

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ

ፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ

FEDERAL NEGARIT GAZETA

OF THE FEDERAL DEMOCRATIC REPUBLIC OF ETHIOPIA

ስምንተኛ ዓመት ቁጥር ፴፫
አዲስ አበባ ሰኔ ፳፯ ፲፱፻፺፬

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
የሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤት ጠባቂነት የወጣ

8th Year No. 33
ADDIS ABABA 4th July 2002

ማውጫ

CONTENTS

አዋጅ ቁጥር ፪፻፹፭/፲፱፻፺፬ ዓ.ም
የተጨማሪ እሴት ታክስ አዋጅ ..... ፲ጽ ፩ሺ፰፻፴፪

Proclamation No. 285/2002
Value Added Tax Proclamation ..... Page 1832

አዋጅ ቁጥር ፪፻፹፭/፲፱፻፺፬ የተጨማሪ እሴት ታክስ አዋጅ

PROCLAMATION NO. 285/2002 VALUE ADDED TAX PROCLAMATION

አሁን በሥራ ላይ ያለው የሽያጭ ታክስ የሽያጭ እንቅስቃሴ በተከናወነ ቁጥር በሚፈጠረው ተጨማሪ እሴት ላይ ታክስ መሰብሰብ ስለማያስችል፡

WHEREAS, the current sales tax does not allow collection of the tax on the added value created wherever a sales transaction is conducted;

የተጨማሪ እሴት ታክስ፡ ታክስን ላለመክፈል የሚደረገው ጥረት የሚያስከትለውን ጉዳት ለመከላከል እንዲሁም ግብር ከፋይ ያገኘውን ትርፍ ለማረጋገጥ ስለሚረዳ፡

WHEREAS, the value added tax minimizes the damage that may be caused by attempts to avoid and evade the tax and helps to ascertain the profit obtained by the taxpayers;

በካፒታል ዕቃዎች ላይ የማይጣል የፍጆታ ታክስ በመሆኑ ቁጠባና ኢንቨስትመንትን ስለሚያበረታታ፡

WHEREAS, the tax enhances saving and investment as it is a consumption tax and does not tax capital;

የሽያጭ ታክስ በተጨማሪ እሴት ታክስ መተካት ለኢኮኖሚው ዕድገት የሚያግዝና የመንግሥት ገቢ ከጠቅላላ ምርት ጋር ያለውን የመጠን ግንኙነት የሚያሳድግ ስለሆነ፡

WHEREAS, replacement of the current sales tax by value added tax enhances economic growth and improves the ratio relationship between Gross Domestic Product and Government Revenue;

በሕገ-መንግሥቱ አንቀጽ ፶፭(፩) እና (፲፩) መሠረት የሚከተለው ታውጇል፡

NOW, THEREFORE, in accordance with Article 55(1) and(11) of the Constitution, it is hereby proclaimed as follows:

ክፍል አንድ ጠቅላላ

SECTION I General

- ፩. አዎር ርዕስ
ይህ አዋጅ “የተጨማሪ እሴት ታክስ አዋጅ ቁጥር ፪፻፹፭/፲፱፻፺፬” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።
- ፪. ትርጓሜ
በዚህ አዋጅ ውስጥ፡
፩. “የሂሳብ ጊዜ” ማለት እያንዳንዱ ወር ሲሆን የነሐሴና የጳጉሜ ወራቶች በአንድነት ተጠቃለው እንደ አንድ ወር ይቆጠራሉ።

1. Short Title
This Proclamation may be cited as the “Value Added Tax Proclamation No.285/2002.”
2. Definitions
For the purpose of this Proclamation, unless the context otherwise requires:
1) “accounting period” means a calendar month. The month of Nahase and Pagumen shall be aggregated and treated as one calendar month;

የንዱ ዋጋ 6.00
Unit Price

ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሣ.ቁ. ፹፯፩
Negarit G.P.O.Box 80,001

- ፩. “ወኪል” ማለት በሌላ ሰው ስም እና ትዕዛዝ የሚሠራ ማናቸውም ሰው ነው፤
- ፪. “የሰዎች ኅብረት” ማለት ግለሰቦች አባል የሆኑበት ማኅበር ወይም ግለሰብ ያልሆኑ አንድ ወይም ከአንድ በላይ አባላትን የሚጨምር ማኅበር ሲሆን፣ ለ“ድርጅት” በተሰጠው ትርጉም ውስጥ የሚካተቱ ማኅበራትን አይጨምርም፤
- ፫. “ባለሥልጣን” ማለት የፌዴራል አገር ውስጥ ገቢ ባለሥልጣን ነው፤
- ፬. “ድርጅት” ማለት የንግድ ሥራ የሚያካሂድ ማናቸውም ኩባንያ ወይም የተመዘገበ የሽርክና ማኅበር፣ ወይም ከኩባንያ ወይም ከተመዘገበ የሽርክና ማኅበር ጋር ተመሳሳይ የሆነና በውጭ አገር ሕግ መሠረት የተቋቋመ ድርጅት፣ ወይም ማናቸውም የመንግሥት የልማት ሥራ ድርጅት ወይም የገንዘብ ድርጅት ሲሆን፣ በውጭ ሀገር ያለን አካል በመወከል በኢትዮጵያ ውስጥ የንግድ ሥራ የሚያካሂደውን ወኪል እና ፀንቶ በሚሠራበት በኢትዮጵያ ወይም በሌላ አገር ሕግ የተመሠረተ ወይም ዕውቅና ያገኘ ቢሆንም ባይሆንም እንደ ድርጅት የሚንቀሳቀስን ይጨምራል፤
- ፭. “ዕቃዎችን ወደውጭ መላክ” ማለት ዕቃዎችን ከኢትዮጵያ ውጪ መውሰድ ነው፤
- ፮. “ዕቃ” ማለት ግዙፋዊ ሀልዎት ያለው ማናቸውም ዓይነት ተንቀሳቃሽ እና የማይንቀሳቀስ ንብረት፣ የእንፋሎት ወይም የኤሌክትሪክ ኃይል፣ ጋዝ እና ውሃ ሲሆን ገንዘብን አይጨምርም፤
- ፯. “ገንዘብ” ማለት፡
  - ፩. በኢትዮጵያ ውስጥ ሕጋዊ መገበያያ የሆነ ሣንቲም ወይም ወረቀት፤
  - ፪. የሀዋላ ወረቀት፣ የባንክ ድራፍት፣ የቃል ኪዳን ሰነድ፣ የፖስታ ቤት ሀዋላ፣ ወይም የገንዘብ ክፍያ ማዘገብ፣ ወይም
  - ፫. የገንዘብ ዋጋ ያለው እና በሕግ መሠረት መንግሥት ለሚሰበሰቡ ክፍያዎች የሚያገለግል ለሽያጭ የሚውል ቴምብር፣ ቅጽ፣ ወይም ካርድ፣ ነው፤
- ፱. “ዕቃዎችን ወደአገር ማስገባት” ማለት የጉምሩክ ሕግን በመከተል ዕቃዎችን ወደ ኢትዮጵያ ማምጣት ነው፤
- ፲. “በቋሚነት የሚሠራ ድርጅት” ማለት የማናቸውም ሰው ታክስ የሚከፈልበት የንግድ ሥራ እንቅስቃሴ በሙሉ ወይም በከፊል የሚከናወንበት ቋሚ የሥራ ቦታ ሲሆን፣ በተለይም የአስተዳደር ጽ/ቤት፣ ቅርንጫፍ፣ ፋብሪካ፣ ወርክሾፕ፣ የማዕድን ማምረቻ ወይም ማናቸውም የተፈጥሮ ሀብት ልማት ማካሄጃ ቦታ፣ የሕንፃ ወይም የግንባታ እና/ ወይም የመገጣጠም ሥራ የሚከናወንበት ቦታ በቋሚነት የሚሠራ ድርጅት ተደርጎ ይቆጠራል፤
- ፲፩. “ሰው” ማለት የተፈጥሮ ሰው፣ የግል ባለሀብት፣ ድርጅት፣ የጋራ ልማት ማኅበር ወይም የሰዎች ኅብረት ሲሆን፣ ሌላን ሰው በመወከል ተቀማጭነቱ በኢትዮጵያ ውስጥ ሆኖ የንግድ ሥራ የሚያካሂድ የንግድ ወኪልን ይጨምራል፤
- ፲፪. “ፈቃድ ሰጪ ባለሥልጣን” ማለት ፈቃድ፣ የምስክር ወረቀት፣ ኮንሴሽን ወይም ሌሎች ተመሳሳይ ፈቃዶችን ለመስጠት በሕግ ሥልጣን የተሰጠው አካል ነው፤
- ፲፫. “ግንኙነት ያላቸው ሰዎች” ማለት
  - ፩. የተፈጥሮ ሰው እና
    - ሀ) የዚህ የተፈጥሮ ሰው ማናቸውም ዘመድ፣ ወይም
    - ለ) ዘመዱ ተጠቃሚ የሚሆንበት ወይም ሊሆንበት የሚችል የባለአደራ ተቋም፣ ወይም

- 2) “Agent” means any person who acts on behalf of and on instructions from another person;
- 3) “Association of persons” means an association of individuals or an association that includes one or more members who are not individuals, but not including any association falling within the definition of “body”;
- 4) “Authority” means the Federal Inland Revenue Authority;
- 5) “Body” means any company, registered partnership, entity formed under foreign law resembling a company or registered partnership, or any public enterprise or public financial agency that carries out business activities including body of persons corporate or unincorporated whether created or recognized under a law in force in Ethiopia or elsewhere, and any foreign body’s business agent doing business in Ethiopia on behalf of the principal.;
- 6) “Export” means taking goods out of Ethiopia;
- 7) “Goods” means all kinds of corporeal movable or immovable property, thermal or electrical energy, heat, gas, refrigeration, air conditioning, and water, but does not include money;
- 8) “Money” means:
  - 1) a coin or note that is legal tender in Ethiopia; or
  - 2) a bill of exchange, bank draft, promissory note, postal order, or money order; or
  - 3) a stamp, form, or card that has a monetary value and is sold or issued by the Government for the payment of any fiscal charge levied under any law except where the coin, note, stamp, form, or card is disposed of as a collector’s piece, an investment article, or an item of numismatic interest;
- 9) “Import of Goods” means bringing goods into Ethiopia according to the customs legislation;
- 10) “Permanent Establishment” means a fixed place of taxable activities through which those activities of a person are wholly or partly carried on. The following shall, in particular, be considered to be a permanent establishment, an administrative office, branch, factory, workshop, mine, quarry or any other place for the exploitation of natural resources, and a building site or place where construction and/or assembly works are carried out;
- 11) “Person” means any natural person, sole proprietor, body, joint venture, or association of persons (including a business representative residing and doing business in Ethiopia on behalf of the principal);
- 12) “Registering Authority” means a person appointed under any law to issue a license, permit, certificate, concession, or other authorization;
- 13) “Related person” means:
  - (1) a natural person and
    - (a) any relative of that natural person; or
    - (b) a trust in respect of which such relative is or may be a beneficiary, or

- ፪. ባለአደራ ተቋም እና የዚሁ ባለአደራ ተቋም ተጠቃሚ የሆነ ወይም ሊሆን የሚችል ሰው፤
  - ፫. የሽርክና ማኅበር፣ የጋራ ልማት ማኅበር፣ በሕግ የሰውነት መብት ያላገኘ ድርጅት ወይም የግል የኩባንያ፣ እና
    - ሀ) የእነዚህ አባል የሆነ ማናቸውም ሰው፤
    - ለ) እንደሁኔታው የሽርክና ማኅበር፣ የጋራ ልማት ማኅበር ወይም በሕግ የሰውነት መብት ያላገኘ ድርጅት ወይም የግል ኩባንያ አባል የሆነና ማናቸውም በዚህ አንቀጽ ግንኙነት ያላቸው ሰዎች በሚል በተተረጉመው የሚሸፈን ሌላ ሰው፤
  - ፬. ዝግ ከሆነ ኮርፖሬሽን በስተቀር በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው ድርጅት እና፤
    - ሀ) በሕግ የሰውነት መብት ከተሰጠው ድርጅት በስተቀር ማናቸውም ሰው ወይም ይህ ሰው እና በዚህ ትርጉም መሠረት ከዚህ ሰው ጋር ግንኙነት ያላቸው ሰዎች፤
      - ፩. በአንድ ኩባንያ ውስጥ ያለውን ድምጽ የመስጠት መብት፤
      - ፪. የአንድን ኩባንያ ካፒታል ወይም ትርፍ የመከፋፈል መብት በቀጥታ ወይም በአንድ ወይም ከአንድ በላይ በሆኑ ኩባንያዎች መካከል ባለ አገናኝ ኩባንያ፣ የሽርክና ማኅበር ወይም ባለአደራ ተቋም አማካኝነት፣ ፲ ፐርሰንት (አሥር በመቶ) እና ከዚያ በላይ የያዙ በሚሆንበት ጊዜ፤
    - ለ) በተራ ፊደል (ሀ) በመጀመሪያ የተጠቀሰው ሰው ወይም ይህ ሰው እና በዚህ ትርጉም መሠረት ከዚህ ሰው ጋር ግንኙነት ያለው ሰው በሕግ የሰውነት መብት በተሰጠው ኩባንያ ውስጥ፤
      - ፩. በኩባንያው ውስጥ ያለውን ድምጽ የመስጠት መብት፤
      - ፪. በመጀመሪያ የተጠቀሰውን ኩባንያ ካፒታል ወይም ትርፍ የመከፋፈል መብት፤
    - ሐ) በቀጥታ ወይም በአንድ ወይም ከአንድ በላይ በሆኑ ኩባንያዎች መካከል ባለ አገናኝ ኩባንያ፣ የሽርክና ማኅበር ወይም ባለአደራ ተቋም አማካኝነት ፲ ፐርሰንት (አሥር በመቶ) እና ከዚያ በላይ የያዙ በሚሆንበት ጊዜ፤
  - ሐ) ማናቸውም ሰው፣ ይህ ሰው እና በተራ ፊደል (ሀ) የተመለከተው ሰው ወይም በተራ ፊደል (ለ) የተመለከተው በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው ድርጅት በዚህ ትርጉም መሠረት ግንኙነት ያላቸው ሰዎች ሆነው የተቆጠሩ በሚሆንበት ጊዜ ወይም
  - መ) ማናቸውም ሰው፣ በዚህ ትርጉም መሠረት በተራ ፊደል (ሐ) ከተመለከተው ሰው ጋር ግንኙነት ያለው ሆኖ የተቆጠረ በሚሆንበት ጊዜ፤
- ፭. የተመዘገበ ሰው እና በአንቀጽ ፲፮ ንዑስ አንቀጽ (፭) መሠረት ተለይቶ የተመዘገበ የዚሁ ሰው ቅርንጫፍ ወይም የሥራ ክፍል፤
- ፮. ማናቸውም በአንቀጽ ፲፮ ንዑስ አንቀጽ (፭) መሠረት ተለይቶ የተመዘገበ፣ የተመዘገበ ሰው ቅርንጫፍ ወይም የሥራ ክፍል፤

- 2) a trust and a person who is or may be a beneficiary in respect of that trust; or
- 3) a partnership, joint venture, or unincorporated association or body or private company and –
  - (a) any member thereof, or
  - (b) any other person where that person and a member of such partnership, joint venture, or unincorporated association or body, or private company as the case may be, are related persons in terms of this definition; or
- 4) an incorporated company, other than a closed corporation; and
  - (a) a person, other than an incorporated company, where that person or that person and a person related to the first mentioned person in terms of this definition controls 10 percent or more of–
    - 1) the voting power in the company; or
    - 2) the rights to distributions of capital or profits of the company, either directly or through one or more interposed companies, partnerships, or trusts; or
  - (b) any other incorporated company in which the first mentioned person referred to in (a) or that person and a person related to that first mentioned person in terms of this definition controls 10 percent or more of–
    - 1) the voting power in the first-mentioned company; or
    - 2) the rights to distributions of capital or profits of the first-mentioned company, either directly or through one or more interposed companies, partnerships, or trusts; or
  - (c) any person where that person and the person referred to in (a) or the other incorporated company referred to in (b) are related persons in terms of this definition; or
  - (d) any person related to the person referred to in (c) in terms of this definition; or
- 5) a registered person and a branch or division of that registered person which is separately registered under Article 16 Sub-Article (5); or
- 6) any branches or divisions of a registered person which are separately registered under Article 16 Sub-Article (5);

- ፲፬. “ዝምድና” ማለት፡
  - ፩. ግለሰብ እና የትዳር ጓደኛ፤
  - ፪. በቀጥታ ወደላይ ወይም ወደታች የሚቆጠሩ ዘመዶች፡ ወንድም፡ እህት፡ አጎት፡ አክሰት፡ የአክሰት ወይም የአጎት ልጅ፡ የእንጀራ አባት፡ የእንጀራ እናት፡ የእንጀራ ልጅ ወይም የግለሰብ ወይም የትዳር ጓደኛው የጉዲፈቻ ልጅ፡ እና የጉዲፈቻ ልጅን በተመለከተ የጉዲፈቻ አሳዳ ጊዎች፤ ወይም
  - ፫. በንዑስ አንቀጽ (፪) የተመለከተው ማናቸውም ሰው የትዳር ጓደኛ እና ለዚህ ትርጉም አፈፃፀም ማናቸውም የጉዲፈቻ ልጅ ከጉዲፈቻ አሳዳጊው ጋር የመጀመሪያ ደረጃ ዝምድና እንዳለው ይቆጠራል፡፡
- ፲፭. “ነዋሪ” በገቢ ግብር አዋጅ የተሰጠውን ትርጉም ይይዛል፡፡
- ፲፮. “አገልግሎት” የዕቃን ዝውውር የማይጨምር በክፍያ የሚከናወን ማናቸውም ተግባር ነው፡፡
- ፲፯. “አቅርቦት” ማለት ዕቃን ለሽያጭ የማቅረብ ወይም አገልግሎት የመስጠት ተግባር ነው፡፡
- ፲፰. “የዕቃ አቅርቦት” ከዚህ በታች በአንቀጽ ፬ የተሰጠው ትርጉም ይኖረዋል፡፡
- ፲፱. “አገልግሎት መስጠት” ከዚህ በታች በአንቀጽ ፬ የተሰጠው ትርጉም ይኖረዋል፡፡
- ፳. “ታክስ” ማለት የተጨማሪ እሴት ታክስ ነው፡፡
- ፳፩. “ታክስ የሚከፈልበት የንግድ ሥራ እንቅስቃሴ” ከዚህ በታች በአንቀጽ ፮ የተሰጠው ትርጉም ይኖረዋል፡፡
- ፳፪. “ታክስ የሚከፈልበት ግብይት” ከዚህ በታች በአንቀጽ ፮ ንዑስ አንቀጽ (፫) የተሰጠው ትርጉም ይኖረዋል፡፡
- ፳፫. “የታክስ ባለሥልጣኑ ሠራተኛ” ማለት ደህንን አዋጅ የሚያስፈጽም፡
  - ፩. የባለሥልጣኑ ዋና ሥራ አስኪያጅ ወይም
  - ፪. የባለሥልጣኑ ወይም የኢትዮጵያ ጉምሩክ ባለሥልጣን ሠራተኞች፡ ወይም
  - ፫. በዚህ አዋጅ መሠረት ባለሥልጣኑን በመወከል የሚሠራ ማናቸውም የፖሊስ መኮንን ወይም የፖሊስ ኃይል አባል፡ ወይም
  - ፬. በዚህ አዋጅ መሠረት የኢትዮጵያ ጉምሩክ ባለሥልጣንን በመወከል የሚሠራ ማናቸውም የኢትዮጵያ ፖስታ አገልግሎት ድርጅት ኃላፊ ወይም ሠራተኛ፤ ነው፡፡
- ፳፬. “የታክስ ደረሰኝ” ከዚህ በታች በአንቀጽ ፳፪ የተሰጠው ትርጉም ይኖረዋል፡፡
- ፫. ታክስ ከፋዮች
  - ፩. ለዚህ አዋጅ አፈፃፀም ሲባል ቀጥሎ የተመለከቱት ሰዎች ታክስ ከፋዮች ናቸው፡፡
    - ሀ) የተመዘገበ ሰው በመባል የሚጠቀስ ማናቸውም የተመዘገበ ወይም መመዘገብ ያለበት ሰው፡፡
    - ለ) ታክስ የሚከፈልባቸውን ዕቃዎች ወደ ኢትዮጵያ የሚያስገባ ሰው እነዚህን ዕቃዎች ወደአገር ማስገባትን በተመለከተ፡፡
    - ሐ) በኢትዮጵያ ነዋሪ ያልሆነ ለተጨማሪ እሴት ታክስ ሳይመዘገብ የአገልግሎት መስጠት ሥራ የሚያከናውን በአንቀጽ ፳፫ መሠረት ታክሱ የሚመለከተው ሰው፡፡ እነዚህን አገልግሎቶች በሚመለከት፡፡
  - ፪. የተመዘገበ ሰው ምዝገባው ከሚፀናበት ቀን ጀምሮ ታክስ ከፋይ ነው፡፡
  - ፫. መመዘገብ ያለበት ሆኖ ያልተመዘገበ ሰው ለምዝገባ ማመልከቻ የማቅረብ ግዴታ ከሚጀምርበት ቀጥሎ ያለው የሂሳብ ጊዜ ከሚጀምርበት አንስቶ ታክስ ከፋይ ነው፡፡

- 14) “relative”, in relation to a natural person, means:
  - 1) the spouse of the person; or
  - 2) an ancestor, lineal descendant, brother, sister, uncle, aunt, nephew, niece, stepfather, stepmother, stepchild, or adopted child of that person or her spouse, and in the case of an adopted child her adoptive parent; or
  - 3) the spouse of any person referred to in paragraph (2) and for the purposes of this definition, any adopted child is treated as related to the adoptive parent within the first degree of consanguinity;
- 15) “Resident person” shall have the meaning given to it under the Income Tax Proclamation;
- 16) “Services” means work done for others which does not result in the transfer of goods;
- 17) “Supply” means the sale of goods or the rendition of services, or both;
- 18) “Supply of Goods” has the meaning assigned to it under Article 4;
- 19) “Rendition of Services” has the meaning assigned to it under Article 4;
- 20) “Tax” or “VAT” shall mean Value Added Tax;
- 21) “Taxable Activity” has the meaning assigned to it under Article 6;
- 22) “Taxable Transaction” has the meaning assigned to it under Article 7 Sub-Article (3);
- 23) “Tax officer” means
  - 1) the General Manager of the Authority; or
  - 2) a person in the service of the Authority or the Ethiopian Customs Authority; or
  - 3) a police officer or official of the Ethiopian Police Force, acting on behalf of the Authority under this Proclamation; or
  - 4) an employee or official of the Ethiopian Postal Services, acting on behalf of the Ethiopian Customs Authority who administers this Proclamation; and
- 24) “Tax invoice” has the meaning assigned to it under Article 22.
- 3. Taxpayers
  - 1) For the purpose of this Proclamation, the following persons are taxpayers:
    - (a) a person who is registered or is required to be registered, referred to as a registered person;
    - (b) a person carrying out taxable import of goods to Ethiopia, with respect to such import;
    - (c) a non-resident person who performs services without registration for VAT and who is subject to taxation under Article 23, with respect to such services.
  - 2) A person who is registered is a taxpayer from the time the registration takes effect.
  - 3) A person who is not registered, but who is required to be registered, is a taxpayer from the beginning of the accounting period following the period in which the obligation to apply for registration arose.

፬. የዕቃ አቅርቦት እና አገልግሎት መስጠት

- ፩. የዚህ አዋጅ ሌሎች ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው፡
  - ሀ) “የዕቃ አቅርቦት” ማለት
    - ፩. የዕቃ ሽያጭ ወይም
    - ፪. በኪራይ ፣ በዱቤ ፣ በጭነት ውል ፣ በቻርተር ስምምነት ወይም በማናቸውም በዕቃ የመጠቀም ወይም የመጠቀም መብት በተሰጠበት ሌላ ውል ዕቃውን ለመጠቀም ከሚያስችል ከሾፊር ፣ ከጋደለት ፣ አጋዥ ከሆኑ ሠራተኞች ፣ አንቀሳቃሾች ጋር የተሰጠ ቢሆንም ባይሆንም በዕቃ መጠቀም ወይም የመጠቀም መብት መፍቀድ፤
    - ፫. የእንፋሎት ወይም የኤሌክትሪክ ኃይል ፣ የጋዝ ወይም የውሃ አቅርቦት፤ እና
  - ለ) “አገልግሎት ማቅረብ” ማለት የዕቃ ወይም የገንዘብ ያልሆነ ማናቸውም አቅርቦት ሲሆን፤
    - ፩. ማናቸውንም መብት መስጠት፣ ማስተላለፍ፣ ማቋረጥ ወይም መልቀቅ፤
    - ፪. አንድን ተግባር ለመፈፀም የሚያስችሉ ነገሮችን ማመቻቸት።
- ፪. የተጨማሪ እሴት ታክስ የሚከፈልባቸውን ዕቃዎች ወይም አገልግሎቶች የገዛ እና ተገቢውን የታክስ ተቀናሽ ያገኘ ወይም የማግኘት መብት ያለው የተመዘገበ ሰው የገዛቸው ዕቃዎች ወይም አገልግሎቶች ታክስ ለሚከፈልበት የንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ያልዋሉ ቢሆንም ታክስ የሚከፈልበትን የንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ለማከናወን የዋሉ እንደሆነ ተደርገው ይቆጠራሉ።
- ፫. አሠሪው ለሠራተኞቹ በሰጠታ ወይም በሌላ ማናቸውም አኳኋን የሚያቀርባቸው ዕቃዎች ወይም አገልግሎቶች ታክስ የሚከፈልበትን የንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ለማከናወን የዋሉ እንደሆነ ተደርገው ይቆጠራሉ።
- ፬. የተጨማሪ እሴት ታክስ ምዝገባ ሲሠረዝ፣ በንዑስ አንቀጽ ፳ እንደተደነገገው የካፒታል ዕቃዎችን ጨምሮ ሥረዛው በተከናወነበት ጊዜ በተመዘገበው ሰው እጅ የሚገኙ ዕቃዎች ፣ የተመዘገበው ሰው በአንቀጽ ፳፩ መሠረት የታክስ ማቀናኝ እንዲደረግለት የጠየቀ ወይም የመጠየቅ መብት ያለው እንደሆነ፣ በዚያን ጊዜ በተከናወኑ ታክስ የሚከፈልባቸው ግብይቶች በወጪ ዋጋ የተሸጡ ተደርገው ይቆጠራሉ።
- ፭. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች ቢኖሩም፣ የተጨማሪ እሴት ታክስ በሚከፈልበት ግብይት የተገኘን እቃን የሚያቀርብ ማናቸውም ሰው በአንቀጽ ፳፩ መሠረት ለአቀረበው ዕቃ የከፈለው የተጨማሪ እሴት ታክስ ተቀናሽ እንዲደረግ ያልተፈቀደ በሚሆንበት ጊዜ ግብይቱ ታክስ የሚከፈልበት ግብይት ተደርጎ አይቆጠርም። ዕቃዎቹን ለማግኘት የተከፈለው ታክስ ተቀናሽ እንዲደረግ የተፈቀደው በከፊል በሚሆንበት ጊዜ ደግሞ ታክስ የሚከፈልበት ግብይት ዋጋ ተቀናሽ እንዲሆን ባልተፈቀደው መጠን ያነሰ እንዲሆን ይደረጋል።
- ፮. በችርቻሮ ደረጃ ከሚካሄደው ሽያጭ በስተቀር የሚመለስ የዕቃ መጠቅለያ ዋጋ፣ ታክስ ከሚጣልበት ሂሳብ ውስጥ አይካተትም። ስለሆነም በችርቻሮ ንግድ ሥራ የተሠማሩ ለሚመለስ መጠቅለያ ተከፍሏል ተብሎ በተያዘውና እንደሚመለስ በሚጠበቀው ሂሳብ መጠን ታክስ የሚከፈልበትን ግብይት መጠን ዝቅ ሊያደርጉ ይችላሉ።
- ፯. በኢትዮጵያ ነዋሪ ባልሆነ ሰው የሚከናወኑ የዕቃ አቅርቦት እና አገልግሎት የመስጠት ሥራዎች ይህ አዋጅ ተፈጻሚ የሚደረግባቸው በኢትዮጵያ ውስጥ ቋሚ በሆነ ድርጅት ወይም በኢንተርኔት የተከናወኑ ሲሆን ብቻ ነው።

- 4. Supply of Goods and Rendition of Services
  - 1) Subject to this Proclamation:
    - (a) a supply of goods means:
      - 1) a sale of goods; or
      - 2) a grant of the use or right to use goods, whether with or without a driver, pilot, crew, or operator, under a rental agreement, credit agreement, freight contract, agreement for charter, or any other agreement under which such use or right to use is granted; or
      - 3) a transfer or provision of thermal or electrical energy, gas, or water; and
    - (b) a rendition of services means anything done which is not a supply of goods or money, including:
      - 1) the granting, assignment, cessation, or surrender of any right; or
      - 2) making available a facility or advantage.
  - 2) If a registered person purchased goods or services accompanied by a VAT payment and received (or has the right to receive) appropriate credit, the application of those goods or services to a use other than a use in the course or furtherance of a taxable activity is considered to be a supply of goods or services by that person in the course of furtherance of a taxable activity.
  - 3) The supply of goods or rendering of services by an employer to his employees, including gratuitously, is a supply of goods or services in the course or furtherance of a taxable activity.
  - 4) If a registered person's VAT registration is canceled, his goods (including capital goods as provided under Sub-Article (8) on hand at the time the cancellation takes effect are considered to be supplied at cost in a taxable transaction taking place at that time if the registered person claimed or had a right to claim a tax credit with respect to the acquisition of the goods under Article 21.
  - 5) Notwithstanding the other provisions of this Article, the supply of a good by a person who acquired such good in a transaction subject to VAT, but who was not entitled to a credit for the VAT on the acquisition of the good by reason of the operation of Article 21, is not considered a taxable transaction. If a credit was partially allowed on the acquisition of the good, then, the amount of the taxable transaction is reduced proportionally according to the portion of the credit that was disallowed.
  - 6) The value of returnable packaging is not included in the taxable amount, except in the case of sales at retail. Retailers may reduce their taxable transactions by amounts shown to have been paid by them as refunds for returned containers.
  - 7) This Proclamation applies to the supply of goods and rendering of services carried out by a nonresident in Ethiopia through a permanent establishment in Ethiopia or through the internet.

- ፩. ለንዑስ አንቀጽ (፩) አፈፃፀም ምዝገባው በተሠረዘበት ጊዜ እንደተሸጠ ተደርጎ የሚወሰድ የካፒታል ዕቃ ዋጋ የሚደረሰበት የእንደዚህ ያለውን ንብረት ዋጋ እያንዳንዱን ሀብት በተናጠል በማስላት ሲሆን፣ የንብረቱን ቀሪ የአገልግሎት ዘመን የላይኛው ተካፋይ ቁጥር፣ የንብረቱን ጠቅላላ የአገልግሎት ዘመን የታችኛው አካፋይ በማድረግ የዕቃውን ወጪ በዚህ ክፍልፋይ በማባዛት ከሚገኘው ሂሳብ ጋር ዕኩል ይሆናል ። ለዚህ ንዑስ አንቀጽ አፈፃፀም የንብረት የአገልግሎት ዘመን በገቢዎች ሚኒስትር በሚወጣ መመሪያ ይወሰናል ።
- ፪. ታክስ የሚከፈልበት የንግድ ሥራ እንቅስቃሴ በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ ድርጅት ወይም ታክስ የሚከፈልበት የንግድ ሥራ እንቅስቃሴ አንድ ክፍል ሆኖ ተለይቶ በራሱ የሚንቀሳቀስ ክፍል የተሸጠ እንደሆነ ታክስ የሚከፈልበትን የንግድ ሥራ እንቅስቃሴ በማከናወን ሂደት እንደተሸጠ ዕቃ ይቆጠራል ። የተላለፈውን ንብረት በሚመለከት ንብረቱ የተላለፈለት ሰው የአስተላላፊው መብትና ግዴታ ይኖረዋል ።
- ፫. ለንዑስ አንቀጽ (፱) አፈፃፀም ታክስ የሚከፈልበት የንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ወይም ታክስ የሚከፈልበት የንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ክፍል ሆኖ ተለይቶ በራሱ የሚንቀሳቀስ ክፍል በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ ድርጅት እንደተሸጠ የሚቆጠረው ፡
  - ሀ) ታክስ የሚከፈልበት የንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ወይም የዚህ ክፍል በቀጣይነት እንዲሠራ ለማድረግ የሚያስፈልገው ማናቸውም ዕቃ እና አገልግሎት ለተላለፈለት ሰው የተሰጠ ከሆነ ፡
  - ለ) ታክስ የሚከፈልበት የንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ወይም የዚህ ክፍል አስተላላፊው ለተላለፈለት ሰው እስካስረዘበበት ቀን ድረስ የንግድ ሥራ እንቅስቃሴውን ማካሄድ የቀጠለ ወይም በማካሄድ ላይ የነበረ ከሆነ ነው ፡
- ፬. በንዑስ አንቀጽ (፲፪) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ፡
  - ሀ) የተመዘገበ ሰው የሚያስተላልፈው ታክስ የሚከፈልበት የንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ክፍል ሆኖ ተለይቶ በራሱ የሚንቀሳቀስን ክፍል ጨምሮ ማናቸውም ታክስ የሚከፈልበት የንግድ ሥራ እንቅስቃሴ በንዑስ አንቀጽ (፱) መሠረት የዕቃ አቅርቦት ሆኖ ይወሰዳል ።
  - ለ) አቅርቦቱ በአንቀጽ ፯ ንዑስ አንቀጽ (፪)(መ) መሠረት በዚህ የማስከፈያ ልክ ታክስ የሚከፈልበት ይሆናል።
  - ሐ) ታክስ ለሚከፈልበት የንግድ ሥራ እንቅስቃሴ የሚውሉት ዕቃዎችና አገልግሎቶች የተገኙት ሙሉ በሙሉ ወይም በከፊል ታክስ የሚከፈልበት ግብይት ሂደት ለፍጆታ ፣ ለጥቅም ወይም ለአቅርቦት እንዲውሉ ለማድረግ ካልሆነ ፡
    - በእንዲህ ዓይነት ሁኔታ የሚገኘው ታክስ የሚከፈልበት የንግድ ሥራ እንቅስቃሴ በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ሂደት ተቀባይ ያከናወነው የአቅርቦት ሥራ ነው የሚባለው ለንግድ ሥራው እንቅስቃሴ የሚውሉት ዕቃዎችና አገልግሎቶች ታክስ የሚከፈልበትን አቅርቦቶች ሠርቶ በማውጣት ሂደት ለፍጆታ ፣ ለጥቅም፣ ወይም ለአቅርቦት የማይውሉ ከሆነ ብቻ ነው።
- ፭. በንዑስ አንቀጽ (፲፩)(ሐ) የተጠቀሰው ታክስ የሚከፈልበት የንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ክፍል ከንግድ ሥራው እንቅስቃሴ ፲ ፐርሰንት (አሥር በመቶ) በታች ከሆነ የንዑስ አንቀጽ (፲፩) ድንጋጌ ተፈፃሚ አይሆንም ።
- ፮. ሌሎች እንደ ዕቃና አገልግሎት አቅርቦት የሚታዩ እንቅስቃሴዎች ወይም የዕቃና የአገልግሎት አቅርቦት ተደርገው የማይቆጠሩ የሚመሩበት ሁኔታ በሚኒስትሮች ምክር ቤት በሚወጣ ደንብ ይወሰናል ።

- 8) For purposes of Sub-Article (4), the cost of capital goods (determined asset-by-asset) treated as supplied at the time of de-registration is equal to the cost of such goods, multiplied by the fraction, the numerator of which is the number of years of useful life remaining and the denominator is the total useful life of the goods. For this purpose, the useful lives shall be determined under directives issued by the Minister of Revenue.
- 9) The disposal of a taxable activity as a going concern, or a part of a taxable activity that is capable of separate operation, is a supply of goods made in the course or furtherance of such taxable activity, and the transferee succeeds to the rights and obligations of the supplier with respect to the assets transferred.
- 10) For the purposes of Sub-Article (9), a taxable activity or a part of a taxable activity capable of separate operation is disposed of as a going concern where:
  - (a) all the goods and services necessary for the continued operation of that taxable activity or that part of the taxable activity are supplied to the transferee; and
  - (b) the transferor carries on, or is carrying on, that taxable activity or that part of the taxable activity up to the time of its transfer to the transferee.
- 11) Subject to Sub-Article (12), where-
  - (a) the disposal of a taxable activity, including a disposition of a part of a taxable activity capable of separate operation by a registered person is a supply of goods under Sub-Article (9); and
  - (b) the supply was charged with tax at the rate of zero percent in terms of Sub-Article (2)(d) of Article 7 ; and
  - (c) the goods and services comprising the taxable activity were acquired by the recipient wholly or partly for a purpose other than for consumption, use, or supply in the course of making taxable transactions;
 the acquisition of the taxable activity is a supply by the recipient in the course or furtherance of a taxable activity carried on by the recipient to the extent that the goods and services comprising the taxable activity were acquired for a purpose other than consumption, use, or supply in the course of making taxable supplies.
- 12) Sub-Article (11) does not apply where that part of the taxable activity referred to in Sub-Article (11)(c) is less than 10% of the taxable activity.
- 13) The Council of Ministers may provide in regulations for the treatment of other transactions as supplies of goods or rendition of services, or neither supplies of goods or rendition of services.

፩. ቅድገት አቅርቦቶች

- ሀ. የዋና ዕቃ አቅርቦት ወይም አገልግሎት የመስጠት ንግድ ሥራ ተጓዳኝ የሆኑ የዕቃ እና የአገልግሎት አቅርቦቶች የዋናው ዕቃ አቅርቦትና አገልግሎት የመስጠት ሥራ አንድ ክፍል ሆነው ይቆጠራሉ።
- ለ. ዕቃን ወደ አገር ከማስገባት ሥራ ጋር ተጓዳኝ ሆነው የተሰጡ አገልግሎቶች ወደ አገር የሚገቡ ዕቃዎች አካል ይሆናሉ።
- ሐ. አንድ ግብይት አንድ ወይም ከአንድ የበለጠ ከታክስ ነፃ የሆኑ የተለያዩ ዕቃዎችንና አገልግሎቶችን አቅርቦት የሚጨምር በሚሆንበት ጊዜ የተለያዩ ግብይቶች ተደርገው ይቆጠራሉ። ከታክስ ነፃ የሆነ አንድ ግብይት ታክስ የሚከፈልባቸው የተለያዩ ዕቃዎች ወይም አገልግሎቶች የማቅረብ ሥራዎችን ያካተተ ሲሆን የተለያዩ ግብይቶች ተደርገው ይቆጠራሉ።

፪. ታክስ የሚከፈልበት የንግድ ሥራ እንቅስቃሴ

- “ታክስ የሚከፈልበት የንግድ ሥራ እንቅስቃሴ” ማለት ለትርፍ የተከናወነ ቢሆንም ባይሆንም ጥቅም ለማግኘት ሲባል ለሌላ ሰው በሙሉ ወይም በከፊል ዕቃ የመሸጥ ወይም አገልግሎት የመስጠት ተግባርን ለማከናወን በማሰብ ወይም በትክክል በማከናወን ማናቸውም ሰው፡
- ሀ. በኢትዮጵያ ውስጥ፡
  - ለ. በከፊል በኢትዮጵያ ውስጥ ባለማቋረጥ ወይም በመደበኛ ሥራነት የሚያከናውነው የሥራ እንቅስቃሴ ነው።

ክፍል ሁለት
ታክስ ስለመጣል እና ከታክሱ ነፃ ስለሆኑ ግብይቶች

፫. ታክስ ስለመጣል

- ሀ. በዚህ አዋጅ በሌሎች አንቀጾች የተደነገገው እና የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) እንደተጠበቁ ሆነው፡
  - ለ) በተመዘገቡ ሰዎች በሚከናወን ታክስ የሚከፈልበት ግብይት፡
  - ለ) ነፃ ከተደረጉት በስተቀር ወደ አገር በሚገቡ ዕቃዎች፡
  - ሐ) በአንቀጽ ፳፫ መሠረት ወደ አገር በሚገቡ አገልግሎቶች ዋጋ ላይ በ፲፭ ፐርሰንት የማስከፈያ ልክ የተጨማሪ እሴት ታክስ በመባል የሚታወቅ ታክስ ይከፈላል።
- ለ. ከዚህ በታች የተዘረዘሩት ታክስ የሚከፈልባቸው ግብይቶች ዜጅ በመቶ የማስከፈያ ልክ ታክስ ይከፈልባቸዋል፡
  - ለ) ወደ ውጪ የሚላኩ ዕቃዎች ወይም አገልግሎቶች፡
  - ለ) በሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ በሚወሰነው መሠረት፡
  - ለ) ዓለም አቀፍ የዕቃዎች ወይም የሰዎች ማንኛንም ተግባር ወይም ከዚህ ጋር በቀጥታ የተገናኙ አገልግሎቶች፡
  - እንዲሁም በዓለም አቀፍ በረራ ወቅት ለፍጆታ የሚውሉ የቅባት ዘይቶች እና ሌሎች አላቂ የቴክኒክ ዕቃዎች፡
  - ለ) ለኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ የሚቀርብ ወርቅ፡
  - ለ) በአስተላለፊው እና በተላለፊነት ሰው በጽሑፍ ተዘጋጅቶ የተፈረመ ማስታወቂያ አቅርቦቱ በተፈፀመ በ፳፩ ቀናት ጊዜ ውስጥ ለባለሥልጣኑ የደረሰው እና ይህም ማስታወቂያ ስለአቅርቦቱ ዝርዝር መረጃዎችን የያዘ ከሆነ አንድ የተመዘገበ ሰው ለሌላ የተመዘገበ ሰው በነጠላ ግብይት የአንድን ታክስ የሚከፈልበት የንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ወይም ራሱን ችሎ የሚሠራ ታክስ የሚከፈልበት የንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ክፍል አብዛኛው ሀብት ላልተወሰነ ጊዜ ይንቀሳቀሳል ተብሎ የተቋቋመ ደርጅት ሆኖ ሲተላለፍ፡

5. Mixed Supplies

- 1) A supply of goods or rendering of services, which is incidental to a (main) supply of goods or rendering of services, is treated as part of the latter.
- 2) The rendering of services incidental to an import of goods is part of the import of goods.
- 3) A taxable transaction involving independent elements, one or more of which involves the separate supply of goods or rendering of services, which would be exempt from tax, is treated as separate transactions. An exempt transaction, which involves independent elements, which involve the separate supply of taxable goods or rendering of taxable services, is treated as separate transactions.

6. Taxable Activity

“Taxable activity” means an activity which is carried on continuously or regularly by any person:

- (1) in Ethiopia, or
- (2) partly in Ethiopia,

whether or not for a pecuniary profit, that involves or is intended to involve, in whole or in part, the supply of goods or services to another person for consideration.

SECTION TWO
Imposition of Tax and Transactions
Exempted from the Tax

7. Imposition of Tax

- 1) Subject to the provisions of this proclamation and subject to Sub-Article (2), there shall be levied and paid a tax, to be known as value added tax, at the rate of 15 percent of the value of-
  - (a) every taxable transaction by a registered person; and
  - (b) every import of goods, other than an exempt import; and
  - (c) an import of services as provided in Article 23.
- 2) The following taxable transactions shall be charged with tax at a rate of zero percent:
  - (a) the export of goods or services to the extent provided in regulations;
  - (b) the rendering of transportation or other services directly connected with international transport of goods or passengers, as well as the supply of lubricants and other consumable technical supplies taken on board for consumption during international flights;
  - (c) the supply of gold to the National Bank of Ethiopia; and
  - (d) a supply by a registered person to another registered person in a single transaction of substantially all of the assets of a taxable activity or an independent functioning part of a taxable activity as a going concern, provided a notice in writing signed by the transferor and transferee is furnished to the Authority within 21 days after the supply takes place and such notice includes the details of the supply.

- ፫. በአንቀጽ ፰ ነፃ ከተደረጉት አቅርቦቶች በስተቀር ታክስ የሚከፈልበትን የንግድ ሥራ እንቅስቃሴ በማከናወን ሂደት በኢትዮጵያ ውስጥ የሚቀርብ ዕቃ ወይም አገልግሎት ታክስ የሚከፈልበት ግብይት ነው ።
- ፬. በዚህ አዋጅ በሌሎች አንቀጾች በተለየ ሁኔታ የተደነገገ ካልሆነ በስተቀር በንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከተው ታክስ የሚከፈለው ፡
  - ሀ) ንዑስ አንቀጽ (፩)(ሀ) ተፈፃሚ የሚሆንበትን አቅርቦት በሚመለከት አቅርቦቱን በሚሰጠው የተመዘገበ ሰው፤
  - ለ) ንዑስ አንቀጽ (፩)(ለ) ተፈፃሚ የሚሆንባቸውን ወደ አገር የሚገቡ ዕቃዎችን በሚመለከት በአስመጪው ፤
  - ሐ) ንዑስ አንቀጽ (፩)(ሐ) ተፈፃሚ የሚሆንባቸውን ወደ አገር የሚገቡ አገልግሎቶችን በሚመለከት የአገልግሎቱ ተጠቃሚ በሆነ ሰው ፡

ከታክስ ነፃ የሆኑ ግብይቶች

- ፩. ለዚህ አንቀጽ አፈፃፀም ፡
  - ሀ) “በንግድ መልክ ለማረፊያነት የሚከራይ ክፍሎች” ማለት፡
  - ፩. በሆቴል ፣ በሞቴል ፣ በገጠር ማረፊያ ፣ በማዶሪያ ቤት፣ በሆስቴል ወይም በተመሳሳይ ተቋም ለአምስት እና ከአምስት በላይ ለሆኑ ሰዎች በየቀኑ፣ በየሳምንቱ ፣ በየወሩ ፣ ወይም በሌላ የተወሰነ ጊዜ ክፍያ በመጠየቅ የሚሰጥ የማረፊያ አገልግሎት ፡
  - ፪. በንዑስ አንቀጽ (፩) እና (፫) በተመለከተው ትርጉም የማይሸፈን ለእያንዳንዱ ተከራይ በተከታታይ ከ፵፭ ቀናት ላልበለጠ ጊዜ የሚከራይ ማናቸውም ቤት ፣ በፎቅ ውስጥ ያለ መኖሪያ ፣ አፓርትመንት፣ ወይም ክፍል ሲሆን ፣ ዓመታዊ የኪራይ ገቢው ከብር ፳፬ሺ የሚበልጥ ወይም ይበልጣል ብሎ ለማመን የሚያስችል በቂ ምክንያት ካለ ፡
  - ፫. የንግድ ሥራ ድርጅት የተከራየውን ንብረት ወይም ተለይቶ የሚታወቅ የአንድ የንግድ ሥራ ድርጅት ንብረት ጨምሮ ፣ ለመኖሪያ የሚያገለግል ማናቸውም ቤት ፣ በፎቅ ውስጥ ያለ መኖሪያ ፣ አፓርትመንት ፣ ክፍል ፣ ተንቀሳቃሽ ቤት ፣ የጀልባ ቤት ፣ ድንኳን ፣ የመስክ ሥፍራ የሚያስተዳድር ሰው፡
  - ፬. የንግድ ሥራ እንቅስቃሴውን በማከናወን ሂደት አምስት እና ከአምስት በላይ የሆኑ ቤቶችን ፣ በፎቅ ውስጥ ያሉ ክፍሎችን ፣ አፓርትመንቶችን ፣ ክፍሎችን፣ ተንቀሳቃሽ ቤቶችን ፣ የጀልባ ቤቶችን ፣ ወይም ተንቀሳቃሽ ለመዝናኛ የተዘጋጁ ሥፍራዎችን የሚያከራይ ወይም ለኪራይ የያዘ ፡
  - ፭. ከዚህ በላይ የተዘረዘሩትን ለመዝናኛ በማከራየት የሚያገኘው ዓመታዊ የኪራይ ገቢ ከብር ፳፬ሺ በላይ ከሆነ ወይም ይህ ዓመታዊ ገቢ ከተጠቀሰው ገንዘብ መጠን ይበልጣል ብሎ ለማመን በቂ ምክንያት ካለ ፡
  - ፮. በመደበኛ ሁኔታ ከዚህ በላይ የተዘረዘሩትን የሚያከራይ ወይም ለማከራየት የያዘ ከሆነ፣ ወይም

- 3) A taxable transaction is a supply of goods or a rendition of services in Ethiopia in the course or furtherance of a taxable activity other than an exempt supply under Article 8.
- 4) Except as otherwise provided in this Proclamation, the tax payable under Sub-Article (1) shall-
  - (a) in the case of a supply to which Sub-Article (1)(a) applies, be accounted for by the registered person making the supply; or
  - (b) in the case of an import of goods to which Sub-Article (1) (b) applies, be paid by the importer; or
  - (c) in the case of an import of services to which Sub-Article (1) (c) applies, be paid by the recipient of the services.

8. Exempt Transactions

- 1) For purposes of this Article:
  - (a) “commercial rental establishment” means--
    - 1) accommodation in any hotel, motel, inn, boarding house, hostel, or similar establishment in which lodging is regularly or normally provided to five or more persons at a daily, weekly, monthly, or other periodic charge;
    - 2) accommodation in any house, flat, apartment, or room, other than accommodation in respect of which the provisions of sub-Article (1) or (3) of this definition apply, which is regularly or systematically leased or held for lease as residential accommodation for continuous periods not exceeding 45 days in the case of each occupant of such house, flat, apartment, or room, if the total annual receipts and accruals from the lease thereof exceeded 24,000 Birr, or there are reasonable grounds for believing that such total annual receipts and accruals will exceed that amount;
    - 3) accommodation in any house, flat, apartment, room, caravan, houseboat, tent, or caravan or camping site which constitutes an asset, including a leased asset of a business undertaking or a separately identifiable part of a business undertaking carried on by any person who:
      - 1) leases or holds for leasing as residential accommodation five or more houses, flats, apartments, rooms, caravans, houseboats, or caravan or camping sites in the course of such business undertaking;
      - 2) derives total annual receipts and accruals from the leasing of the above listed facilities which exceed 24,000 Birr or there are reasonable grounds for believing that such total annual receipts and accruals will exceed that amount; and
      - 3) regularly or normally leases or holds for lease as residential accommodation such houses, flats, apartments, rooms, caravans, houseboats, or caravan or camping sites for continuous periods not exceeding 45 days in the case of each occupant; or

- ፬. ሌላ ማናቸውም ለመኖሪያ የሚውል እና የገቢዎች ሚኒስትር በንግድ መልክ ለማረፊያነት የተቋቋመ ነው በሚል የሚመድበው ድርጅት ነው ።
ሆኖም በአንቀጽ (፬) የተገለጸው ከዚህ በታች በንዑስ አንቀጽ (፮)፣ (፯) እና (፰) የተዘረዘሩትን አይጨምርም ።
- ፭. ለቀጣሪው ወይም ከቀጣሪው ጋር ግንኙነት ላላቸው ሰዎች ጥቅም ለማስገኘት ሳይሆን ድርጅቱ ወይም ሆስቴሉ ለቀጣሪው ወይም ከቀጣሪው ጋር ግንኙነት ላላቸው ሰዎች ጥቅም የሚያውለው ማናቸውም የማይረዳ ተቋም ወይም ሆስቴል ፤
- ፮. በየአካባቢ ባለሥልጣኖች የሚተዳደሩ ለትርፍ ያልተቋቋሙ የማረፊያ ተቋሞች ወይም ሆስቴሎች ፤
- ፯. በማናቸውም የተመዘገበ ሆስፒታል ፣ የማዋለጃ ድርጅት ወይም ክሊኒክ የሚሰጥ አገልግሎት ።
- ለ) “መኖሪያ ቤት” ማለት ማናቸውም በዋናነት ለመኖሪያ የሚያገለግል ወይም ለመኖሪያነት እንዲውል የታቀደ ሕንፃ ፣ ወይም ሌላ ማናቸውም ቦታ እና የእነዚህ ተቀፅላዎች ሲሆን በንግድ መልክ ለማረፊያነት የሚከራይ ክፍሎችን አይጨምርም ።
- ፪. ወደ ውጪ ከሚላኩት ዕቃዎች በስተቀር ዓይነታቸው ቀጥሎ የተመለከቱት የዕቃዎች ወይም የአገልግሎቶች አቅርቦት እንዲሁም ገቢ ዕቃዎች ከተጨማሪ እሴት ታክስ ክፍያ ነፃ ናቸው፡፡
  - ሀ) ያገለገለ መኖሪያ ቤት ሽያጭ እና የመኖሪያ ቤት ኪራይ ፤
  - ለ) የፋይናንስ አገልግሎቶች ፤
  - ሐ) ለማንቲሞች እና ሜዳሊያዎች ጥናት አገልግሎት ከሚውሉት በስተቀር የአገር ውስጥና የውጭ አገር ገንዘቦችን እና የዋስትና ሠነዶችን ማሰራጨት ወይም ወደ አገር ማስገባት ፤
  - መ) ለኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ የሚቀርብ ወርቅ ወደ አገር ማስገባት ፤
  - ሠ) በሃይማኖት ድርጅቶች የሚሰጡ የእምነት ወይም ከአምልኮት ጋር የሚገናኙ አገልግሎቶች ፤
  - ረ) የሕክምና አገልግሎት እና በጤና ጥበቃ ሚኒስቴር በሚወጣ መመሪያ መሠረት በሐኪም የሚታዘዙ መድኃኒቶች ፤
  - ሰ) በትምህርት ተቋማት የሚሰጡ የማስተማር አገልግሎቶች፣ እንደዚሁም ለሕፃናት ጥበቃ በመዋዕለ ሕጻናት የሚሰጡ አገልግሎቶች ፤
  - ሸ) በሰብዓዊ ዕርዳታ መልክ የሚቀርቡ ዕቃዎች እና የሚሰጡ አገልግሎቶች ፣ እንደዚሁም በተፈጥሮ አደጋ ፣ የኢንዱስትሪ አደጋዎች እና በድንገት ለደረሱ ጉዳዮች መልሶ ማቋቋሚያ ተግባር እንዲውሉ ለመንግሥት አካላት እና መንግሥታዊ ላይሆኑ ድርጅቶች የሚሰጡ ከውጪ አገር የሚገቡ ዕቃዎች ፤
  - ቀ) የኤሌክትሪክ ፣ የኬሮሲን እና የውሃ አገልግሎት ፤
  - በ) በሕግ ወይም በስምምነት ከጉምሩክ ቀረጥ እና ከሌሎች ታክሶች ነፃ የተደረጉ ድርጅቶች ፣ ተቋሞችና ፕሮጀክቶች ወደ አገር የሚያስገቧቸው ዕቃዎች ፤
  - ተ) ከልዩ ልዩ የአገልግሎት ወይም የኮሚሽን ክፍያዎች በስተቀር የፖስታ አገልግሎት ድርጅት በማቋቋሚያ አዋጁ በተሰጠው ሥልጣን መሠረት የሚያቀርባቸው ዕቃዎችና አገልግሎቶች ፤
  - ቸ) የትራንስፖርት አገልግሎት ፤
  - ነ) ማናቸውም የሥራ እንቅስቃሴ ለማከናወን ለሚሰጥ ፈቃድ ለመንግሥት የሚፈጸም ክፍያ ፤

- 4) any other accommodation designated by the Minister of Revenue by directive to be a commercial rental establishment, but does not include, those listed under sub-Articles (5) (6) and (7) unless within 4 above;
- 5) accommodation in any boarding establishment or hostel operated by any employer solely or mainly for the benefit of the employees of such employer or of a related person of such employer or their dependents, provided such establishment or hostel is not operated for the purpose of making profits from such establishment of hostel for the employer or such related person;
- 6) accommodation in any boarding establishment or hostel operated by any local authority otherwise than for the purpose of making profits from such establishment or hostel; or
- 7) accommodation in any registered hospital, maternity home, or clinic;
  - (b) “dwelling” means any building, premises, structure, or any other place, or any part thereof, used predominantly as a place of residence or abode of any natural person or which is intended for use as a place of residence or abode of any natural person, together with any appurtenances belonging thereto and enjoyed therewith, but does not include a commercial rental establishment;
- 2) The following types of supplies of goods (other than by way of export) or rendering of services, as well as the following types of imports of goods, are exempt from payment of VAT to the extent provided by regulation:
  - (a) the sale or transfer of a used dwelling, or the lease of a dwelling;
  - (b) the rendering of financial services;
  - (c) the supply or import of national or foreign currency (except for that used for numismatic purposes), and of securities;
  - (d) the import of gold to be transferred to the National Bank of Ethiopia;
  - (e) the rendering by religious organizations of religious or church related services;
  - (f) the import or supply of prescription drugs specified in directives issued by the Minister of Health, and the rendering of medical services;
  - (g) the rendering of educational services provided by educational institutions, as well as child care services for children at pre-school institutions;
  - (h) the supply of goods and rendering of services in the form of humanitarian aid, as well as import of goods transferred to state agencies of Ethiopia and public organizations for the purpose of rehabilitation after natural disasters, industrial accidents, and catastrophies;
  - (i) the supply of electricity, kerosene, and water;
  - (j) goods imported by the government, organizations, institutions or projects exempted from duties and other import taxes to the extent provided by law or by agreement;
  - (k) supplies by the post office authorized under the Ethiopian Postal Services Proclamation, other than services rendered for a fee or commission;
  - (l) the provision of transport;
  - (m) permits and license fees;

- ኘ) በጉምሩክ ታሪፍ ደንብ ፪ኛ መደብ የተዘረዘሩ ዕቃዎችን ወደ አገር ማስገባት፤
- አ) ከሰድሳ በመቶ (፲፫ሰንት) በላይ ሠራተኞች አካል ጉዳተኞች የሆኑበት አካል ጉዳተኞችን ቀጥሮ የሚያሠራ ድርጅት የሚያቀርባቸው ዕቃዎችና አገልግሎቶች፤
- ወ) ወደ አገር የሚገቡና በአገር ውስጥ የሚሸጡ መጻሕፍት እና የታተሙ ጽሑፎች፤ በሚኒስትሮች ምክር ቤት በሚወጣ ደንብ በሚወሰነው መሠረት፤
- ቦ) በንዑስ አንቀጽ (፪) መሠረት ከታክሱ ነፃ ባይደረግ ኖሮ በንዑስ አንቀጽ ፯(፪) መሠረት በዚሮ የማስከፈያ ልክ ታክስ ይሰበሰብበት የነበረ ዕቃ ወይም አገልግሎት በዚህ አንቀጽ መሠረት ከታክሱ ነፃ መሆኑ ቀርቶ በዚሮ የማስከፈያ ልክ ታክስ ይከፈልበታል።
- ፬) የገንዘብና ኢኮኖሚ ልማት ሚኒስትር በሚያወጣው መመሪያ ሌሎች ዕቃዎችና አገልግሎቶች ከታክሱ ነፃ እንዲሆኑ ሊፈቅድ ይችላል።

ክፍል ሦስት

ታክስ የሚከፈልባቸው አቅርቦቶች የሚከናወኑበት ቦታ፡ ጊዜ እና ዋጋ

- ሀ) ዕቃዎች የሚሸጡበት ቦታ
  - ሐ) አቅርቦቱ ዕቃዎችን ማጓጓዣን የሚጨምር ሲሆን ሽያጭ ተከናወነ የሚባለው ዕቃውን ማጓጓዣ የሚጀምርበት ቦታ ይሆናል። በሌሎች ሁኔታዎች የተሸጠው ዕቃ ርክክብ የሚፈጸምበት ቦታ ይሆናል።
  - ለ) የኤሌክትሪክ፣ የእንፋሎት ኃይል፣ የጋዝ ወይም የውሃ አቅርቦት በሚሆንበት ጊዜ፣ አገልግሎቱ ተሰጠ የሚባለው አገልግሎቶቹ ተቀባዩ ዘንድ በደረሱ ጊዜ ነው። እነዚህ አቅርቦቶች ከኢትዮጵያ ወደ ውጭ የሚላኩ ከሆነ ግን አቅርቦቱ በኢትዮጵያ ውስጥ እንደተከናወነ ይቆጠራል።
- ለ) አገልግሎት የሚሰጥበት ቦታ
  - ሐ) በዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች በሌላ አኳኋን የተወሰነ ካልሆነ በስተቀር አገልግሎት የሚሰጥበት ቦታ ተደርጎ የሚወሰደው አገልግሎት የሚሰጠው ሰው የንግድ ሥራ ተግባሩን የሚያከናውንበት ቦታ ነው።
  - ለ) በመሆኑም አገልግሎት የሚሰጥበት ቦታ፡-
    - ሀ) የሚሰጠው አገልግሎት ከማይንቀሳቀስ ንብረት ጋር በቀጥታ የተገናኘ ከሆነ ንብረቱ የሚገኝበት ቦታ፤
    - ለ) የሚሰጠው አገልግሎት ከማይንቀሳቀስ ንብረት ጋር በቀጥታ የተገናኘ ሲሆን አገልግሎት መስጠቱ የተከናወነበት ቦታ፤
    - ሐ) የተሰጠው አገልግሎት በባህል፣ በሥነ-ምግባር፣ በትምህርት፣ የሰውነት ማጉዳዳኝ ወይም በስፖርት ወይም በሌሎች መሰል ዘርፎች ሲሆን አገልግሎቱ የተሰጠበት ቦታ፤
    - መ) አገልግሎት መስጠቱ ከማጓጓዣ ተግባር ጋር የተገናኘ ሲሆን የማጓጓዣ ተግባር የተከናወነበት ቦታ ነው። ለአንቀጽ ፯(፪)(ለ) አፈፃፀም የግብይቱ ተግባር ታክስ ከፋዩ ከኢትዮጵያ ውጭ ከሰጠው አገልግሎት ጋር የተገናኘ ሲሆን በኢትዮጵያ ውስጥ እንደተከናወነ ይቆጠራል።
    - ሠ) አገልግሎቱን የገዛው ሰው ዘላቂ ድርጅት የሚገኝበት ቦታ የሚሆነው አገልግሎቶቹ ከሚከተሉት አገልግሎቶች ጋር በይበልጥ የተያያዙ በሆነ ጊዜ ነው።
      - ሐ) የባለቤትነት መብት ማስተላለፍ፣ የፈጠራ ባለቤትነት፣ የንግድ ፈቃድ፣ የንግድ ምልክት፣ የቅጂ መብት እና ሌሎች መሰል መብቶችን ማከራየት፤
      - ለ) የምክር፣ የሕግ፣ የሂሳብ፣ የምህንድስና እና የማስታወቂያ አገልግሎት እንዲሁም መረጃዎችን የማጠናቀር አገልግሎትና ሌሎች መሰል አገልግሎቶች፤

- (n) the import of goods to the extent provided under Schedule 2 of the Customs Tariffs Regulations;
  - (o) the supply of goods or services by a workshop employing disabled individuals if more than 60 percent of the employees are disabled; and
  - (p) the import or supply of books and other printed materials to the extent provided in regulations.
- 3) A supply of goods or services is not an exempt supply under this Article if, in the absence of Sub-Article (2), the supply would be charged with tax at the rate of zero percent under Article 7, Sub-Article (2).
  - 4) The Minister of Finance and Economic Development may be directive exempt other goods and services.

SECTION 3

Place, Time and Value of Supplies

9. Place of Supply of Goods
  - 1) If a supply involves goods being transported, the supply takes place at the location of the goods when transportation starts. In other cases, the supply of goods takes place at the location where the goods are transferred.
  - 2) A supply of electric or thermal energy, gas, or water takes place where the goods are received, except that if these are exported from Ethiopia, the supply is considered to take place in Ethiopia.
10. Place of Rendering of Services
  - 1) Except as otherwise provided by this Article, the place of rendering of services is the location of the taxable activity of the person who renders the services.
  - 2) The place of rendering of services is:
    - (a) the place where immovable property is located, if the services are directly connected with the property;
    - (b) the place where the services are actually carried out, if they are connected with movable property;
    - (c) the place where services are actually carried out, if they are rendered in the field of culture, art, education, physical fitness, or sports, or in another similar activity;
    - (d) the place where transportation actually takes place, if the services are connected with that transportation for purposes of Article 7, Sub-Article (2)(b), a transaction connected with the rendering of services by a person outside Ethiopia, is considered as carried out in Ethiopia;
    - (e) the location of the permanent establishment of the purchaser of the services to which the services most closely relate, in case of:
      - 1) the transfer of ownership or concession of patents, licenses, trademarks, copyrights, or other similar rights;
      - 2) consulting, legal, accounting, engineering, and advertising service, as well as data processing services, and other similar services;

፫. ከትራንስፖርት ድርጅት ተሽከርካሪዎች በስተቀር የሚንቀሳቀሱ ንብረቶች የማከራየት ፣
፬. በዚህ ንዑስ አንቀጽ የተመለከቱትን አገልግሎቶች ለመስጠት የተገባው ውል ዋና ተሳታፊ በሆነው ሰው ስም በውሉ የተገለፀውን አገልግሎት የሚሰጥን ሰው የሚያሰማራ ወኪል ፣ አገልግሎት

፭. ለዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) አፈፃፀም አገልግሎት የሚሰጥበት ቦታ ተብሎ በንዑስ አንቀጽ (፪) ከአንድ በላይ በሆኑ ፊደላት ሥር የተገለጸው ቦታ የተራ ፊደሎቹን ቅደም ተከተል መሠረት በማድረግ ይወሰናል ።

፲፩. አቅርቦት ተከናወነ የሚባልበት ጊዜ

፩. በሚኒስትሮች ምክር ቤት በሚወጣ ደንብ ወይም በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) እና (፫) ከተገለፁት በስተቀር ታክስ የሚከፈልበት ግብይት ተከናወነ የሚባለው ለግብይቱ የተጨማሪ እሴት ታክስ ደረሰኝ ሲሰጥ ነው ።
፪. ከዚህ በታች የተገለፁት ድርጊቶች በተከናወኑ በአምስት ቀናት ውስጥ የተጨማሪ እሴት ታክስ ደረሰኝ ካልተሰጠ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ድንጋጌ ቢኖርም ታክስ የሚከፈልበት ግብይት እንደተከናወነ ይቆጠራል ።

ሀ) ዕቃዎች ለተረካቢው ዝግጁ ሆነው በተቀመጡ ፣ የዕቃዎች ርክክብ ፣ ሽያጭ ወይም ማስተላለፍ በተፈፀመበት ወይም አገልግሎቶቹ በሚሰጡበት ጊዜ
ለ) የዕቃዎች ርክክብ ዕቃዎችን ማጓጓዝ የሚያካትት ሲሆን የዕቃዎች ማጓጓዝ ሲጀምር ነው ።

፫. ክፍያ የተፈፀመው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) እና (ለ) ከተጠቀሱት ጊዜያት በፊት ሆኖ ክፍያው በተፈፀመ በአምስት ቀናት ውስጥ የተጨማሪ እሴት ታክስ ደረሰኝ ካልተሰጠ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) እና (፪) ድንጋጌዎች ቢኖሩም ታክስ የሚከፈልበት ግብይት እንደተከናወነ ይቆጠራል ።

፬. የንዑስ አንቀጽ (፩) ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ ፣ ለዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫) አፈፃፀም ለአቅርቦቱ ግብይት አንድ ወይም ከአንድ የበለጡ ክፍያዎች የተፈጸሙ እንደሆነ በእያንዳንዱ ክፍያ መጠን የተለያዩ ግብይቶች እንደተደረጉ ይቆጠራል ።

፭. አገልግሎቶች በመደበኛነት ወይም በተከታታይ በሚሰጡበት ሁኔታ እነዚህን አገልግሎቶች በሚመለከት የተጨማሪ እሴት ታክስ ደረሰኝ በተሰጠ ጊዜ ሁሉ አገልግሎቶች እንደተሰጡ ይቆጠራል ። ክፍያው አስቀድሞ የተፈፀመ ከሆነ ግን ክፍያ የተፈፀመባቸው አገልግሎቶች ክፍያው በተፈፀመ ጊዜ እንደተሰጡ ይቆጠራል ።

፮. የአንቀጽ ፬ ንዑስ አንቀጽ (፫) ድንጋጌ ተፈፃሚ ሲደረግ አቅርቦቱ የተከናወነበት ጊዜ ተደርጎ የሚቆጠረው በዕቃው ወይም በአገልግሎቱ መጠቀም የተጀመረበት ጊዜ ይሆናል ።

፯. በአንቀጽ ፬ ንዑስ አንቀጽ (፬) የተዘረዘሩትን በሚመለከት አቅርቦቱ የተከናወነበት ጊዜ ተደርጎ የሚቆጠረው ዕቃዎቹ ወይም አገልግሎቶቹ ለተቀጣሪዎች የሚሰጠበት ጊዜ ነው ።

፰. የአንቀጽ ፬ ንዑስ አንቀጽ (፭) ተፈፃሚ ሲደረግ የአቅርቦት ጊዜ የሚባለው የምዝገባው መሠረዝ ከሚፀናበት ቀን በፊት ያለው ጊዜ ነው ።

፱. ለጥቅም ሲባል በተደረገ አቅርቦት አቅራቢው ክፍያውን የተቀበለው በሣንቲም ወይም በወረቀት ገንዘብ በሚሠራ መሣሪያ ፣ ቆጣሪ ወይም ሌላ ተመሳሳይ መሣሪያ የሆነ እንደሆነ ሣንቲሙ ወይም የወረቀት ገንዘቡ በአቅራቢው ስም ከመሣሪያው ፣ ወይም ከቆጣሪው ወጪ ሲደረግ ፣

፲. ሌሎች አቅርቦቶች ተፈፀሙ የሚባልበት ጊዜ በገቢዎች ሚኒስትር በሚወጣ መመሪያ ይወሰናል ።

3) the leasing of movable property (except for vehicles of transportation enterprises);
4) services of an agent that engages a person (enterprise or physical person) on behalf of the main participant in a contract to perform the services that are described in this Sub-Article.

3) In applying Sub-Article (2) of this Article, the place for rendering of services that are described in more than one of this Article shall be determined according to the Sub-Article that comes first.

11. Time of Supply

1) Except as provided in this Article or in regulations issued by the Council of Ministers, a supply occurs when a VAT invoice is issued for that transaction.

2) Notwithstanding the provisions of Sub-Article 1 of this Article, if a VAT invoice is not issued within 5 days after the moment described in this Sub-Article, the supply will be considered as having taken place--

- (a) at the time the goods are made available to the recipient, sold or transferred, or the services are rendered; or
- (b) in the case of a delivery of goods that involves shipment of the goods, when the shipment starts.

3) Notwithstanding the provisions of Sub-Article (1) and (2), if payment is made in advance of the time described in Sub-Article (2) (a) or (2) (b), and if a VAT invoice is not issued within 5 days after the date of payment, the supply will be considered as having taken place at the time payment is made.

4) For the purpose of Sub-Article (3) of this Article, and except as provided in Sub-Article (5) of this Article, if two or more payments are made for a supply, each payment is treated as made for a separate supply to the extent of the payment.

5) If services are rendered on a regular or continuing basis, a rendering of services is treated as taking place on each occasion when a VAT invoice is issued in connection with such services or, if payment is made earlier, at the time when payment is made for any part of such services.

6) In the case of the application of Article 4, Sub-Article (3), the time of the supply is the time when the use or consumption of goods or services begins.

7) In the cases specified in Article 4, Sub-Article (4), the time the supply occurs is the time of supply of the goods or rendering of the services to the employee.

8) In the case of the application of Article 4, Sub-Article (5), the time of supply is immediately before the cancellation takes effect.

9) A supply for a consideration in money received by the supplier by means of a machine, meter, or other device operated by coin, note, or coupon occurs when the coin, note or coupon is taken from that machine, meter, or other device by or on behalf of the supplier.

10) The time when other supplies occur may be provided by directives issued by the Minister of Revenue.

ታክስ የሚከፈልበት ግብይት እሴት

- ፩. ታክስ የሚከፈልበት ግብይት እሴት የሚወሰነው ታክስ ከፋዩ ለአቀረባቸው ዕቃዎች ወይም ለሰጣቸው አገልግሎቶች (ማናቸውም ቀረጥ ፣ ታክስ ወይም ሌሎች ክፍያዎች ጨምሮ) ከደንበኛው ወይም ከማናቸውም ሌላ ሰው የተቀበለውን ወይም ለመቀበል የሚችለውን ዋጋ መሠረት በማድረግ ሲሆን ፣ የተጨማሪ እሴት ታክስን አይጨምርም ።
- ፪. ታክስ ከፋዩ ለአቅርቦቱ እሴት በለውጡ የሚቀበለው ወይም ለመቀበል የሚችለው ዕቃ ወይም አገልግሎት በሚሆንበት ጊዜ ፣ የአቅርቦቱ እሴት የእነዚህ ዕቃዎች ወይም አገልግሎቶች የገበያ ዋጋ (ማናቸውም ቀረጥ ፣ ታክሶች ወይም ሌሎች ክፍያዎች ጨምሮ) የሚጨምር ሲሆን ፣ የተጨማሪ እሴት ታክስን አይጨምርም ።
- ፫. ታክስ ከፋዩ ላከናወነው አቅርቦት በለውጡ የሚቀበለው ወይም ሊቀበለው የሚችለው ምንም ነገር ከሌለ (ምዝገባው በተሠረዘ ጊዜ በእጅ የቀሩትን ዕቃዎች ጭምር) ታክሱ የሚከፈልበት አቅርቦት ዋጋ የቀረቡት ወይም የተሰጡት አገልግሎቶች የገበያ ዋጋ (ማናቸውም ቀረጥ ፣ ታክሶች ወይም ሌሎች ክፍያዎች ጭምር) ሲሆን ፣ የተጨማሪ እሴት ታክስን አይጨምርም ።
- ፬. በአንቀጽ ፬ ንዑስ አንቀጽ ፫ መሠረት ታክስ የሚከፈልበት የንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላልሆነ ተግባር የዋሉ የፍጆታ ዕቃዎችን ወይም የተሰጡ አገልግሎቶችን በሚመለከት እንዲሁም በአንቀጽ ፬ ንዑስ አንቀጽ (፬) ድንጋጌ መሠረት ለቀጣሪው ሠራተኛ የተደረጉ አቅርቦቶች ወይም የተሰጡ አገልግሎቶችን በሚመለከት የአቅርቦቱ እሴት ነው የሚባለው ዕቃዎች ወይም አገልግሎቶቹ የቀረቡበት ፣ የተሰጡበት ወይም እንዲሟሉ የተደረገበት ዋጋ (ማናቸውም ቀረጥ ፣ ታክሶች ወይም ሌሎች ክፍያዎች ጨምሮ) ሲሆን ፣ የተጨማሪ እሴት ታክስን አይጨምርም ።
- ፭. የገቢዎች ሚኒስትር በዚህ አንቀጽ ያልተሸፈኑ የዕቃ አቅርቦትና አገልግሎት የመስጠት ተግባሮችን ዋጋ ስሌት ለማከናወን የሚያስችል መመሪያ ያወጣል ።

ታክስ የሚከፈልበትን ግብይት ዋጋ ስለማስተካከል

- ፩. ይህ አንቀጽ ተፈጻሚ የሚሆነው የተመዘገበው ሰው ካከናወነው ታክስ የሚከፈልበት ግብይት ጋር በተያያዘ፡-
  - ሀ) ግብይቱ ሲሠረዝ ፣
  - ለ) የግብይቱ ተፈጥሮ ሲቀየር ፣
  - ሐ) በዋጋ መቀነስም ሆነ በማናቸውም ሌላ ምክንያት አስቀድሞ ለግብይቱ የተጠየቀው ገንዘብ መጠን ሲለወጥ ወይም
  - መ) ዕቃዎች ወይም አገልግሎቶች በከፊል ወይም በሙሉ ለታክስ ከፋዩ የተመለሱ ሲሆን ነው ።
- ፪. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ ፩ ከተዘረዘሩት ሁኔታዎች አንዱ ወይም ከአንድ በላይ በማጋጠማቸው ምክንያት የተመዘገበው ሰው፡-
  - ሀ) የተጨማሪ እሴት ታክስ ደረሰኝ የሰጠ እና በተጨማሪ እሴት ታክስ ደረሰኝ ላይ የተገለጸው ዋጋ የተሳሳተ ሲሆን፣ ወይም
  - ለ) በተጨማሪ እሴት ታክስ ማስታወቂያ ላይ የተገለጸው የተጨማሪ እሴት ታክስ የተሳሳተ ሲሆን ፣
- ፫. በንዑስ አንቀጽ (፬)(ሀ) በተገለጸው አኳኋን የታክስ ደረሰኝ የተሰጠ እንደሆነ እና በታክስ ደረሰኙ ላይ የተመለከተው የተከፈለው ታክስ የገንዘብ መጠን በአቅርቦቱ ላይ ሊከፈል ከሚገባው ታክስ የበለጠ እንደሆነ ፣ የተመዘገበው አቅራቢ ለገዥው በንዑስ አንቀጽ (፱) የተገለጸውን ዝርዝር የያዘ የታክስ ክሬዲት ሠነድ መስጠት አለበት ።
- ፬. ማናቸውም የተመዘገበ ሰው በንዑስ አንቀጽ ፫ ከተገለጸው በስተቀር በሌላ ማናቸውም ሁኔታ የታክስ ክሬዲት ሠነድ መስጠት የለበትም

12. Value of a Supply

- 1) The value of a supply is determined according to the amount the person receives or is entitled to receive inreturn for the supply of goods or rendering of services, whether from the customer or any other person (including any duty, taxes, or other fee payable), but without including VAT.
- 2) If the person receives or is entitled to receive goods or services in exchange for a supply of goods or a rendition of services, the value of the supply includes the market price of these goods or services (including any duty, taxes, or other fee payable), but without including VAT.
- 3) In a case where the person receives or is entitled to receive nothing of value in exchange for a supply of goods or a rendition of services (including that of goods remaining on hand in the case of a cancellation of registration, but not including a supply of business samples), the value of the supply is the market price of the goods or services supplied or rendered (including any duty, taxes, or other fee payable), but without including VAT.
- 4) In the case of consumption or use of goods or services, other than in connection with a taxable activity according to Article 4, Sub-Article (3), as well as in the case of a supply or rendering to an employer's employee according to Article 4, Sub-Article (4), the value of the supply is the cost price of the goods or services supplied (including any duty, taxes, or other fee payable), but without including VAT.
- 5) The Minister of Revenue may issue a directive to provide for the calculation of the value of a supply of goods or rendition of services for supplies not covered in this Article.

13. Adjustment of the Value of a Taxable Transaction

- 1) This Article applies where, in relation to a taxable transaction made by a registered person:
  - (a) the transaction is cancelled;
  - (b) the nature of the transaction is changed;
  - (c) the previously agreed consideration for the transaction is altered, whether due to a reduction of prices or for any other reason; or
  - (d) the goods or services are returned in full or in part to the registered person.
- 2) If a registered person has, as a result of the occurrence of one or more of the events described in Sub-Article (1) of this Article:
  - (a) provide a VAT invoice, and the amount of VAT shown on the invoice is incorrect, or
  - (b) shown an incorrect amount of VAT on a VAT return,
 then an adjustment is made as specified in Article 20, Sub-Article (2) or Article 21, Sub-Article (7).
- 3) Where a tax invoice has been issued in the circumstances specified under Sub-Article (2)(a) and the amount shown as tax charged in that tax invoice exceeds the tax properly chargeable in respect of the supply, the registered person making the supply shall provide the recipient of the supply with a tax credit note containing the particulars specified in Sub-Article (9).
- 4) A person shall not provide a tax credit note in any circumstances other than those specified under Sub-Article (3).

- ፩. በንዑስ አንቀጽ (፪)(ሀ) በተገለጸው አኳኋን የታክስ ደረሰኝ የተሰጠ እንደሆነ እና በታክሱ ደረሰኝ ላይ የተመለከተው የተከፈለው ታክስ የገንዘብ መጠን በአቅርቦቱ ላይ ሊከፈል ከሚገባው ታክስ ያነሰ እንደሆነ ፣ የተመዘገበው አቅራቢ ለገዥው በንዑስ አንቀጽ (፲) የተገለጸውን የታክስ ዴቢት ሠነድ መስጠት አለበት ።
- ፪. ማናቸውም የተመዘገበ ሰው በንዑስ አንቀጽ (፭) ከተገለጸው በስተቀር በሌላ ማናቸውም ሁኔታ የታክስ ዴቢት ሠነድ መስጠት የለበትም ።
- ፫. ማናቸውም የተመዘገበው ሰው በንዑስ አንቀጽ (፫) እና (፭) በተገለጸው ሁኔታ በትርፍ ወይም በማነስ ለተከፈለ ታክስ የሚሰጠው አንድ የታክስ ክሬዲት ወይም የታክስ ዴቢት ሠነድ ብቻ ነው ።
- ፬. በዚህ አንቀጽ የተደነገገው ቢኖርም የተመዘገበው ሰው የታክስ ክሬዲት ወይም የታክስ ዴቢት ሠነድ ዋናው ቅጂ የጠፋበት መሆኑን በመግለጽ ጥያቄ ያቀረበ እንደሆነ ዕቃውን ወይም አገልግሎቱን ያቀረበው የተመዘገበ ሰው “ቅጂ” የሚል ጽሑፍ የሠፈረበት ቅጂ ሊሰጠው ይችላል ።
  - ሀ) በሚታይ ቦታ “የታክስ ክሬዲት ሠነድ” የሚል ጽሑፍ ፣
  - ለ) ዕቃውን ወይም አገልግሎቱን ያቀረበውን ሰው ስም፣ አድራሻ ፣ የግብር ከፋይ መለያ ቁጥር ፣
  - ሐ) ዕቃውን ወይም አገልግሎቱን የገዛውን ሰው ስም፣ አድራሻ ፣ የግብር ከፋይ መለያ ቁጥር ፣
  - መ) የታክስ ክሬዲት ሠነድ የተፃፈበትን ቀን
  - ሠ) በታክስ ደረሰኙ ላይ የተመለከተውን የአቅርቦቱን ዋጋ ፣ የአቅርቦቱን ትክክለኛ ዋጋ ፣ በሁለቱ መካከል ያለውን ልዩነት ፣ በልዩነቱ ምክንያት የተከፈለውን ታክስ ፣
  - ረ) የታክስ ክሬዲት ሠነድ መስጠት ያስፈለገበትን ሁኔታ የሚያስረዳ አጭር መግለጫ እና
  - ሰ) ለታክስ ክሬዲት ሠነድ አግባብነት ያለውን ታክስ የሚከፈልበትን አቅርቦት ለይቶ የሚያሳይ በቂ መረጃ ፣
- ፯. ባለሥልጣኑ በተለየ ሁኔታ እንዲፈጸም ካልፈቀደ በስተቀር በንዑስ አንቀጽ (፭) የተገለጸው የታክስ ዴቢት የሚከተሉትን ሊይዝ ይገባል ።
  - ሀ) በሚታይ ቦታ “የታክስ ዴቢት ሠነድ” የሚል ጽሑፍ ፣
  - ለ) ዕቃውን ወይም አገልግሎቱን ያቀረበውን ሰው ስም፣ አድራሻ ፣ የግብር ከፋይ መለያ ቁጥር ፣
  - ሐ) ዕቃውን ወይም አገልግሎቱን የገዛውን ሰው ስም ፣ አድራሻ ፣ የግብር ከፋይ መለያ ቁጥር ፣
  - መ) የታክስ ዴቢቱ የተፃፈበትን ቀን ፣
  - ሠ) በታክስ ደረሰኙ ላይ የተመለከተውን የአቅርቦቱን ዋጋ ፣ የአቅርቦቱን ትክክለኛ ዋጋ ፣ በሁለቱ መካከል ያለውን ልዩነት ፣ በልዩነቱ ምክንያት የተከፈለውን ታክስ ፣
  - ረ) የታክስ ዴቢት ሠነድ መስጠት ያስፈለገበትን ሁኔታ የሚያስረዳ አጭር መግለጫ ፣ እና
  - ሰ) ለታክስ ዴቢቱ ሠነድ አግባብነት ያለው ታክስ የሚከፈልበትን አቅርቦት ለይቶ የሚያሳይ በቂ መረጃ ።

- 5) Where a tax invoice has been issued in the circumstances specified under Sub-Article (2)(a) and the tax properly chargeable in respect of the supply exceeds the amount shown as tax charged in that tax invoice, the registered person making the supply shall provide the recipient of the supply with a tax debit note containing the particulars specified in Sub-Article (10).
- 6) A person shall not provide a tax debit note in any circumstances other than those specified under Sub-Article (5).
- 7) A registered person shall only issue one tax credit note or tax debit note for the amount of the excess stated in Sub-Article (3) or (5) respectively.
- 8) Notwithstanding the provisions of this Article, where a registered person claims to have lost the original tax credit note or tax debit note, the registered person who made the supply may provide a copy clearly marked “copy”.
- 9) Except as the Authority may otherwise allow, a tax credit note as required by Sub-Article (3) shall contain the following particulars-
  - (a) the words “tax credit note” in a prominent place;
  - (b) the name, address, and taxpayer identification number of the registered person making the supply;
  - (c) the name, address, and taxpayer identification number of the recipient of the supply;
  - (d) the date on which the tax credit note was issued.
  - (e) the value of the supply shown on the tax invoice, the correct amount of the value of the supply, the difference between those two amounts, and the tax charged that relates to that difference;
  - (f) a brief explanation of the circumstances giving rise to the issuing of the tax credit note; and
  - (g) information sufficient to identify the taxable supply to which the tax credit note relates.
- 10) Except as the Authority may otherwise allow, a tax debit note as required by Sub-Article (5) shall contain the following particulars:
  - (a) the words “tax debit note” in a prominent place;
  - (b) the name, address, and taxpayer identification number of the registered person making the supply;
  - (c) the name, address, and taxpayer identification number of the recipient of the supply;
  - (d) the date on which the tax debit note was issued;
  - (e) the value of the supply shown on the tax invoice, the correct amount of the value of the supply, the difference between those two amounts, and the tax that relates to that difference;
  - (f) a brief explanation of the circumstances giving rise to the issuing of the tax debit note; and
  - (g) information sufficient to identify the taxable supply to which the tax debit note relates.

ከፍል አራት

ወደ አገር ውስጥ የሚገቡ ዕቃዎች እሴት እና የገቡበት ጊዜ

፲፱. **ዕቃዎች ወደአገር ገቡ የሚባልበት ጊዜ**
ዕቃዎች ወደአገር ውስጥ ገብተዋል የሚባለው በጉምሩክ ዲክላራሲዮን ላይ ሲመዘገቡ ነው።

፲፭. **ወደአገር የሚገቡ ዕቃዎች እሴት**
ሀ. ወደአገር የሚገቡ ዕቃዎች ታክስ የሚጣልበት እሴት በእነዚህ ዕቃዎች ላይ የሚከፈለውን ቀረጥና ታክስ ጨምሮ በአገልግሎት የጉምሩክ ሕግ መሠረት በጉምሩክ የሚወሰነው የዕቃዎች ዋጋ ሲሆን፣ የተጨማሪ እሴት ታክስንና ወደአገር በሚገቡ ዕቃዎች ላይ የሚከፈለውን የገቢ ግብር ቅድሚያ ክፍያ አይጨምርም።
ለ. በአንቀጽ ፭ ንዑስ አንቀጽ (፪) መሠረት ዕቃን ወደአገር ከማስገባት ጋር ተጓዳኝ ሆነው የተሰጡ አገልግሎቶችን በሚመለከት የአገልግሎቶቹ ዋጋ የተጨማሪ እሴት ታክስን ሳይጨምር በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ ፩ በተወሰነ ዋጋ ላይ ተጨማሪ ይሆናል።

ከፍል አምስት
ምዝገባ

፲፮. **የመመዘገብ ግዴታ**
ሀ. ታክስ የሚከፈልበት የንግድ ሥራ እንቅስቃሴ የሚያከናውን ሆኖ ለተጨማሪ እሴት ታክስ ያልተመዘገበ ማናቸውም ሰው ከዚህ በታች የተዘረዘሩት ሁኔታዎች ሲሟሉ ለተጨማሪ እሴት ታክስ ለመመዘገብ ማመልከቻ ማቅረብ አለበት፡-
ሀ) በማናቸውም የ፲፪ ወራት ጊዜ ውስጥ ያከናወነው ታክስ የሚከፈልበት ግብይት ከብር ፭ መቶ ሺ በላይ ከሆነ ወይም
ለ) በማናቸውም የ፲፪ ወራት ጊዜ መጀመሪያ በዚህ የ፲፪ ወራት ጊዜ ውስጥ ታክስ ከፋዩ የሚያከናውነው ታክስ የሚከፈልበት ግብይት ከብር ፭ መቶ ሺ በላይ ይሆናል ብሎ ለመገመት የሚያስችል ተጨባጭ ምክንያት እንደሆነ፡-
ለ. የገንዘብና ኢኮኖሚ ልማት ሚኒስትሩ ከዚህ በላይ በንዑስ አንቀጽ ፩ የተመለከተውን የገንዘብ መጠን ከፍ ወይም ዝቅ ማድረግ ይችላል።
ለ. መመዘገብ ያለበት ሰው በንዑስ አንቀጽ ፩(ሀ) የተመለከተው ጊዜ ከተጠናቀቀ በኋላ ባለው ወር የመጨረሻ ቀን ወይም በንዑስ አንቀጽ ፩(ለ) የተመለከተው ጊዜ በተጠናቀቀበት ወር የመጨረሻ ቀን ለምዝገባ ማመልከቻ ማቅረብ አለበት።
ለ. በንዑስ አንቀጽ (፭) የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ የንግድ ሥራ እንቅስቃሴውን በቅርንጫፎች ወይም በሥራ ክፍሎች የሚያከናውን የተመዘገበ ሰው ቅርንጫፎች ወይም የሥራ ክፍሎች መመዘገብ ያለባቸው በዋናው ተመዝጋቢ ስም ይሆናል።
ለ. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ ፪ የተመለከተው ቢኖርም ሕጋዊ ሰውነት ባለው የተመዘገበ ሰው በሚቀርብለት ማመልከቻ መሠረት የታክስ ባለሥልጣን ቅርንጫፎች ወይም የሥራ ክፍሎች ራሱን የቻለ የሂሳብ አያያዝ ሥርዓት ያላቸው፣ በንግድ ሥራው እንቅስቃሴ ዓይነት ወይም በሚገኙበት ቦታ ተለይተው የሚታወቁ ከሆነ፣ የተመዘገበው ሰው አንድ ወይም ከአንድ በላይ የሆኑ ቅርንጫፎች ወይም የሥራ ክፍሎች በተናጠል እንዲመዘገቡ መፍቀድ ይችላል።
ለ. በንዑስ አንቀጽ ፭ መሠረት የሚፈጸመው የቅርንጫፎች ወይም የሥራ ክፍሎች የተናጠል ምዝገባ የሚፈጸመው የገቢዎች ሚኒስትር በሚያወጣው መመሪያ ከተቀመጡት ሁኔታዎች እና ገደቦች ጋር የሚጣጣም እስከሆነ ድረስ ብቻ ነው።

SECTION 4

Time and Value of Imports

14. **Time of the Imports of Goods**
An import of goods takes place when the goods are entered into the customs declaration.

15. **Value of a Taxable Import**
1) The value of a taxable import is the customs value of the goods, determined in accordance with the customs legislation of Ethiopia, plus the sum of duties and taxes payable upon the import of the goods into Ethiopia, excluding VAT and income tax withholding.
2) In the case of services considered part of an import under Article 5, Sub-Article (2), their value, without VAT, is added to the value as defined under Sub-Article (1) of this Article.

SECTION 5

Registration

16. **Obligatory Registration**
1) A person who carries on taxable activity and is not registered is required to file an application for VAT registration with the Authority if -
(a) at the end of any period of 12 calendar months the person made, during that period, taxable transactions the total value of which exceeded 500,000 Birr; or
(b) at the beginning of any period of 12 calendar months there are reasonable grounds to expect that the total value of taxable transactions to be made by the person during that period will exceed 500,000 Birr.
2) The Minister of Finance and Economic Development may by directive increase or decrease the threshold provided for under Sub-Article 1.
3) A person required to register shall file an application for registration no later than the last day of the month after the end of the period in Sub-Article (1)(a), or the last day of the month of the period in Sub-Article (1)(b).
4) Subject to Sub-Article (5), a registered person who conducts taxable activity in a branch or division shall be registered only in the name of the registered person.
5) Notwithstanding Sub-Article (4), the Authority may, upon application in writing by a registered person operating in corporate form, authorise the registered person to register one or more of its branches or divisions as separate registered persons where the Authority is satisfied that the branch or division maintains an independent accounting system and can be separately identified by the nature of its activities or location.
6) The registration of a branch or division under Sub-Article (5) is subject to such conditions and restrictions as the Minister of Revenue may deem fit.

- ፯. ማናቸውም ሰው በንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት የመመዘኛ ገንብ ግዴታ ያለበት መሆኑን ለመወሰን፡
  - ሀ) ሁለት ግንኙነት ያላቸው ሰዎች በሚሆኑበት ጊዜ ባለሥልጣኑ አንዱ ያከናወነውን ታክስ የሚከፈልበት ግብይት ሌላው ካከናወነው ጋር እንዲደመር ማድረግ ይችላል።
  - ለ) የማናቸውም ሰው ታክስ የሚከፈልበት ግብይት ዋጋ የሚወሰነው በአንቀጽ ፲፪ መሠረት ነው።

፲፮. በፈቃደኝነት ስለመመዘኛ

ለተጨማሪ እሴት ታክስ የመመዘኛ ገዴታ የሌለበት የንግድ ሥራ የሚያካሂድ ሰው ቢያንስ ፸፮ ፐርሰንት (ሰባ አምስት በመቶ) የዕቃ ማቅረብ እና አገልግሎት የመስጠት ሥራ የሚያከናውነው ለተመዘገቡ ሰዎች ከሆነ በፍላጎቱ የምዝገባ ማመልከቻውን ለባለሥልጣኑ ማቅረብ ይችላል።

፲፩. የምዝገባ ሥርዓት

- ፩. በዚህ አዋጅ መሠረት ለተጨማሪ እሴት ታክስ ለመመዘኛ የሚቀርብ ማናቸውም ሰው ማመልከቻውን የገቢዎች ሚኒስትር በሚያወጣው የአፈፃፀም መመሪያ ውስጥ በተመለከተው ቅጽ ማቅረብ አለበት።
- ፪. በንዑስ አንቀጽ (፳) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ታክስ የሚጣልበትን ግብይት የሚያከናውን ሰው ለተጨማሪ እሴት ታክስ ለመመዘኛ የመለከተ እንደሆነ ባለሥልጣኑ አመልካቹን በተጨማሪ እሴት ታክስ መዝገብ ከመዘገብ በኋላ ከምዝገባው ዕለት ጀምሮ በ፴ (ሠላሳ) ቀናት ውስጥ ከዚህ በታች በንዑስ አንቀጽ (፫) የተመለከተውን የምዝገባ የምስክር ወረቀት መስጠት አለበት።
  - ፫. ባለሥልጣኑ የሚከተለውን መረጃ የያዘ የምዝገባ የምስክር ወረቀት ይሰጣል፡
    - ሀ) የተመዘገበውን ሰው ሙሉ ስም እና ሌሎች አስፈላጊ ዝርዝሮች፡
    - ለ) የምስክር ወረቀቱ የተሰጠበትን ቀን፡
    - ሐ) የምዝገባው ተፈጻሚነት የሚጀምርበትን ቀን፡
    - መ) የተመዘገበውን ሰው የታክስ ከፋይ መለያ ቁጥር፡
  - ፬. ምዝገባው ከዚህ ቀጥሎ ካሉት ቀናት ውስጥ ቀድሞ በደረሰው በአንዱ ቀን ይከናወናል፡
    - ሀ) መመዘኛ ገዴታ ሲሆን፡ ለምዝገባ የማመልከቻ ማቅረብ ግዴታ ከሚጀምርበት ወር ቀጥሎ ባለው የሂሳብ ጊዜ የመጀመሪያ ቀን፡
    - ለ) ምዝገባ በፈቃደኝነት ሲሆን፡ አመልካቹ ለምዝገባ ማመልከቻ ካቀረበበት ወር ቀጥሎ ባለው የሂሳብ ጊዜ የመጀመሪያ ቀን፡
    - ሐ) በተመዘገበው ሰው የምዝገባ ማመልከቻ የምዝገባ ቀን እንዲሆን የተመረጠው ቀን፡
  - ፭. ባለሥልጣኑ ለተጨማሪ እሴት ታክስ የተመዘገቡ ሰዎችን የሚመለከቱ ዝርዝር መረጃዎች የሚመዘገቡበት መዝገብ ያቋቁማል።
  - ፮. ባለሥልጣኑ ለተጨማሪ እሴት ታክስ መመዘኛ ገዴታ ያለበት ሆኖ ነገር ግን የምዝገባ ማመልከቻ ያላቀረበን ሰው ራሱ በመመዘኛ ገዴታ ለተመዘገበው ሰው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ ፪ የተገለጸውን የምዝገባ ሰርቲፊኬት መላክ ይችላል።
  - ፯. ለተጨማሪ እሴት ታክስ የተመዘገበ ሰው የግብር ከፋይ መለያ ቁጥሩን በሁሉም የተጨማሪ እሴት ታክስ አገልግሎት ይሰጥ፡ በታክስ ማስታወቂያዎች እና ከባለሥልጣኑ ጋር በሚያደርጋቸው ግንኙነቶች ሁሉ መጠቀም ይኖር በታል።
  - ፰. ማናቸውም ሰው በአንቀጽ ፲፪ መሠረት በፈቃደኝነት ለመመዘኛ ገዴታ ሲያመለክት፡ ባለሥልጣኑ ከዚህ በታች በተዘረዘሩት ምክንያቶች ጥያቄውን ውድቅ ሊያደርግ ይችላል፡
    - ሀ) አመልካቹ የተወሰነ የመኖሪያ ወይም የንግድ ሥራ አድራሻ የሌለው ሲሆን፡
    - ለ) አመልካቹ በዚህ አዋጅ መሠረት ተገቢውን የሂሳብ መዝገብ ለመያዝ፡ ጊዜውን ጠብቆ እና በአስተማማኝ ሁኔታ የታክስ ማስታወቂያ ለማቅረብ የማይችል ስለመሆኑ ባለሥልጣኑ አሳማኝ ምክንያት ካለው።

- 7) In determining whether a person has an obligation to register under Sub-Article (1):
  - (a) the authority may aggregate the value of taxable transactions made by one person with the value of taxable transactions made by the other person where both persons are related persons; and
  - (b) the value of the person's taxable transactions is determined under Article 12.

17. Voluntary Registration

A person who carried on taxable activity and is not required to be registered for VAT, may voluntarily apply to the Authority for such registration, if he regularly is supplying or rendering at least 75% of his goods and services to registered persons.

18. Registration procedure

- 1) A person applying to register for VAT is required to do so in such a form as is established by the implementation directives issued by the Minister of Revenue.
- 2) Subject to Sub-Article (8), when a person carrying out taxable transactions files an application to be registered for VAT, the Authority is required to register the person in the VAT register, and to issue a certificate of registration mentioned in Sub-Article 3 below within 30 days of the registration.
- 3) The Authority shall issue a VAT registration certificate containing such details as:
  - (a) the full name and other relevant details of the registered person;
  - (b) the date of issuance of the certificate;
  - (c) the date from which the registration takes effect; and
  - (d) the registered person's taxpayer identification number.
- 4) Registration takes place on one of the following dates, depending on which date comes first:
  - (a) in case of obligatory registration, on the first day of the accounting period following the month in which the obligation to apply for registration arose;
  - (b) in the case of voluntary registration, on the first day of the accounting period following the month in which the person applied for registration.
  - (c) on the date selected by the registered person on his application for registration.
- 5) The Authority is required to establish and maintain a VAT register containing details of all persons registered for VAT.
- 6) If a person is required to register for VAT and has not applied to be registered, the Authority may register the person on its own initiative and send to the registered person the certificate as mentioned in Sub-Article (2) of this Article.
- 7) A person registered for VAT is required to use his taxpayer identification number on all VAT invoices, and on all tax returns and official communications with the Authority.
- 8) When a person applied for voluntary registration under Article 17, the Authority can deny the application for registration if :
  - (a) the person has no fixed place of abode or business; or
  - (b) the Authority has reasonable grounds to believe that the person will not keep proper records or will not submit regular and reliable tax returns, as required under this Proclamation.

ምዝገባን ስለመሠረዝ

- ፩. የተመዘገበው ሰው ታክስ የሚጣልባቸውን ግብይቶች ሲያቆም ለተጨማሪ እሴት ታክስ ያደረገው ምዝገባ እንዲሠረዝለት ሊያመለክት ይችላል።
- ፪. ከዚህ በላይ በንዑስ አንቀጽ ፩ የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ፣ የተመዘገበው ሰው ከተመዘገበበት ቀን ጀምሮ ያለው የሦስት ዓመት ጊዜ ከተጠናቀቀ በኋላ ባሉት አሥራ ሁለት ወራት ውስጥ የሚያከናውናቸው ታክስ የሚከፈልባቸው ግብይቶች ጠቅላላ ዋጋ ከብር ፭ መቶ ሺ የማይበልጥ መሆኑን የተረዳ እንደሆነ ምዝገባው እንዲሠረዝለት ለመጠየቅ ይችላል።
- ፫. ለተጨማሪ እሴት ታክስ የተደረገው ምዝገባ መሠረዝ ተፈጻሚነት የሚጀምረው የተመዘገበው ሰው ታክስ የሚከፈልባቸውን ግብይቶች ማከናወን ካቆመበት ጊዜ ጀምሮ ወይም የተመዘገበው ሰው ግብይቶቹን ያላቋረጠ በሚሆንበት ጊዜ ለተጨማሪ እሴት ታክስ ያደረገው ምዝገባ እንዲሠረዝለት በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ ፪ መሠረት ለባለሥልጣኑ ካመለከተበት የሂሳብ ጊዜ መጨረሻ ጀምሮ ይሆናል።
- ፬. ለተጨማሪ እሴት ታክስ የተደረገ ምዝገባ በተሠረዘ ጊዜ የባለሥልጣኑ መ/ቤት የተመዘጋቢውን ስም እና ሌሎች ዝርዝሮች ከተጨማሪ እሴት ታክስ መዝገብ ይሠርዛል። የተመዘገበው ሰውም የተሰጠውን የምዝገባ ሰርቲፊኬት መመለስ አለበት።

**ክፍል ስድስት
የታክስ ስሌት**

በአንድ የታክስ ዘመን መከፈል ያለበት ታክስ

- ፩. በተመዘገበ ወይም የመመዘገብ ግዴታ ባለበት ሰው በማናቸውም የሂሳብ ጊዜ የሚከፈለው ታክስ በአንቀጽ ፯ መሠረት ታክስ በሚከፈልበት ግብይት ላይ በሚከፈለው ታክስ እና በአንቀጽ ፳፩ መሠረት ተቀናሽ በሚደረገው ታክስ መካከል ያለው ልዩነት ነው።
- ፪. በአንቀጽ ፲፫ የተዘረዘሩት ሁኔታዎች በማጋጠማቸው ምክንያት መከፈል የሚገባው ታክስ በታክስ ከፋዩ ከተገለጸው የበለጠ በሚሆንበት ጊዜ በብልጫ የታየው የሂሳብ በአንቀጽ ፲፮ የተጠቀሰው ሁኔታ ባጋጠመበት የሂሳብ ጊዜ በተከፋይነት ተይዞ፣ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ ፩ በተጠቀሰው የሂሳብ ጊዜ ከሚከፈለው ታክስ ጋር ተዳምሮ ይከፈላል።

ታክስን ስለማቀናነስ

- ፩. በዚህ አንቀጽ በሌላ ሁኔታ ካልተወሰነ በስተቀር፡
  - ዕ. ዕቃዎቹ ወይም አገልግሎቶቹ ጥቅም ላይ የዋሉት ወይም የሚውሉት ለተመዘገበው ሰው የንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ሲሆን፡ ታክሱ የሚጣልበት ግብይት የተከናወነበትን ጊዜ መሠረት በማድረግ ተቀናሽ የሚደረገው ከዚህ በታች ከተዘረዘሩት ጋር በተያያዘ የተመዘገበው ሰው በቀረበለት የታክስ ኤንሾይስ ወይም ዲክላራሲዮን መሠረት የሚከፍለው ወይም የከፈለው ተጨማሪ እሴት ታክስ ነው።
  - ሀ) በአንቀጽ ፲፬ በተመለከተው የሂሳብ ጊዜ ወደአገር ውስጥ ላስገባቸው ዕቃዎች እና
  - ለ) በአንቀጽ ፲፩ በተመለከተው የሂሳብ ጊዜ እንደተከናወኑ በሚቆጠሩ ታክስ የሚጣልባቸው የዕቃ እና አገልግሎቶች አቅርቦት የከፈለው ታክስ ነው።
- ፪. በአንድ የታክስ ዘመን ውስጥ የተመዘገበ ሰው ካከናወነው የዕቃ ወይም አገልግሎት አቅርቦት ውስጥ ታክስ የሚከፈልበት ግብይት ከፊሉ ብቻ የሆነ እንደሆነ በንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት ለዚህ የታክስ ዘመን ተቀናሽ የሚደረገው ታክስ በሚከተለው አኳኋን ይወሰናል።

19. Cancellation of Registration

- 1) A registered person is to apply to have his registration for VAT canceled if he has ceased to make taxable transactions.
- 2) Except in situations provided for in Sub-Article (1) of this Article, a registered person may apply to have his registration for VAT canceled at any time after a period of three years of the date of his most recent registration for VAT if the registered person's total taxable transactions in the period of 12 months then beginning reasonably are expected to be not more than 500,000 Birr.
- 3) The cancellation of VAT registration takes effect at the time the registered person ceased to make taxable transactions or, if the registered person has not ceased to do so, at the end of the accounting period during which the person applies to the Authority for cancellation of VAT registration in accordance with Sub-Article (2) of this Article.
- 4) If a person's registration for VAT is canceled, the Authority is required to remove the person's name and all other details from the VAT register and the person is required to return the issued certificate of registration.

SECTION 6

Calculation of Tax Payable

20. Tax Payable for Tax Period

- 1) The amount of tax payable for any accounting period by a person who is registered or is required to register is the difference between the amount of tax charged on taxable transactions in accordance with Article 7 and the amount of tax creditable under Article 21.
- 2) In cases described in Article 13, where VAT payable exceeds VAT actually indicated by the registered person, the amount of the excess is treated as VAT due for the accounting period in which the event referred to in Article 16 occurred and is added to the amount of tax payable for the accounting period under Sub-Article (1) of this Article.

21. Tax Credit

- 1) Except as otherwise provided in this Article, the amount of VAT that is creditable is the amount of VAT payable (paid) by a registered person in respect of tax invoices or Customs Declarations issued to the person for:
  - (a) imports of goods that take place during the current accounting period under Article 14; and
  - (b) taxable transactions involving the supply of goods or rendering of services that are considered to take place during the current or preceding accounting period under Article 11, where the goods or services are used or are to be used for the purpose of the registered person's taxable transactions.
- 2) Where only a part of the supplies made by a registered person during a tax period are taxable transactions, the amount of tax creditable under Sub-Article (1) for that period is determined as follows:

- ሀ) በቀጥታ ታክስ ለሚከፈልበት ግብይት የዋለውን አቅርቦት ወይም ወደአገር የገባ ዕቃ በሚመለከት፣ ለአቅርቦቱ ወይም ወደአገር ለገባው ዕቃ የተከፈለው ታክስ ሙሉ በሙሉ ተቀናሽ እንዲሆን ይደረጋል።
- ለ) ከታክሱ ነፃ ለሆነው ግብይት የዋለውን አቅርቦት ወይም ወደአገር የገባ ዕቃ በሚመለከት፣ ለአቅርቦቱ ወይም ወደአገር ለገባው ዕቃ የተከፈለው ታክስ ተቀናሽ አይደረግም።
- ሐ) ታክስ ለሚከፈልበት እና ከታክሱ ነፃ ለሆኑ ግብይቶች በጋራ የዋለውን አቅርቦት ወይም ወደአገር የገባ ዕቃ በሚመለከት ለአቅርቦቱ ወይም ወደአገር ለገባው ዕቃ የተከፈለው ታክስ እንዲቀናነስ ለማድረግ ሂሳቡ የሚከፋፈልበት ደንብ የገቢዎች ሚኒስትር በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናል።

ቸ. ቀጥሎ ለተመለከቱት የተከፈለ ታክስ ተቀናሽ አይደረግም።

- ሀ) አነስተኛ የመንገደኛ ማጓጓዣ ተሽከርካሪ ያለው ሰው ወደአገር ላሰገባው ወይም በአገር ውስጥ ላከና ወነው ግብይት የከፈለውን ታክስ በሚመለከት፡
  - ፩. እንደዚህ ያሉትን ተሽከርካሪዎች በመሸጥ ወይም በማከራየት የንግድ ሥራ የተሠማራ ወይም ተሽከርካሪውን የገዛው ለዚህ ንግድ ሥራ እንዲውል ካልሆነ በስተቀር፤
  - ፪. መንገደኞቹን በማጓጓዝ የንግድ ተግባር ላይ የተሠማራ ወይም ተሽከርካሪውን የገዛው እና ፈቃድ የተሰጠው ለዚህ ንግድ ሥራ እንዲውል ካልሆነ በስተቀር፤
- ለ) ከአገር ውስጥ የተገዙት ወይም ወደአገር የገቡት ታክስ የሚከፈልባቸው ዕቃዎች እና አገልግሎቶች ለመዝናኛ ወይም ለመዝናኛ አገልግሎት የዋሉ በሚሆንበት ጊዜ፡
  - ፩. ታክስ ከፋዩ በመዝናኛ አገልግሎት ንግድ ሥራ ውስጥ የተሠማራ ወይም አቅርቦቱ ወይም ወደአገር የገባው ዕቃ በንግድ ሥራ እንቅስቃሴው ሂደት ታክስ ለሚከፈልባቸው የመዝናኛ ሥራዎች የሚውል ካልሆነ በስተቀር፤
  - ፪. ታክስ ከፋዩ ታክስ የሚከፈልበት የትራንስፖርት አገልግሎት በመስጠት የንግድ ሥራ ላይ የተሠማራ ከሆነ እና የመዝናኛው አገልግሎት ለመንገደኞች የሚሰጥ የትራንስፖርት አገልግሎት አካል ካልሆነ በስተቀር፤

ቸ. ለንዑስ አንቀጽ (፫) አፈፃፀም፡

- ሀ) “የመንገደኛ ማጓጓዣ ተሽከርካሪ” ማለት ፰ እና ከ፰ በታች የሆኑ መንገደኞችን ማጓጓዝ የሚችል ተሽከርካሪ ሲሆን፣ ድርብ ጋቢያ ያላቸውን ተሽከርካሪዎች ይጨምራል።
- ለ) “መዝናኛ” ማለት በተመዘገበ ሰው የሚከናወን ታክስ የሚከፈልበት የንግድ ሥራ አንድ ክፍል ሆኖ፣ በቀጥታ ወይም በተዘዋዋሪ ለማናቸውም ሌላ ሰው የሚቀርብ ምግብ፣ መጠጥ፣ ትምህርት፣ ማረፊያ፣ መደሰቻ ወይም ማናቸውም ዓይነት መስተንግዶ ነው።

፩. በአንቀጽ ፲፫ በተመለከቱት ሁኔታዎች፣ በአንድ ግብይት የታክስ ኢንቨይስ ወይም የጉምሩክ ዲክላራሲዮን ላይ የተመለከተው ታክስ በዚህ ግብይት ላይ ሊከፈል ከሚገባው ታክስ በልጦ የተገኘ እንደሆነ በብልጫ የታየው የገንዘብ መጠን በአንቀጽ ፲፫ የተመለከተው በተፈፀመበት የሂሳብ ጊዜ ውስጥ ለተመዘገበው ሰው እንዲቀናነስ ይደረጋል። ይሁን እንጂ አቅርቦቱ ላልተመዘገበ ሰው የሆነ እንደሆነ፣ በብልጫ የታየው ታክስ ለገዥው ካልተመለሰ በስተቀር ማቀናነስ እንዲደረግ አይፈቀድም።

- (a) in respect of a supply or import received which is directly allocable to the making of taxable transactions, the full amount of tax payable in respect of the supply or import shall be allowed as a credit;
  - (b) in respect of a supply or import received which is directly allocable to the making of exempt transaction, no amount of tax payable in respect of the supply or import shall be allowed as a credit, or shall be allowed as a credit; or
  - (c) in respect of a supply or import received which is used both for the making of taxable and exempt transactions, the rules of apportionment of the credit shall be determined by a directive to be issued by the Minister or Revenue,
- 3) No credit is allowed for VAT:
- (a) on a taxable transaction to, or import by, a person of a passenger vehicle:
    - 1) unless the person is in the business of dealing in, or hiring of, such vehicles, and the vehicle was acquired for the purposes of such business, or
    - 2) unless the person is engaged in the business of transporting passengers for hire and the vehicle was acquired and is licensed for that purpose;
  - (b) on a taxable transaction to, or import by, a person of goods or services acquired for the purposes of entertainment or providing entertainment, unless-
    - 1) the person is in the business of providing entertainment and the supply or import relates to the provision of taxable transactions involving entertainment in the ordinary course of that business; or
    - 2) the person is in the business of providing taxable transactions involving transportation services and the entertainment is provided to passengers as part of the transportation services; or
- 4) For purposes of Sub-Article (3):
- (a) “passenger vehicle” means a road vehicle designed or adapted for the transport of eight or fewer seated persons, including a double cab vehicle, and
  - (b) “entertainment” means the provision of food, beverages, tobacco, accommodation, amusement, recreation, or hospitality of any kind by a registered person whether directly or indirectly to any person in connection with a taxable activity carried on by the registered person.
- 5) In cases provided for in Article 13, where VAT incided in the VAT invoice or Customs Declaration for a transaction exceeds VAT payable on this transaction, the registered person is allowed a credit for the amount of the excess in the accounting period in which the event referred to in Article 13 occurred, except that if the supply was made to a person who is not a registered person, no credit is allowed unless the excess tax has been repaid to the recipient of the supply.

- ፮. የተጨማሪ እሴት ታክስ በሥራ ላይ ከዋለበት ቀን በኋላ የሚመዘገብ ሰው ከመመዘገቡ በፊት ባሉት ስድስት ወራት ውስጥ ለገዛቸው እና በተመዘገበበት ዕለት በይዘታው ሥር ለሚገኙ ዕቃዎች (የካፒታል ዕቃዎችን ጨምሮ) የከፈለው ወይም ሊከፍል የሚገባው ታክስ በዚህ አንቀጽ መሠረት በተመዘገበበት ጊዜ ባለው የመጀመሪያ የሂግብ ጊዜ ተቀናሽ ይደረግላል።
- ፯. የወጪ ንግድ የቀረጥ ማበረታቻ ሥርዓት ለማቋቋም በወጣው አዋጅ ቁጥር ፪፻፵፱ ፲፱፻፺፬ በተደነገገው መሠረት የተመላሽ ቀረጥ ሥርዓት ተጠቃሚ የሆነ ሰው በዚህ ሥርዓት ወደአገር ባስገባው ዕቃ ላይ በዚህ አንቀጽ መሠረት የታክስ ማቀናነስ ጥያቄ ካቀረበ በተመላሽ ቀረጥ ሥርዓት መሠረት የታክስ ተመላሽ ማግኘት አይችልም።

፳፪. ደረሰኞች

- ፩. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፮) እና (፯) በሌላ ሁኔታ ካልተወሰነ በስተቀር ለተጨማሪ እሴት ታክስ የተመዘገበና ታክስ የሚከፈልበት ግብይት የሚያካሂድ ሰው ዕቃዎችን ወይም አገልግሎቶችን ለሚያቀርብለት ሰው ደረሰኝ መስጠት አለበት ። ለተጨማሪ እሴት ታክስ ያልተመዘገበ ሰው የተጨማሪ እሴት ታክስ ደረሰኝ መስጠት አይችልም።
- ፪. የተጨማሪ እሴት ታክስ ደረሰኝ የገቢዎች ሚኒስትር በሚወስነው ዓይነት የሚዘጋጅ ሆኖ ፡ ከዚህ ቀጥሎ የተመለከቱትን መረጃዎች የሚይዝ ይሆናል ።
  - ሀ) የተመዘገበውን ሰው እና የገዥውን ሙሉ ስም እንዲሁም ከሕጋዊ መጠሪያው የተለየ ከሆነ የተመዘገበውን ሰው የንግድ ስም ፡
  - ለ) የተመዘገበውን ሰው እና የገዥውን መለያ ቁጥር ፡
  - ሐ) የተጨማሪ እሴት ታክስ የምዝገባ ሠርቴፊኬት እና የተሰጠበትን ቀን ፡
  - መ) የተጓጓዘውን ዕቃ ወይም የተሰጠውን አገልግሎት መጠሪያ ፡
  - ሠ) ታክሱ የሚከፈልበትን ግብይት ዋጋ ፡
  - ረ) ግብይቱ የተፈፀመበት ዕቃ የኤክሳይዝ ታክስ የተከፈለበት ሲሆን የኤክሳይዝ ታክሱን መጠን ፡
  - ሰ) ታክስ የሚከፈልበት ግብይት ላይ የሚፈለገውን የተጨማሪ እሴት ታክስ ፡
  - ሸ) የተጨማሪ እሴት ታክስ ደረሰኝ የተሰጠበትን ቀን ፡
  - ቀ) የተጨማሪ እሴት ታክስ ደረሰኝ ተከታታይ ቁጥር ፡
- ፫. ታክስ ከፋዩ ዕቃውን ወይም አገልግሎቱን ለሚገዛው ሰው ዕቃውን ባቀረበበት ወይም አገልግሎቱን በሰጠበት ጊዜ የተጨማሪ እሴት ታክስ ደረሰኝ መስጠት ያለበት ሲሆን ፡ በማናቸውም ሁኔታ ደረሰኙን ግብይቱ ከተካሄደ ከአምስት ቀናት በላይ ማቆየት አይችልም ።
- ፬. በንዑስ አንቀጽ (፮) እና (፯) በተደነገገው መሠረት ግብይቱ የታክስ ደረሰኝ የማይጠየቅበት ካልሆነ በስተቀር በንዑስ አንቀጽ ፩ መሠረት የታክስ ደረሰኝ ያልተሰጠው የተመዘገበ ገዥ ፡ አቅርቦቱ ከተፈፀመበት ቀን አንስቶ በ፰ ቀን ጊዜ ውስጥ ደረሰኙን መጠየቅ ይችላል ። ይህ ጥያቄ የደረሰው የተመዘገበው አቅራቢ ጥያቄው በደረሰው በ፲፬ ቀን ጊዜ ውስጥ ለተፈፀመው ታክስ የሚከፈልበት ግብይት ደረሰኝ የመስጠት ግዴታ አለበት ።
- ፭. የተመዘገበው ገዥ ታክስ ለሚከፈልበት ግብይት የተሰጠው የታክሱ ደረሰኝ ዋና ቅጂ የጠፋበት እንደሆነ የተመዘገበው አቅራቢ “ቅጂ” የሚል ግልጽ ምልክት በማድረግ ቅጂውን ሊሰጠው ይችላል ።

22. Tax Invoices

- 6) A person who registers for VAT after the introduction of VAT shall be entitled to credit under this Article in the first accounting period in which the person is registered for VAT paid or payable on goods (including capital goods) that are on hand on the date of registration, but only to the extent that the purchase or import of the goods occurred not more than six months prior to the date of registration.
  - 7) A beneficiary of the Duty Draw-Back Scheme under Proclamation No.249/2001: A Proclamation to Establish Export Trade Duty Incentive Scheme, is not entitled to a refund of VAT paid on imports under that scheme to the extent that the beneficiary claims a credit under this Article for tax on imports.
22. Tax Invoices
- 1) Except as otherwise provided in Sub-Articles (6) and (7) of this Article, a person registered for VAT that carries out a taxable transaction is required to issue a VAT invoice to the person who receives the goods or services. A person who is not registered for VAT does not have the right to issue a tax invoice.
  - 2) A VAT invoice is a document executed in the form stipulated by the Minister of Revenue and containing the following information:
    - (a) full name of the registered person and the purchaser, and the registered person's trade name, if different from the legal name,
    - (b) taxpayer identification number of the registered person and the purchaser,
    - (c) number and date of the VAT registration certificate;
    - (d) name of the goods shipped or services rendered;
    - (e) amount of the taxable transaction;
    - (f) amount of the excise on excisable goods;
    - (g) sum of the vat due on the given taxable transaction;
    - (h) the issue date of the VAT invoice, and
    - (i) serial number of the VAT invoice.
  - 3) The registered person is required to issue the VAT invoice to the purchaser of goods or services upon the supply or rendering, but not later than 5 days after the transaction.
  - 4) Except when a tax invoice is not required under Sub-Articles (6) and (7), a registered recipient who has not received a tax invoice as required under Sub-Article (1) may request, in writing within 60 days after the date of the supply, the registered supplier to provide a tax invoice in respect of the taxable transaction, and the supplier must comply within 14 days after receiving the request.
  - 5) Where a registered recipient claims to have lost the original tax invoice for a taxable transaction, the registered supplier may provide a copy clearly marked “copy”.

፩. በንዑስ አንቀጽ (፯) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የተመዘገበው ሰው የተጨማሪ እሴት ታክስ ከፋይ ላልሆኑ ገዢዎች በችርቻሮ ደረጃ ዕቃዎችንና አገልግሎቶችን በሚያቀርብበት ጊዜ፣ በተጨማሪ እሴት ታክስ ደረሰኝ ምትክ በክፍያ ደረሰኝ ወይም ለአሠራር ቀላል ሆኖ በተዘጋጀ የተጨማሪ እሴት ታክስ ደረሰኝ እንዲጠቀም የገቢዎች ሚኒስትር በመመሪያ ሊፈቅድ ይችላል።

፪. ለአቅርቦት የሚከፈለው ጠቅላላ ዋጋ ከብር ፲ የማይበልጥ በሚሆንበት ጊዜ የተመዘገበ ሰው ለዚህ ዓይነቱ የጥሬ ገንዘብ ሽያጭ ደረሰኝ የመስጠቱ ግዴታ ቀሪ እንዲሆን የገቢዎች ሚኒስትር በመመሪያ ሊፈቅድ ይችላል።

፳፻. በጎጥሮ ስለሚሰበሰብ ታክስ

፩. በኢትዮጵያ ነዋሪ ያልሆነና ለተጨማሪ እሴት ታክስ ያልተመዘገበ ሰው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) ለተገለጸው ደንበኛ በኢትዮጵያ ውስጥ አገልግሎት የሰጠ እንደሆነ የተሰጠው አገልግሎት በዚህ አንቀጽ መሠረት ታክስ ይከፈልበታል።

፪. ለዚህ አንቀጽ አፈፃፀም “ደንበኛ” የሚባለው በኢትዮጵያ ውስጥ ለተጨማሪ እሴት ታክስ የተመዘገበ ማንኛውም ሰው ወይም በኢትዮጵያ ነዋሪ የሆነ ማንኛውም የሕግ ሰውነት ያለው ድርጅት ነው።

፫. በንዑስ አንቀጽ (፯) በተደነገገው አኳኝ ካልሆነ በስተቀር በኢትዮጵያ ነዋሪ ለሆነ ሰው የሚቀርብ አገልግሎት በአንቀጽ ፮ መሠረት ከታክስ ነፃ ካልተደረገ ደንበኛው በኢትዮጵያ ነዋሪ ላልሆነው ሰው ከሚከፈለው ገንዘብ ላይ ታክሱን ቀንሶ ማስቀረት አለበት። ሊከፈል የሚገባው ታክስ የሚወሰንበት ዘዴ የሚኒስትሮች ምክር ቤት በሚያወጣው ደንብ ይወሰናል።

፬. ደንበኛው ለተጨማሪ እሴት ታክስ የተመዘገበ ከሆነ ተቀናሽ የተደረገው ታክስ ግብይቱ ለተካሄደበት የሂሳብ ጊዜ የታክስ ማስታወቂያ በሚቀርብበት ወቅት ለባለሥልጣኑ ገቢ መደረግ አለበት። የተጨማሪ እሴት ታክስ ክፍያ የተፈፀመበት ሰዓት እንደተጨማሪ እሴት ታክስ ደረሰኝ የሚቆጠር እና በአንቀጽ ፳፩ ንዑስ አንቀጽ ፩ መሠረት ለደንበኛው የተጨማሪ እሴት ታክስ ተቀናሽ መብት የሚያስገኝለት ነው።

፭. ደንበኛው ለተጨማሪ እሴት ታክስ ያልተመዘገበ በሚሆንበት ጊዜ ተቀናሽ ያደረገውን ታክስ ነዋሪ ላልሆነው ሰው ክፍያውን በፈፀመ በ፴ (ሠላሳ) ቀናት ውስጥ የገቢዎች ሚኒስትር ባወጣው የአፈፃፀም መመሪያ በተመለከተው መሠረት ገቢ የማድረግ ግዴታ አለበት።

፮. በኢትዮጵያ ነዋሪ ያልሆነ ሰው ንብረት የሆነ መሣሪያ ወይም ዕቃ ለኪራይ ወደ አገር በሚገባበት ጊዜ እና ለኪራይ የሚከፈለው ክፍያ ተጨማሪ እሴት ታክስ የሚከፈልበት ሲሆን፣ ተከራይ የባለንብረቱን ስምምነት ሲያገኝ ዕቃው ወይም መሣሪያው ወደ አገር በሚገባበት ጊዜ የከፈለው ታክስ ተቀናሽ እንዲደረግ ግለት ሊጠይቅ ይችላል። ይህ በሚሆንበት ጊዜ ተከራይ እንደ ታክስ ከፋይ የሚቆጠር ሲሆን በቀጣይ በሚደረገው የንብረት ማስተላለፍ ለተጨማሪ እሴት ታክስ ክፍያ ኃላፊ ይሆናል።

፯. በኢትዮጵያ ነዋሪ ያልሆነው አገልግሎት ሰጪ በንዑስ አንቀጽ ፫ መሠረት ወደ አገር በሚገቡ አገልግሎቶች ላይ የተጣለውን ታክስ የከፈለ እንደሆነ ይህ አንቀጽ በእነዚህ አገልግሎቶች ላይ ተፈፃሚ አይሆንም።

6) Subject to Sub-Article (7), in the case of a registered person's supply of goods or rendering of services at retail to purchasers who are not VAT registered persons, the Minister of Revenue may by directive provide that a receipt or simplified form of VAT invoice may be used instead of a VAT invoice.

7) The Minister of Revenue may by directive waive a registered person's obligation to issue a receipt or tax invoice for cash sales if the total consideration for the entire supply does not exceed 10 birr.

23. Reverse Taxation

1) If a nonresident person who is not registered for VAT in Ethiopia renders services in Ethiopia for a customer described in Sub-Article (2) of this Article, the rendering of services is taxed according to this Article.

2) For purposes of this Article, a customer is any person registered in Ethiopia for VAT or any resident legal person.

3) Except as provided in Sub-Article (7), in a case where Sub-Article (1) of this Article applies, unless the service is exempt from tax under Article 8 if it is provided to an Ethiopian supplier, the customer shall withhold the tax from the amount payable to the non-resident. The amount of tax is determined by a method of calculation to be determined by Regulations issued by the Council of Ministers.

4) If the customer is registered for VAT, the withheld tax is payable at the time for filing of the VAT return for the accounting period in which the transaction took place. The payment document for payment of the withheld tax is considered to be a VAT invoice, and gives the customer the right to a VAT credit according to Article 21 Sub-Article (1).

5) If the customer is not registered for VAT, he is required to pay the withheld tax in the manner prescribed by the implementation directives issued by the Minister of Revenue within 30 days of the date of payment to the non-resident.

6) In the case of the import of property owned by a nonresident for lease, where the lease payments are subject to VAT under this Article, the lessee may claim a VAT credit for the tax paid on the import upon the agreement of the nonresident owner. In this event, the lessee is treated as the taxpayer and is responsible for VAT payable upon the subsequent supply of the property.

7) This Article does not apply to an import of services to the extent that the nonresident supplier of the services pays the tax imposed on the import services under Sub-Article (3).

፳፱. በወኪል አማካኝነት ስለሚከናወን ግብይት

- ሐ. እንደ ወኪል ወካይ በሆነው ሰው ስምና በወካዩ ትዕዛዝ ዕቃዎች የሚቀረብ ወይም አገልግሎቶች የመስጠት ሥራ ያከናወነ እንደሆነ በወካዩ የተከናወነ ግብይት ሆኖ ይቆጠራል ። ወኪሉና ታክስ ከፋይ የሆነው ወካይ ዑለቱም በዚህ አዋጅ መሠረት ለሚከፈለው ታክስ ኃላፊ ይሆናሉ ።
- ቅ. ወኪሉ ለወካዩ የሰጠውን አገልግሎት በተመለከተ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ድንጋጌ ተፈጻሚ አይሆንም ።
- ቆ. ነዋሪ ላልሆነና ለተጨማሪ እሴት ታክስ በኢትዮጵያ ውስጥ ላልተመዘገበ ሰው ነዋሪ በሆነ ወኪል አማካኝነት ከውጪ ወደ ኢትዮጵያ ለገቡ ዕቃዎች የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ድንጋጌ ተፈጻሚ አይሆንም ።

፳፻. ልዩ ድንጋጌ

በዚህ አዋጅ ድንጋጌዎች ላይ ተመስርቶ የዕድል መከራ ጨዋታን ፣ የሎተሪን ፣ የጉዞ ወኪሎችን አገልግሎት ፣ በኮሚሽን የሚደረግን ሽያጭ ፣ ያገለገሉ ዕቃዎችን ሽያጭ ፣ እንዲሁም የሌሎች ኢንዱስትሪዎችን ታክስ የመክፈል ግዴታ ማስላት አስቸጋሪ በሚሆንበት ጊዜ እነዚህ አቅራቢዎች እና አቅርቦቶች የሚመሩበት አሠራር በገቢዎች ሚኒስትር በሚወጣ መመሪያ ይወሰናል ።

ክፍል ሰባት
የታክስ አስተዳደር ሥርዓት

፳፻. ታክስ ስለማስታወቅና ስለመክፈል

- ሐ. እያንዳንዱ የተመዘገበ ሰው ፡-
  - ሀ) በአንድ የሂሳብ ጊዜ ውስጥ ታክስ የመክፈል ግዴታ ያለበት ቢሆንም ባይሆንም በእያንዳንዱ የሂሳብ ጊዜ ሂሳቡን ለታክስ ባለሥልጣኑ ማስታወቅ ፣
  - ለ) ለእያንዳንዱ የሂሳብ ጊዜ የተሰጠውን የመጨረሻ ታክስ መክፈያ ጊዜ ገደብ ጠብቆ ታክሱን መክፈል ፣ አለበት ።
- ቅ. ለእያንዳንዱ የሂሳብ ጊዜ የተጨማሪ እሴት ታክስ ማስታወቂያ መቅረብ ያለበት ከሂሳብ ጊዜው ቀጥሎ ያለው ወር የመጨረሻ ቀን ከማለፉ በፊት ነው ።
- ቆ. በአንቀጽ ፲፰ ንዑስ አንቀጽ (፱) “ሐ” እንደተደነገገው የምዝገባው ተፈጻሚነት ወደ ኋላ የሚሠራ በሚሆንበት ጊዜ የተመዘገበው ሰው ምዝገባው ከሚጸናበት ጊዜ አንስቶ ታክስ ለሚከፈልባቸው ግብይቶች ታክሱን የመክፈል ግዴታ ያለበት ሲሆን ፣ የታክስ አቀናኝነት ተፈጻሚ የሚሆንበትን ሥርዓት መሠረት በማድረግ የታክስ ቅናሽ ይፈቀድለታል ። ከዚህም በተጨማሪ ከዚህ ጋር የተያያዙ ግብይቶች የተመዘገበው ሰው በመጀመሪያ በሚያቀርበው የሽያጭ ገቢ ማስታወቂያ ላይ መታየት የሚኖርባቸው ሲሆን ፣ ግብይቶቹ የሽያጭ ማስታወቂያው በሚያመለክተው ወር እንደተካሄዱ ይቆጠራል ። ይህ በሚሆንበት ጊዜ የተመዘገበው ሰው የሽያጭ ገቢ ማስታወቂያዎቹ ላይ ለተመለከቱት ግብይቶች የተጨማሪ እሴት ታክስ ደረሰኝ ማዘጋጀት ይችላል ።
- ቆ. በገቢ ዕቃዎች ላይ ተጨማሪ እሴት ታክስ የሚሰበሰበው በዚህ አዋጅ እና በኢትዮጵያ የጉምሩክ ሕግ የጉምሩክ ቀረጥ ለመወሰን በተዘረጋው ሥርዓት መሠረት በጉምሩክ ባለሥልጣን ነው ።

፳፻. ታክስ ተመላሽ ስለማድረግ

- ሐ. የዚህ አንቀጽ ሌሎች ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው የተመዘገበ ሰው በአንድ የሂሳብ ጊዜ (በአንቀጽ ፯ ንዑስ አንቀጽ (፪) (መ) ከተመለከተው በስተቀር) ካከናወነው ታክስ የሚከፈልበት ግብይት ዋጋ ውስጥ ቢያንስ ፳፭ ፕሮሰንት በዜሮ የማስከፈያ ልክ ታክስ የሚከፈልበት ከሆነ የተመዘገበው ሰው በብልጫ የተከፈለውን ታክስ ከሚያሳይ የሰነድ ማስረጃ ጋር በማያያዝ ጥያቄውን ባቀረበ በሁለት ወር ጊዜ ውስጥ የግብር አስገቢው ባለሥልጣን በዚህ የሂሳብ ጊዜ ሊከፈል ከሚገባው ታክስ በላይ የተከፈለውንና እንዲመለስ የተጠየቀውን ታክስ መመለስ አለበት።

24. Transaction by Agent

- 1) A supply of goods or rendering of services by a person as agent (“proxy”) for another person (“principal”) on behalf and on instruction of that other person is considered as a transaction made by the principal. Both Agent principal shall be held liable to pay the tax according to the provisions of this Proclamation.
- 2) Sub-Article (1) of this Article does not apply to services rendered by an agent to the principal.
- 3) Sub-Article (1) of this Article does not apply to the supply of goods in Ethiopia by a resident agent of a non-resident person who is not registered for VAT in Ethiopia. In this case for purposes of VAT the supply is considered as carried out by the agent.

25. Special Rules

When the rules in the Proclamation are difficult to apply, to calculate the tax liability of suppliers of gambling, lottery, and travel agent services, sales on commission, sales of second-hands, and supplies of other industries, the Minister of Revenue may issue directives governing these suppliers or supplies.

Section 7

Administrative procedures

26. Filling of Tax Return and Payment of VAT

- 1) Every registered person is required:
  - (a) to file a VAT return with the Authority for each accounting period, whether or not tax is payable in respect of that period;
  - (b) to pay the tax for every accounting period by the deadline for filing the VAT return.
- 2) The VAT return for every accounting period shall be filed no later than the last day of the calendar month following the accounting period.
- 3) In cases where a registration takes place with retroactive effect under Article 18, Sub-Article (4)(c), the registered person is required to pay VAT for taxable transactions taking place since the coming into effect of the registration and is entitled to a VAT credit according to credit procedures for registered persons. In addition, the corresponding transactions are to be reflected on the first return filed by the registered person and are considered as taking place during the month to which the return relates. In this event the registered person is entitled to issue VAT invoices for the transactions shown on the return.
- 4) VAT on taxable imports is collected by the Ethiopian Customs Authority in accordance with this Proclamation and the customs legislation of Ethiopia under the procedure contemplated for customs duty.

27. VAT Refund

- 1) Subject to this Article, if at least 25 percent of the value of a registered person’s taxable transactions for the accounting period (other than under Article 7 Sub-article (2)(d) is taxed at a zero rate, the Authority shall refund the amount of VAT applied as a credit in excess of the amount of VAT charged for the accounting period within a period of two months after the registered person files an application for refund, accompanied by documentary proof of payment of the excess amounts.

- ደ. የዚህ አንቀጽ ሌሎች ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው ሌሎች የተመዘገቡ ሰዎችን በሚመለከት በአንድ የሂሳብ ጊዜ ሊከፈል ከሚገባው ታክስ በላይ ተቀናሽ እንዲደረግ የተጠየቀው ታክስ ለቀጣዮቹ ፮(አምስት) የሂሳብ ጊዜዎች እንዲተላለፍ ሆኖ፣ በእነዚህ ጊዜዎች ከሚደረግ ክፍያ ላይ ተቀናሽ ይደረጋል ። ይህ የአምስት ወር ጊዜ ከተጠናቀቀ በኋላ ቀሪ ሂሳብ ቢኖር የተመዘገበው ሰው በብልጫ የተከፈለውን ታክስ ከሚያሳይ የሰነድ ማስረጃ ጋር በማያያዝ ጥያቄውን ባቀረበ በሁለት ወር ጊዜ ውስጥ ባለሥልጣኑ ሂሳቡን ተመላሽ ያደርጋል።
- ደ. ባለሥልጣኑ ለተመዘገበው ሰው ተመላሽ የተደረገው ሂሳብ የተሳሳተ መሆኑን ሲደርስበት ከተገቢው በላይ የተወሰደው ሂሳብ እንዲመለስለት በማናቸውም ጊዜ ሊጠይቅ ይችላል ።
- ደ. የገንዘብና ኢኮኖሚ ልማት ሚኒስትሩ ለተመላሽ ሂሳብ የሚውለው ገንዘብ በዚህ አዋጅ መሠረት ከተሰበሰበው ታክስ ላይ ተቀንሶ የሚያዝበትን ሁኔታ እና በዚህ ዓይነት የሚያዘውን የገንዘብ መጠን ይወስናል ።
- ደ. ባለሥልጣኑ በንዑስ አንቀጽ (፩) ወይም (፪) መሠረት የተመላሽ ጥያቄ ያቀረበው ሰው ሊከፈል ከሚገባው በላይ የከፈለ መሆኑን ሲያረጋግጥ፡
  - ሀ) ሊከፈል ከሚገባው በላይ የተከፈለውን የገንዘብ መጠን በመጀመሪያ በዚህ አዋጅ ፡ በጉምሩክ አዋጅ ፡ በገቢ ግብር አዋጅ ወይም በኢኮኖሚያዊ ታክስ አዋጅ መሠረት የተመዘገበው ሰው ሊከፍል ለሚገባው ማናቸውም ታክስ ፡ ቀረጥ ፡ ወለድ ወይም መቀጫ እንዲውል ያደርጋል ።
  - ለ) ከዚህ በላይ በተመለከተው መሠረት ከተካከለ በኋላ ተመላሽ ሊደረግ የሚገባው ቀሪ ገንዘብ ከገቢ ሂያላንስ ከሆነ ለተመዘገበው ሰው ይመለስለታል ።
- ደ. የተመዘገበው ሰው በንዑስ አንቀጽ (፮) መሠረት ተመላሽ ሊደረግለት የሚገባው ገንዘብ ያለው መሆኑ ተረጋግጦ በንዑስ አንቀጽ (፩) እና (፪) በተመለከተው ጊዜ ባለሥልጣኑ ቀሪውን ገንዘብ ያልመለሰ ከሆነ ተመላሹ እስከሚከፈል ድረስ ፡ ባለፈው ፋብ ዓመት በንግድ ባንኮች ሥራ ላይ በዋለው ከፍተኛው የማበደሪያ ወለድ ላይ ፳፭ ፕርሰንት ታክሎበት ለተመዘገበው ሰው እንዲከፈለው ይደረጋል ።

፳፰. የማስተዳደር እና ሪፖርት የማቅረብ ኃላፊነት

- ፩. ታክሱን በትክክል የማስላት ፡ በወቅቱ የመክፈል እና በተሰጠው የጊዜ ገደብ ውስጥ የታክስ ማስታወቂያውን ለባለሥልጣኑ ማቅረብ በዚህ አዋጅ በተደነገገው መሠረት የተመዘገበው ሰው ኃላፊነት ሲሆን ፡ የተጨማሪ እሴት ታክሱ አሰባሰብ ለኢትዮጵያ ጉምሩክ ባለሥልጣን በኃላፊነት የተሰጠ በሚሆንበት ጊዜ በጉምሩክ አዋጅ መሠረት የሚመራ ይሆናል ።
- ፪. በዚህ አዋጅ እና በጉምሩክ ሕግ በተደነገገው መሠረት የታክሱ አስተዳደር እንደ አግባብነቱ የፌዴራል አገር ውስጥ ገቢ ባለሥልጣን ወይም የጉምሩክ ባለሥልጣን ኃላፊነት ይሆናል ።

፳፱. የታክሱ አወሳሰን

- ፩. የግብር አሰጠው ባለሥልጣን ሂሳቡን ከመረመረ በኋላ የተመዘገበው ሰው ሊከፍል የሚገባውን ታክስ አሳንሶ ያስታወቀ መሆኑን የደረሰበት እንደሆነ ተጨማሪ የታክስ ውሳኔ ይሰጣል ። ሆኖም የዚህ ዓይነቱን ውሳኔ ሊሰጥ የሚችለው ፡
  - ሀ) በተራ ፊደል “ለ” በተመለከተው ሁኔታ ካልሆነ በስተቀር አግባብ ያለው የሂሳብ ጊዜ ከተጠናቀቀ በስተቀር ጊዜ ጀምሮ ባሉት አምስት ዓመታት ውስጥ ፡ ወይም
  - ለ) ታክሱን አሳንሶ የማስታወቂያ ተግባር በማጭበርበር ወይም በከባድ ችልተኝነት ተፈጽሞ ከሆነ በሌሎች ሕጎች ያለ የጊዜ ገደብ ሳይጠበቅ በማናቸውም ጊዜ ይሆናል ።

- 2) Subject to this Article, in the case of other registered persons, the amount of VAT applied as a credit in excess of the amount of VAT charged for the accounting period is to be carried forward to the next five accounting periods and credited against payments for these periods, and any unused excess remaining after the end of this five-month period shall be refunded by the Authority within a period of two months after the registered person files an application for refund, accompanied by documentary proof of payment of the excess amounts.
- 3) In all cases where an amount refunded to a person is established by the Authority to have been made erroneously, the Authority may demand the return of such amount.
- 4) The Minister of Finance and Economic Development shall determine the manner in which and the amount of the tax collections that will be retained for VAT refunds.
- 5) Where the Authority is satisfied that a person who made an application for refund under Sub-Article (1) or (2) has overpaid tax, the Authority shall:
  - (a) first apply the amount of the excess in reduction of any tax, levy, interest, or penalty payable by the person under this Proclamation, the Customs Proclamation, the Income Tax Proclamation, or the Sales and Excise Tax Proclamation; and
  - (b) then repay any amount remaining to the person if the amount to be refunded is more than 50 birr.
- 6) If a registered person is entitled to a refund under Sub-Article (5) and the Authority is satisfied that the person has overpaid tax, then if the Authority does not pay the refund by the date specified in Sub-Article (1) or (2), whichever is applicable, the Authority shall pay the person entitled to the refund, interest set at 25% (twenty five percent) over and above the highest commercial lending interest rate that prevailed during the preceding quarter.

28. Responsibility for Administration and Reporting

- 1) The responsibility for the correct calculation and timely payment of VAT and presentation of a return to the Authority by the prescribed deadline rests on the taxpayer or other person in accordance with this Proclamation, and in cases where the collection of VAT is in the competence of the Ethiopian Customs Authority, in accordance with the customs legislation of Ethiopia.
- 2) The tax is administered by the Authority and by the Customs Authority within their respective competencies, in accordance with this Proclamation and with the customs legislation of Ethiopia.

29. Assessment of Tax

- 1) If, after review by the Authority, it appears that a person has understated his tax obligation, the Authority shall issue an additional assessment:-
  - (a) except as provided in (b), within 5 years after the end of the accounting period concerned;
  - (b) in the case of fraud or gross or willful negligence, notwithstanding any limitation in any other law, at any time.

፪. ባለሥልጣን በንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት ተጨማሪ የታክስ ውሳኔ የሰጠ እና የታክስ ውሳኔ ማስታወቂያ የደረሰው ሰው ማስታወቂያው በደረሰው በ፱ ቀን ውስጥ እንዲከፍል የተጠየቀውን ተጨማሪ ታክስ ያልከፈለ ወይም በውሳኔው ላይ ቅሬታ ካለው በአንቀጽ ፵፫ መሠረት ይግባኝ ያላቀረበ እንደሆነ ጥፋተኛ ነው ።

ክፍል ስምንት
የታክስ አሰባሰብ አፈፃፀም

፱. የግብር አሰጠባ ባለሥልጣን ሥልጣንና ተግባር

ሐ. ይህን አዋጅ እና በዚህ አዋጅ መሠረት የሚወጡ ደንቦችን በሥራ ላይ የማዋል እና የማስፈጸም ኃላፊነት የግብር አሰጠባው ባለሥልጣን ይሆናል ።

፪. በማንኛውም ሌላ ሕግ ውስጥ ተቃራኒ የሆኑ ድንጋጌዎች ቢኖሩም ፡ የግብር አሰጠባው ባለሥልጣን በማናቸውም ጊዜ በታክስ ከፋይ የቀረቡ ማናቸውንም መግለጫዎች ፡ ሠንደቅና የሂሳብ መዝገቦች ለማረጋገጥ ፡

ሀ) ሕጋዊ ሥልጣን የተሰጣቸው ተቆጣጣሪዎችን ወደ ተመዘገበው ሰው የንግድ ወይም የሙያ ሥራ ቦታ በመላክ የመክፈያና የመቀበያ ሰነዶችን ፡ የሂሳብ መግለጫዎችን ፡ እና የሂሳብ መዝገቦችን ለማመሳከር ፡ ለንግድ የተከማቹ ዕቃዎችን ወይም ሌሎች ዕቃዎች ለመመርመር ፡

ለ) ታክስ ከፋዩን ወይም የሂሳብ መዝገቦችን እና ሰነዶችን ወይም መረጃን ለማግኘት የሚችለውን ወይም እነዚህን የመጠበቅ ኃላፊነት የተሰጠውን ማንኛውንም የታክስ ከፋዩን ተቀጣሪ በአመቺ የግብር አሰጠባ መሥሪያ ቤት የሥራ ሰዓቶች እና ጽ ቤት ተገኝቶ ለሚቀርቡለት ለጉዳዩ አግባብ ያላቸው ጥያቄዎች መልስ እንዲሰጥና የተባሉትንም ሰነዶች እንዲያቀርብ ለማድረግ ፡

ሐ) ማዘጋጃ ቤት ፡ ድርጅት ፡ የፋይናንስ ተቋም ወይም ማንኛውንም የፌዴራል መንግሥት ወይም የክልል መሥሪያ ቤት ጨምሮ ማናቸውም ሰው ስለታክስ ከፋይ የሚያውቀውን መረጃ ወይም የሥራ እንቅስቃሴ እንዲገልጽ ለማድረግ ፡ ይችላል።

፱፩. ታክስ ለመሰብሰብ ሀብት ስለመያዝ

ሐ. በንዑስ አንቀጽ (፱) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ማናቸውም በዚህ አዋጅ የተጣለው ታክስ የሚፈለግበት ሰው በአንቀጽ ፳፱ ንዑስ አንቀጽ (፪) ወይም በአንቀጽ ፵፫ ንዑስ አንቀጽ (፪) በተደነገገው መሠረት ጥፋተኛ ሆኖ የተገኘ እንደሆነ የታክሱ ባለሥልጣን የዚህን ታክስ ከፋይ ሀብት በመያዝ ለሚፈለግበት ታክስ እና ንብረቱን ለመያዝ ለተደረገው ተጨማሪ ወጪ ለመሸፈን እንዲውል ለማድረግ ሕጋዊ ሥልጣን ይኖረዋል ።

፪. ለዚህ ክፍል አፈፃፀም “መያዝ” በማናቸውም መንገድ መያዝን ፡ እንዲሁም የተጨማሪ እሴት ታክስ የሚፈለግበት ሰው የሆነ ገንዘብ ወይም ንብረት በእጁ ከሚገኝ ሰው ታክስ መሰብሰብን ይጨምራል ። በንዑስ አንቀጽ (፫) እና (፮) በተነገረው መሠረት ካልሆነ በስተቀር መያዝ የሚቻለው የመያዙ ትዕዛዝ በተሰጠበት ጊዜ በይዘታ ሥር የሚገኝ ንብረት እና የመያዙ ተግባር በሚከናወኑበት ጊዜ ፀንቶ ያለ ግዴታን በተመለከተ ብቻ ነው ። የታክሱ ባለሥልጣን የታክስ ከፋዩን ሀብት በሚይዝበት ጊዜ የፖሊስ ሠራዊት አባል እንዲገኝ ሊጠይቅ ይችላል ። ባለሥልጣን ከዚህ በላይ በተመለከተው መሠረት ሀብቱን ከያዘበት ቀን አንስቶ ከሚቆጠር ከ፲ ቀናት ጊዜ በኋላ በሐራጅ ወይም በባለሥልጣን በተፈቀደ በማናቸውም ሌላ ዘዴ የያዘውን ንብረት መሸጥ ይችላል ። ሆኖም ንብረቱ የሚበላሽ ከሆነ የንብረቱን ባህርይ ከግምት ውስጥ በማስገባት ተገቢ መሰሎ በሚታየው ጊዜ ሊሸጠው ይችላል ።

2) If the Authority makes an additional assessment under sub-Article (1) and within 30 days of the notice and demand, the person assessed does not pay the additional assessment or appeal the assessment as provided under article 43, the person is in default.

Section 8
Collection Enforcement

30. Powers And Duties of Tax Administration

1) The implementation and enforcement of this Proclamation and of Regulations issued hereunder shall be the duty of the Authority.

2) Notwithstanding anything to the contrary in any other law, the Authority shall be empowered to investigate any statements, records and books of account submitted by any person at any time by:

(a) sending duly accredited inspectors to check the statements, records and books of account, or any vouchers, stocks or other material items at the person's place of business or practice;

(b) requiring the person or any employee who has access to or custody of any information, records or books of account to produce the same and to attend during normal office hours at any reasonable convenient tax office and answer any questions relating thereto;

(c) requiring any person including a municipality, body, financial institution, department or agency of Federal or Regional Government to disclose particulars of any information or transactions;

31. Seizure of Property to Collect Tax

1) Subject to Sub-Article (4), if any person liable to pay any tax imposed by this Proclamation is in default Article 29, Sub-Article (2) or Article 43, Sub-Article (2), it shall be lawful for the Authority to collect such tax (and such further amount as shall be sufficient to cover the expenses of the seizure) by seizing any property belonging to such person.

2) For purposes of this Section, the term “seizure” includes seizure by any means, as well as collection from a person who owes money or property to the person liable for VAT. Except as provided in Sub-Articles (3) and (6), a seizure shall extend only to property possessed and obligations existing at the time the seizure is made. The Authority may request a police officer to be present during the seizure. Where the Authority seizes any property as provided hereinabove, it shall have the right to sell the seized goods at public auction or in any other manner approved by the Authority not less than 10 days after the seizure, except that when the goods seized are perishable, the Authority can sell the goods after any reasonable period having regard to the nature of the goods.

- ፫. ማናቸውም የተያዘ ንብረት ለመያዙ ምክንያት የሆነውን የታክስ ዕዳ ለመሸፈን በቂ ሳይሆን የቀረ እንደሆነ ፣ የታክሱ ባለሥልጣን ከታክስ ከፋይ ላይ የሚፈለገው የታክስ ዕዳ እና ከዚህ ጋር የተያያዙ ልዩ ልዩ ወጪዎች ተከፍለው እስከሚጠናቀቁ ድረስ የታክስ ዕዳው የሚፈለግበትን ሰው ሌሎች ሀብቶች መያዝ ይችላል ።
- ፬. ከዚህ በላይ በንዑስ አንቀጽ (፩) በተደነገገው መሠረት ባልተከፈለ የታክስ ዕዳ ምክንያት ንብረት መያዝ የሚቻለው የግብር አስገቢው ባለሥልጣን ሀብቱን የመያዝ ሀሳብ እንዳለው አስቀድሞ ለታክስ ከፋይ በጽሑፍ ካስታወቀው በኋላ ይሆናል ። በዚህ ዓይነት የሚሰጠው ማስታወቂያ ሀብቱ ከመያዙ ከፊት ቀን በፊት ለታክስ ከፋይ ሊደርሰው ይገባል ።
- ፭. የታክሱ ባለሥልጣን የታክሱን አሰባሰብ የሚያደናቅፍ ሁኔታ መኖሩን የተረዳ እንደሆነ በንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከተው የፊት ቀን የጊዜ ገደብ እና በንዑስ አንቀጽ (፬) የተመለከተው የፊት ቀን የጊዜ ገደብ ሳይጠበቅ ታክሱ ወዲያው እንዲከፈል ለማድረግ ጥያቄ ከቀረበና ታክስ ከፋይ ለመክፈል ፈቃደኛ ካልሆነ ንብረትን በመያዝ ታክስ የመሰብሰቡ አፈፃፀም ሕጋዊ ይሆናል ።
- ፮. ማናቸውም ንብረት የተያዘ ወይም እንዲያዝ የታሰበ ከሆነ ስለዚህ ንብረት ማስረጃ የሚሆን ወይም መግለጫ የያዘ ሰነድ ወይም መዝገብ በእጁ የሚገኝ ወይም በቁጥጥሩ ሥር ያለ ማናቸውም ሰው በታክሱ ባለሥልጣን ጥያቄ ሲቀርብለት ሰነዱን ወይም መዝገቡን ለማስረጃነት ማቅረብ አለበት ።
- ፯. በፍርድ ቤት ትዕዛዝ የተከበረ ወይም በአፈፃፀም ላይ ያለ ወይም በዋስትና የተያዘ ካልሆነ በስተቀር ማናቸውም በግብር ምክንያት የተያዘ ንብረት በእጁ የሚገኝ ወይም ለግብር ከፋይ ማናቸውም ግዴታ ያለበት ሰው የግብር አስገቢው ባለሥልጣን ሲጠይቀው የያዘውን ሀብት ለግብር አስገቢው ባለሥልጣን የማስረከብ ወይም ያለበትን ግዴታ የመፈፀም ኃላፊነት አለበት ።
- ፰. ማናቸውም ሰው የግብር አስገቢው ባለሥልጣን ሲጠይቀው አንድን የተያዘ ንብረት ለማስረከብ ፈቃደኛ ሳይሆን የቀረ እንደሆነ በተያዘው ንብረት መጠን በግል ተጠያቂ ይሆናል ። ሆኖም ተጠያቂነቱ ለንብረቱ መያዝ ምክንያት ከሆነው የታክስ ዕዳ መጠን (በታክሱ ዕዳ ላይ የሚታሰበውን ወጪ እና ወለድ ጨምሮ) ሊያልፍ አይችልም ።
- ፱. በንዑስ አንቀጽ (፳) ከተመለከተው የግል ተጠያቂነት በተጨማሪ ንብረቱን የያዘው ሰው ንብረቱን ለማስረከብ ፈቃደኛ ያልሆነው ያለበቁ ምክንያት ከሆነ በንዑስ አንቀጽ (፳) መሠረት የሚፈለገውን የገንዘብ መጠን ሄ ፐርሰንት በተጨማሪ እንዲከፍል ይደረጋል ።
- ፲. በዚህ አንቀጽ መሠረት በይዘታው ሥር ያለውን ንብረት ያስረከበ ወይም በታክስ ከፋይ የሚፈለግበትን ገንዘብ ከግብር አስገቢው ባለሥልጣን በተጠየቀው መሠረት ገቢ ያደረገ ማናቸውም ሰው ካስረከበው ንብረት ወይም ገቢ ካደረገው ገንዘብ ጋር በተያያዘ የታክስ ግዴታውን ባልተወጣው ታክስ ከፋይ ወይም ማናቸውም ሌላ ሰው ከሚፈለግበት ዕዳ ወይም ካለበት ግዴታ ነፃ ይሆናል ።

፴፪. በሀብት ላይ የሚቀርብ የቀደምትነት መብት ጥያቄ

፩. ዋስትና የተሰጣቸው የሌሎች አበዳሪዎች የቅድሚያ መብት እንደተጠበቀ ሆኖ፣ በዚህ አዋጅ መሠረት ታክስ ተከፋይ ከሚሆንበት ቀን አንስቶ ተከፍሎ እስከአለቀበት ጊዜ ድረስ ታክስ የመክፈል ግዴታ ባለበት ሰው ሀብት ላይ ባለሥልጣኑ የቀደምትነት መብት ይኖረዋል።

- 3) Whenever any property on which seizure had been made is not sufficient to satisfy the claim for which seizure is made, the Authority may, thereafter and as may be necessary, proceed to seize other property liable to seizure of the person against whom the claim exists until the amount due from such person, together with all expenses, is fully paid.
- 4) Seizure may be made under Sub-Article (1) on property of any person in default with respect to any unpaid tax only after the Authority has notified such person in writing of the intention to make such seizure. The notice shall be delivered not less than thirty (30) days before the day of the seizure.
- 5) If the Authority makes a finding that the collection of the tax is in jeopardy, demand for immediate payment of such tax may be made by the Authority and, on failure or refusal to pay the tax, collection thereof by seizure shall be lawful without regard to the 30-day period provided in Sub-Article (1) and the 30-day provided in Sub-Article (4).
- 6) If a seizure has been made or is about to be made on any property, any person having custody or control of any books or records containing evidence or statements relating to the property subject to seizure shall, on demand of the Authority, exhibit such books or records to the Authority.
- 7) Any person in possession of (or obligated with respect to) property subject to seizure on which a seizure has been made shall, on the demand of the Authority, surrender such property (or discharge such obligation) to the Authority, except such part of the property as is, at the time of such demand, subject to a prior secured claim of creditors and subject to an attachment or execution under any judicial process.
- 8) Any person who fails or refuses to surrender any property subject to seizure, on demand of the Authority, shall be personally liable to the government in a sum equal to the value of the property not so surrendered, but not exceeding the amount of tax for the collection of which seizure has been made (together with costs and interest on such sum).
- 9) In addition to the personal liability imposed by Sub-Article (8), if the failure or refusal to surrender is without reasonable cause, such person shall be liable for an additional charge equal to fifty percent (50%) of the amount recoverable under Sub-Article (8).
- 10) Any person in possession of property who surrenders or makes payment in accordance with this Article shall be discharged from any obligation or liability to the delinquent person or to any other person arising from such surrender or payment.

32. *Preferential Claim to Assets*

1) From the date on which tax becomes due and payable under this Proclamation, subject to the prior secured claims of creditors, the Authority has a preferential claim upon the assets of the person liable to pay the tax until the tax is paid.

- ፪. ማናቸውም ሰው ታክስ የመክፈል ግዴታውን ባለመወጣት ጥፋተኛ ሆኖ የተገኘ እንደሆነ የታክሱ ባለሥልጣን በጥፋት ምክንያት ያልተከፈለውን ታክስ እና ታክሱን ለማስከፈል የሚደረገው እንቅስቃሴ የሚያስከትለውን ወጪ ማስከፈል እንዲቻል የታክሱ ዕዳ የሚፈለግበት ሰው ሀብት በዋስትና ተይዞ እንዲቆይ ንብረቱን ለመዘገበው አካል የጽሑፍ ትዕዛዝ የሚሰጥ መሆኑን የሚገልጽ ማስጠንቀቂያ ለተመዘገበው ሰው ይሰጣል ።
- ፫. በንዑስ አንቀጽ ፪ የተገለጸው ማስጠንቀቂያ የደረሰው የተመዘገበው ሰው ማስጠንቀቂያው በደረሰው በ፴ ቀን ውስጥ ታክሱን ያልከፈለ እንደሆነ የታክሱ ባለሥልጣን ለመዝጋቢው ባለሥልጣን የተመዘገበው ሰው ሀብት ይሰጣል ።
- ፬. በንዑስ አንቀጽ (፫) መሠረት የታክሱ ባለሥልጣን ታክስ የሚፈለግበት ሰው ሀብት በዋስትና ተይዞ እንዲቆይ ትዕዛዝ የሰጠ ሲሆን ፣ መዝጋቢው ባለሥልጣን ማናቸውንም ክፍያ ሳይጠይቅ ንብረቱ በዋስትና እንዲያዝ የደረሰውን ትዕዛዝ እንደማናቸውም በሀብቱ ላይ እንዳለ የመያዣ ሰነድ ይመዘግባል ፣ ቀደም ሲል የተሰጠ የመያዣ መብት እንደተጠበቀ ሆኖ ፣ የዋስትናው ምዝገባ የሚፈለገውን ታክስ ለማስከፈል በማናቸውም መልኩ በሕግ እንደተጠበቀ መያዣ ወይም እንደማናቸውም ሌላ ዕዳ ወይም ክፍያ ይቆጠራል ።

፴፫. ከገዥ ታክስ ስለመሰብሰብ

- ፩. ታክስ የሚከፈልበትን አቅርቦት ከተመዘገበ ሰው የገዛ ማናቸውም ሰው በፈፀመው የማጭበርበር ተግባር ወይም ያልሆነውን እንደሆነ አደርጎ በመቅረቡ ምክንያት የተመዘገበው ሰው በስህተት ግብይቱ ከታክስ ነፃ እንደሆነ ወይም በዜሮ የማስከፈያ ልክ እንደሚከፈልበት አደርጎ የወሰደ እንደሆነ ፣ የታክሱ ባለሥልጣን ወለድ እና መቀጫን ጨምሮ ገዥው በአቅርቦቱ ላይ ያልተከፈለውን ታክስ እንዲከፍል የታክስ ውሳኔው ማስታወቂያ ይልክለታል ።
- ፪. የታክሱ ባለሥልጣን በንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት ለገዥው የሚልከው ማስታወቂያ የሚከተሉትን መረጃዎች የሚይዝ መሆን አለበት ።
  - ሀ) ተከፋይ የሆነውን ታክስ ፣
  - ለ) ታክሱ መክፈል ያለበትን ቀን ፣
  - ሐ) የታክሱን ውሳኔ መቃወም የሚቻልበትን ጊዜ ፣ ቦታ እና አኳኋን ፣
- ፫. በንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት የሚሰጥ የታክስ ውሳኔ ለዚህ አዋጅ አፈፃፀም እንደማናቸውም የታክስ ውሳኔ ሆኖ ይቆጠራል ።
- ፬. የንዑስ አንቀጽ (፩) ድንጋጌ የታክሱ ባለሥልጣን ታክሱን ፣ ወለዱን እና መቀጫውን ከተመዘገበው ሰው ከመጠየቅ አያግደውም ።
- ፭. ለንዑስ አንቀጽ (፬) አፈፃፀም ከገዥው የተሰበሰበ ታክስ ከተመዘገበው ሰው የታክስ ግዴታ እንዲሁም ከተመዘገበው ሰው የተሰበሰበ ታክስ ከገዥው የታክስ ግዴታ ጋር እንዲካካስ ይደረጋል ።
- ፮. በንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከተውን ታክስ ፣ ወለድ ወይም መቀጫ የተመዘገበው ሰው የከፈለ እንደሆነ ፣ ይህንን የገንዘብ መጠን የተመዘገበው ሰው ከገዥው መጠየቅ ይችላል ።

- 2) Where a person is in default of paying tax, the Authority may, by notice in writing, inform that person of the Authority's intention to apply to the Registering Authority to register a security interest in any asset, which is owned, by that person, to cover any unpaid tax in default, together with any expense incurred in recovery proceedings.
- 3) If the person on whom a notice has been served under Sub-Article (2) fails to pay the amount specified in the notice the Authority may, by notice in writing, direct the Registering Authority that the asset, to extent of the notice, the Authority may, by notice in writing, direct the Registering Authority that the asset, to the extent of the defaulter's interest therein, shall be the subject of security for the total amount of unpaid tax.
- 4) Where the Authority has served a notice on the Registering Authority shall, without fee, register the notice of security as if the notice were an instrument of mortgage over or charge on, as the case may be, such asset, and such registration shall, subject to any prior mortgage or charge, operate while it subsists in all respects as a legal mortgage over or charge on the asset to secure the amount due.

33. Collection of Tax from Recipients of Supply

- 1) Where, in consequence of a fraudulent action or misrepresentation by the recipient of a taxable transaction from a registered person, the registered person incorrectly treated the transaction as an exempt or zero-rated transaction, the Authority may raise an assessment upon the recipient for the amount of unpaid tax in respect of the transaction, together with any interest or penalty that has become payable.
- 2) The Authority shall serve notice of tax charged under Sub-Article (1) on the recipient specifying:
  - (a) the tax payable;
  - (b) the date the tax is due and payable; and
  - (c) the time, place, and manner of objecting to the assessment.
- 3) An assessment raised under Sub-Article (1) is treated as any tax charged for all purposes of the Proclamation.
- 4) Sub-Article (1) does not preclude the Authority from recovering the tax, interest, or penalty from the registered person making the supply.
- 5) For purposes of Sub-Article (4), any amount recovered from the recipient is to be credited against the liability of the registered person; and any amount recovered from the registered person is to be credited against the liability of the recipient.
- 6) Where an amount of tax, interest, or penalty referred to in Sub-Article (1) is paid by the registered person, the registered person may recover the amount paid from the recipient.

፴፬. የታክስ አወሳሰንን ሊያደናቅፍ የሚችል ሁኔታ መኖር
 የግብር አስገቢው ባለሥልጣን የታክሱን አሰባሰብ የሚያደናቅፍ ሁኔታ መኖሩን የሚያሳምን በቂ ምክንያት ያገኘ እንደሆነ እና አስቸኳይ ሁኔታ ሲያጋጥም ትዕዛዙን የሚደግፍ መግለጫ በማያያዝ የታክስ ከፋዩ የባንክ ሂሳብ እንዲታገድ እና ስለታክስ ከፋዩ የፋይናንስ እንቅስቃሴ መረጃ እንዲሰጠው የአስተዳደር ትዕዛዝ ለባንኩ ሊሰጥ እና ታክሱን ወዲያውኑ መወሰን ይችላል። ይሁን እንጂ የግብር አስገቢው ባለሥልጣን ከዚህ በላይ የተመለከተውን አስተዳደራዊ ትዕዛዝ ካስተላለፈበት ቀን ጀምሮ ባሉት አሥር ቀናት ውስጥ ፍ/ቤት ትዕዛዙን እንዲያወድቅለት ማድረግ አለበት። የግብር አስገቢው ባለሥልጣን በዚህ አንቀጽ የተሰጠውን ሥልጣን መጠቀም የሚችለው የታክሱን አወሳሰን ግልጽ ለማድረግ የሚረዳ መረጃ ለማግኘት ብቻ ነው።

፴፭. ታክስ ከፋዩ ስላለው ጥበቃ
 በዚህ ክፍል ፰ መሠረት የተያዘ ማናቸውም ንብረት የሚያዘው፣ የሚጠበቀው፣ እና የሚመዘገበው በግብር አስገቢው ባለሥልጣን ብቻ ይሆናል። ማናቸውም ሌላ የመንግሥት አካል በዚህ ክፍል መሠረት የተያዘውን ንብረት ማናቸውንም ሌላ ምክንያት መሠረት በማድረግ እንዲሰጠው ወይም እንዲተላለፍለት መጠየቅ አይችልም። የተያዘ ንብረት የተሸጠ እንደሆነ ከሽያጭ ከተገኘው ገንዘብ ውስጥ ታክስ ከፋዩ ከሚፈለግበት ዕዳ በላይ የሆነው ገንዘብ ለንብረቱ ባለቤት ወዲያውኑ ይመለሳል።

፴፮. የተረካቢው ግዴታ

- ፩. በዚህ አንቀጽ ውስጥ “ተረካቢ” ማለት በኢትዮጵያ ውስጥ የሚገኝን የተመዘገበ ሰው ሀብት በተመለከተ፡
  - ሀ) የኩባንያ የንብረት አጣሪ ሆኖ የተሰየመ
  - ለ) ከፍርድ ቤት ውጪ ወይም በፍርድ ቤት የተሾመ ተረካቢ
  - ሐ) በኪሣራ ውስጥ የሚገኝ ድርጅት ባለአደራ፡
  - መ) መያዣ በይዞታው ሥር የሚገኝ፡
  - ሠ) የሞተን ሰው ንብረት የሚያስተዳድር ወይም
  - ረ) በሕግ ችሎታ የሌለውን ሰው የንግድ ሥራ የሚያካሂድ፣ ማናቸውም ሰው ነው።
- ፪. በኢትዮጵያ ውስጥ ያለ ንብረት ተረካቢ ሆኖ የተሾመ ወይም ንብረት በይዞታው ሥር የተደረገ ተረካቢ ከተሾመበት ወይም ንብረቱ በይዞታው ሥር ከተደረገ በስተቀር ከቀደመው ቀን ጀምሮ በ፲፬ ቀን ጊዜ ውስጥ የተሾመ ወይም ንብረት በይዞታው ሥር ያለ መሆኑን ለታክሱ ባለሥልጣን ማስታወቅ አለበት።
- ፫. የታክሱ ባለሥልጣን ንብረቱ በተረካቢው ይዞታ ሥር ያለ ሰው የሚፈለግበትን የታክስ ዕድ ለመሸፈን የሚያስፈልገውን የገንዘብ መጠን ለተረካቢው በጽሑፍ ያስታውቃል።
- ፬. ተረካቢው፡
  - ሀ) በንዑስ አንቀጽ (፫) መሠረት በታክስ ባለሥልጣኑ የተገለጸውን የገንዘብ መጠን ወይም ከማስታወቂያው በኋላ በስምምነት የተደረሰበትን ሌላ የገንዘብ መጠን ከንብረቱ ሽያጭ ላይ ቀንሶ ለብቻው ያስቀምጣል።
  - ለ) ተቀንሶ ለብቻው በተቀመጠው የገንዘብ መጠን ልክ የተረከበው ንብረት ባለቤት ከሆነው ሰው ለሚፈለገው የታክስ ዕዳ ተጠያቂ ይሆናል።
  - ሐ) በዚህ አንቀጽ የተመለከተው ቢኖርም ከታክስ ቀደምትነት ያለውን ማናቸውንም ዕዳ ሊከፍል ይችላል።
- ፭. ተረካቢው በንዑስ አንቀጽ (፫) የተጠቀሰውን ታክስ በተመለከተ በንዑስ አንቀጽ (፬) መሠረት ተቀንሶ ለብቻው እንዲቀመጥ የተደረገውን የገንዘብ መጠን በዚህ አንቀጽ ለተጠቀሰው ታክስ ካላዋለ ተቀንሶ ለብቻ በተቀመጠው ገንዘብ ልክ በግል ተጠያቂ ይሆናል።

34. Jeopardy Assessment
 In exceptional cases where the Authority has reasonable grounds to believe that the collection of tax is in jeopardy, and where a state of urgency exists, the Authority may issue an administrative order to a bank with a statement of justification supplementing its order to block the accounts of the person liable for tax and secure information thereon, and may make an immediate assessment of tax for the current and any prior accounting period; provided, however, that the Authority shall obtain court authorization within ten (10) days from the date of issuance of its administrative order and further that such powers may only be used to elucidate information relevant to the assessment.

35. Taxpayer Safeguards
 Any property seized under Section 8 shall be seized, held, and accounted for only by the Authority. No other agency of the government may require the property seized under this Section to be transferred or given over to it for any cause what so ever. If any property seized under this Section is sold, any portion of the proceeds in excess of the person's liabilities shall be returned promptly to the owner of the property.

- 36. Duties of Receivers**
- 1) In this Article, “receiver” means a person who, with respect to an asset in Ethiopia of a registered person, is:
    - (a) a liquidator of a company;
    - (b) a receiver appointed out of court or by a court;
    - (c) a trustee for unrehabilitated insolvent;
    - (d) a mortgagee in possession;
    - (e) an executor of a deceased estate; or
    - (f) any other person conducting a business on behalf of a person legally incapacitated.
  - 2) A receiver shall, in writing, notify the Authority within 14 days after being appointed to the position or taking possession of an asset in Ethiopia, whichever first occurs.
  - 3) The Authority may, in writing, notify a receiver, of the amount which appears to the Authority to be sufficient to provide for tax which is or will become payable by person whose assets are in the possession of the receiver.
  - 4) A receiver —
    - (a) shall aside, out of the proceeds of sale of an asset, the amount specified by the Authority under Sub-Article (3), or such lesser amount as is subsequently agreed on by the Authority;
    - (b) is liable to the extent of the amount set aside for the tax of the person who owned the asset; and
    - (c) may pay any debt that has priority over the tax referred to in this Article notwithstanding any provision of this Article.
  - 5) A receiver is personally liable to the extent of any amount required to be set aside under Sub-Article (4) for the tax referred to in Sub-Article (3) if, and to the extent that, the receiver fails to comply with the requirements of this Article.

ክፍል ዘጠኝ
የሂሳብ ሰነዶች

Section 9
Records

የሂሳብ ሰነዶችን ስለመያዝ

- ፩. የተመዘገበ ሰው ወይም በዚህ አዋጅ ታክስ የመክፈል ግዴታ የተጣለበት ማናቸውም ሰው ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን የሂሳብ ሰነዶች ለ፲ ዓመታት በኢትዮጵያ ውስጥ ማስቀመጥ አለበት።
  - ሀ) የተቀበላቸውን የታክስ ደረሰኞቹ ዋጋዎች ቅጂ፤
  - ለ) የሰጣቸውን ማናቸውንም የታክስ ደረሰኞች ቅጂ፤
  - ሐ) ወደአገር ያስገባቸውን ወይም ወደውጭ የላካቸውን ዕቃዎች የሚያሳይ የጉምሩክ ሰነድ፤
  - መ) የሂሳብ መዝገቦች እና
  - ሠ) ሌሎች የገቢዎች ሚኒስትር በሚያወጣው መመሪያ የተዘረዘሩ የሂሳብ ሰነዶችን።
- ፪. ለንዑስ አንቀጽ (፩) አፈፃፀም የሂሳብ ሰነድ ማለት የሂሳብ መረጃዎች፣ መዝገቦች፣ በኮምፒውተር ውስጥ የተከማቹ ወይም ሌላ ማናቸውም መረጃ ነው።

ለውጦችን ስለማስታወቅ

- ማናቸውም የተመዘገበ ሰው፡
    - ፩. ስሙ፣ አድራሻው፣ የንግድ ሥራው ቦታ፣ አድረጃጀቱ፣ ወይም ታክስ የሚከፈልበት ዋጋው የንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ወይም ግለሰብ የሚያከናውናቸው ተግባራት ዓይነት፤
    - ፪. ታክስ የሚከፈልበት የንግድ ሥራ እንቅስቃሴ የሚከናወንበትን አድራሻ ወይም ስም፤
- የቀየረ እንደሆነ፣ ይህንኑ ለታክሱ ባለሥልጣን በጽፎ ቀናት ጊዜ ውስጥ ማስታወቅ አለበት።

ማስታወቂያዎች ስለሚደርሱበት ሁኔታ

- ፩. በዚህ አዋጅ መሠረት የታክሱ ባለሥልጣን የሚሰጣቸው ማስታወቂያዎች ወይም ሌሎች ሰነዶች በሚከተለው ሁኔታ በፅሁፍ ይደርሳሉ፡
  - ሀ) ተቀማጭነቱ በኢትዮጵያ ውስጥ ለሆነ ሰው በአደራ ፖስታ፣ ወይም በቀጥታ ለግብር ከፋዩ በእጁ በመስጠት ወይም እሱ የሌለ እንደሆነ፣ ከቤተሰቦቹ ውስጥ ለማንኛውም አካል መጠን ለደረሰ ወይም በመኖሪያው ወይም የሙያ ወይም የንግድ ሥራ በሚሰራበት ሥፍራ ቀጥሮ ለሚያሰራው ማንኛውም ሰው በመስጠት፣ ሆኖም ማስታወቂያውን የሚቀበል ሰው ካልተገኘ ይኸው ማስታወቂያ በግብር ከፋዩ መኖሪያ ቤት በር ላይ ወይም የመኖሪያ ቤቱ ከፊል በሆነ ወይም በንግድ ሥራ አመቺ ሥፍራ በመለጠፍ፤
  - ለ) ተቀማጭነቱ በኢትዮጵያ ውስጥ ለሆነ ድርጅት በአደራ ፖስታ አማካኝነት በተመዘገበው የድርጅቱ አድራሻ በመላክ ወይም በድርጅቱ የንግድ ሥራ ቦታ ለሚገኘው ማንኛውም የሥራ መሪ ወይም ተቀጣሪ በመስጠት፤
  - ሐ) ተቀማጭነታቸው በኢትዮጵያ ላልሆኑ ሰዎች በኢትዮጵያ ላለው ወኪል ወይም ወኪሎች በእጅ በመስጠት ወይም የማይገኙ ከሆነ ወኪሉ በሚሰራበት የንግድ ሥራ ቦታ ወይም በሌላ አመቺ በሆነ ሥፍራ በመኖሪያ ቤቱ ላይ በመለጠፍ፤
- ፪. በንዑስ አንቀጽ (፩) ከተዘረዘሩት እርምጃዎች አንዱም በማንኛውም ምክንያት ካልተሳካ የፍርድ ቤት ማስታወቂያዎች በሚወጡበት ማንኛውም ጋዜጣ ላይ በማሳተም ሊፈፀም ይችላል። ለማሳተሚያ የወጣው ወጪ በግብር ከፋዩ ላይ ይታሰባል።

37. Record keeping

- 1) A registered person or any other person liable for tax under this Proclamation shall maintain for 10 years in Ethiopia-
  - (a) original tax invoices received by the person,
  - (b) a copy of all tax invoices issued by the person,
  - (c) customs documentation relating to imports and exports by the person,
  - (d) accounting records; and
  - (e) any other records as may be prescribed by the Minister of Revenue by directive.
- 2) For purposes of Sub-Article (1), records means accounting records, accounts, books, computer-stored information, or any other documents.

38. Notification of Changes

- Every registered person shall notify the Authority, in writing, of:
- 1) any change in the name, address, place of business, constitution, or nature of the principal taxable activity or activity or activities of the person; and
  - 2) any change of address from which, or name in which, a taxable activity is carried on by the registered person, within 21 days of the change occurring.

39. Service of Notice

- 1) A notice or other document issued, served, or given by the Authority under this Proclamation, shall be communicated in writing as follows:
  - (a) In the case of a resident individual, by registered letter or by delivery to the taxpayer in person, or if he is absent to any adult member of his family or any person employed by him at his residence or place of business or professional practice, provided that if no person can be found to accept such service then the same may be effected by affixing the notice to the door or other available part of the said residence or place of business;
  - (b) In the case of a resident body, by registered letter to the registered address of the body or by delivery to any director or employee of the body at any of its places of business; and
  - (c) In the case of non-resident persons, or thier agent or agents in Ethiopia or by affixing to the door or other available part of the residence or place of business of such agent if he could not be served in person.
- 2) If in any case none of the measures specified in Sub-Article (1) are effective, service may be discharged by the publication in any newspaper in which court notices may be advertised, with the cost of such publication to be charged to the taxpayer.

ክፍል አሥር
ይግባኝ የሚቀርብበት ሥርዓት

ግ. የአቤቱታ አጣሪ ኮሚቴ፤
የአቤቱታ አጣሪ ኮሚቴ አባላት በታክስ ባለሥልጣኑ ኃላፊ አቅራቢነት በገቢዎች ሚኒስትር ይሰየማሉ።

ግፈ. ኮሚቴው ስለሚኖረው ሥልጣንና ተግባር

- ፩. ኮሚቴው ተጠሪነቱ ለታክስ ባለሥልጣን ሆኖ፤
  - ሀ) በታክስ ከፋዮች መቀጫ እንዲነሳ፣ ወለድ ቀሪ እንዲደረግ ወይም የታክስ ግዴታ እንዲሻሻል የሚቀርቡ ማመልከቻዎችን ለመመርመርና ውሳኔ ለመስጠት፤
  - ለ) ከቀረቡት አቤቱታዎች ጋር ግንኙነት ያላቸውን ማናቸውንም የዕሑፍ ማስረጃዎች ወይም መረጃዎች መሰብሰብ፤
  - ሐ) በምርመራ ላይ የሚገኘውን ጉዳይ በሚመለከት ረገድ ቀርቦ የሚጠየቀውን ጥያቄ እንዲመልስ ከታክስ አወሳሰን ጋር በቀጥታ ወይም ቀጥታ ባልሆነ መንገድ ግንኙነት ያለውን ማንኛውንም ሰው የመጥራት፤
  - መ) የታክስ ባለሥልጣን የሰጠው የታክስ ውሳኔ ትክክለኛ፣ የተሟላ እና ይህንን አዋጅ ጠብቆ የተሰጠ መሆኑን የማረጋገጥ ሥልጣን ይኖረዋል።
- ፪. የአቤቱታ ኮሚቴ ከታክስ ከፋዮች የሚቀርበውን አቤቱታ ሊያይ የሚችለው ታክስ ከፋዩ የታክስ ውሳኔ ማስታወቂያ በደረሰው በ፲ ቀናት ውስጥ አቤቱታውን ካቀረበ ነው።
- ፫. የታክስ ባለሥልጣን ኃላፊ የኮሚቴውን የውሳኔ ሀሳብ ሊያወድቅ ወይም በውሳኔ ሀሳቡ ካልተስማማ ምክንያቱን በመግለፅ ጉዳዩ እንደገና እንዲታይ ለኮሚቴው ሊመልሰው ይችላል።

ግፀ. መቀጫን ለለማንሳት
ኮሚቴው፣ የገቢዎች ሚኒስትር በሚያወጣው መመሪያ መሠረት በታክስ ከፋዩ ላይ የተጣለው አስተዳደራዊ መቀጫ በሙሉ ወይም በክፍል እንዲነሳ ማድረግ ይችላል።

ግ፯. ይግባኝ

- ፩. በባለሥልጣኑ የተላለፈውን የተጨማሪ ታክስ ውሳኔ የሚቃወም ማናቸውም ታክስ ከፋይ የታክስ ውሳኔ ማስታወቂያ ከደረሰው ወይም በአቤቱታ ኮሚቴ ውሳኔ ከተሰጠበት ቀን ጀምሮ በ፱ (ሁላሳ) ቀናት ውስጥ በባለሥልጣኑ የተወሰነውን ተጨማሪ ታክስ 5% (ሃምሳ በመቶ) ባለሥልጣኑ ዘንድ በማስያዝ ለግብር ይግባኝ ሰሚ ጉባዔ ይግባኝ የማቅረብ መብት አለው።
- ፪. በንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት የይግባኝ አቤቱታ ቀርቦ የግብር ይግባኝ ጉባዔ ታክስ ከፋዩ በተጨማሪ የተወሰነ በትን ታክስ በሙሉ ወይም በክፍል የመክፈል ግዴታ እንዳለበት ውሳኔ ከሰጠበት ቀን አንስቶ በ፱ ቀን ጊዜ ውስጥ ታክስ ከፋዩ የሚፈለግበትን ተጨማሪ ታክስ ካልከፈለ ጥፋተኛ ነው።
- ፫. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) በተመለከተው ጊዜ ውስጥ ይግባኝ ካልቀረበ በባለሥልጣኑ የተወሰነው ተጨማሪ ታክስ ትክክለኛና የመጨረሻ ሆኖ ወዲያውኑ ተከፋይ ይሆናል።
- ፬. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ፣ በገቢ ግብር አዋጅ ስለይግባኝ የተደነገጉ አንቀጾች እንደአግባብነታቸው በዚህ አዋጅ መሠረት የተወሰኑ ታክሶችን በሚመለከት ለሚቀርቡ ይግባኞች ተፈፃሚ ይሆናሉ።

Section 10
Appeal procedure

40. Review Committee
Members of the Review Committee shall be appointed by the Minister of Revenue upon the recommendation of the Head of the Authority.

- 41. Powers and Duties of the Review Committee
  - 1) The Review Committee shall be accountable to the head of the Authority and shall have the following duties:
    - (a) to examine and decide on all applications submitted by tax payers for compromise of penalty and interest and on the tax assessed;
    - (b) to gather any written evidence or information relevant to the matter submitted;
    - (c) to summon any person who directly or indirectly has dealt with the assessment, to appear before it for questioning him about the case under its investigation; and
    - (d) to review determinations made by the Authority for accuracy, completeness, and compliance with this Proclamation.
  - 2) The Head of the Tax Authority may approve the recommendations or remand the case, with his observations, to the Committee for further review.
  - 3) The Committee shall only review application submitted to it within 10 days of receipt of tax assessment notification.

42. Waiver of Penalty
The Review Committee may waive administrative penalties in accordance with the directives issued by the Minister of Revenue.

- 43. Appeal
  - 1) Any person who objects to an additional assessment made by the Authority has the right to appeal, within 30 days from the receipt of that assessment notification, or from the date of decision of the Review Committee to the Tax Appeal Commission by depositing in cash with the Authority an amount equal to 50% of the additional tax assessed.
  - 2) If a person appeals in accordance with Sub-Article (1) and the Tax Appeal Commission determines that the person is liable for the additional assessment, he shall be in default unless he pays within thirty (30) days of the decision of the Commission.
  - 3) If no appeal is made within the period prescribed in Sub-Article (1) of this Article, the Additional assessment of the tax made by the Authority shall be deemed to be correct and final and shall be immediately payable.
  - 4) Without prejudice to Sub-Article (1) of this Article, the provisions of the income Tax Proclamation, concerning appeals shall, mutatis mutandis, apply to appeals regarding taxes imposed by this Proclamation.

፵፬. የማስረጃ ታላላቅ

የተወሰነው ግብር በዝታል ወይም የታከሱ ባለሥልጣን የሰጠው ውሳኔ ትክክል አይደለም በሚል በሚቀርብ ክርክር የማስረጃ ታላላቅ የተወሰነውን ታክስ ወይም የባለሥልጣን ውሳኔ የሚቃወሙ ሰው ይሆናል።

ከፍል አሥራ አንድ አስተዳደራዊ ቅጣቶች

፵፭. ቅጣቶች

ይህንን አዋጅ በመተላለፍ ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን ጥፋቶች የፈፀመ ታክስ ከፋይ፡

- ሀ) ለተጨማሪ እሴት ታክስ መመዝገብ ያለበት ሆኖ ሳይመዘገብ ታክስ የሚከፈልበት ግብይት የሚያከናውን ማናቸውም ሰው ምዝገባው ሳያደርግ በቆየበት ጊዜ ሁሉ ላከናውነው የንግድ ሥራ መክፈል ያለበትን ታክስ ፻ ፐርሰንት (አንድ መቶ ፐርሰንት)፤
- ለ) ተከፋይ የሚሆነው ታክስ እንዲቀንስ ወይም የሚፈቀደው ተቀናሽ እንዲጨምር የሚያደርግ ሀሰተኛ የሆነ የታክስ ደረሰኝ አዘጋጅቶ ያቀረበ ወይም የታክስ ደረሰኝ መስጠት ሲገባው ያልሰጠ በደረሰኙ ላይ የተመለከተውን ወይም በግብይቱ ሊከፈል የሚገባውን ታክስ ፻ ፐርሰንት (አንድ መቶ ፐርሰንት)፤
- ሐ) ለተጨማሪ ታክስ ያልተመዘገበ ሰው የታክስ ደረሰኝ ሰጥቶ የተገኘ እንደሆነ በሰጠው ደረሰኝ ላይ የተመለከተውንና ገቢ ማድረግ የነበረበትን ነገር ግን ገቢ ሳያደርግ የቀረውን የተጨማሪ እሴት ታክስ ፻ ፐርሰንት (አንድ መቶ ፐርሰንት)፤ በመቀሜት ይከፍላል።
- መ) በአንቀጽ ፵፯ በተደነገገው መሠረት ሊይዝ የሚገባውን የሂሳብ ሰነድ ያልያዘ ሰው የሂሳብ ሰነዶችን ላልያዘበት ለእያንዳንዱ ወር ወይም የዚህ ክፍል ለሆነው ጊዜ ብር ፪፻፲ ይቀጣል።

፵፮. የታክስ ማስታወቂያን በጊዜው ባለማቅረብ ስለሚፈፀም ቅጣት

- ፩. በዚህ አዋጅ በሌላ አኳኋን እንዲፈጸም ከተወሰነው በስተቀር፣ በተወሰነው ጊዜ ውስጥ የታክስ ማስታወቂያ ግዴታውን ያልተወጣ ታክስ ከፋይ ለዘገየበት ለእያንዳንዱ ወር ወይም የወሩ ክፍል ለሆነው ጊዜ፣ ያልተከፈለውን ታክስ ፭ ፐርሰንት (አምስት በመቶ) ጳጅ ፐርሰንት (ሃያ አምስት በመቶ) እስኪሞላ ድረስ መቀሜ ይከፍላል።
- ፪. ለመጀመሪያ ወር ወይም የወሩ ክፍል በሆነው ጊዜ የታክስ ማስታወቂያ ያላቀረበ ሰው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ድንጋጌ መሠረት የሚከፍለው መቀሜ ከብር ፶፻፲፱ (ሃምሳ ሺህ) አይበልጥም።
- ፫. ለዚህ አንቀጽ አፈፃፀም ያልተከፈለ ታክስ ነው የሚባለው በታክስ ማስታወቂያ ላይ መታየት በነበረበት እና ታክሱ መክፈል ባለበት ቀን በተከፈለው ታክስ መካከል ያለው ልዩነት ነው።
- ፬. በማናቸውም ሁኔታ የሚጣለው ቅጣት ቀጥሎ ከተመለከቱት ከዝቅተኛው ያነሰ አይሆንም።
  - ሀ) ብር ፻፲፱፡
  - ለ) በታክስ ማስታወቂያ ላይ መመልከት ከነበረበት የታክስ መጠን ፻ ፐርሰንት (አንድ መቶ ፐርሰንት)

፵፯. ዘግይቶ በተከፈለ ታክስ ላይ ስለሚታሰብ ወለድ

- ሀ) መክፈል በነበረበት ቀን ላልተከፈለ ታክስ፣ መክፈል ከነበረበት ቀን እስከተከፈለበት ቀን ባለው ጊዜ ውስጥ ታክስ ከፋዩ ወለድ የመክፈል ግዴታ አለበት።
- ለ) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ ፩ መሠረት የሚከፈለው ወለድ የማስከፈያ ልክ ባለፈው የሩብ ዓመት በንግድ ባንኩች ሥራ ላይ በዋለው ከፍተኛው የማበደሪያ ወለድ መጣኔ ላይ ፳፮% (ሃያ አምስት በመቶ) ታክሱ በት ይሆናል።

44. Burden of Proof

The burden of proving that an assessment is excessive or that the decision of the Authority is wrong is on the person objecting to the assessment or decision.

Section 11 Administrative Penalties

45. Penalties

The following penalties are imposed for violations of this Proclamation:

- a) Where any person engages in taxable transactions without VAT registration where VAT registration is required - 100 percent of the amount of tax payable for the entire period of operation without VAT registration;
- b) Where any person issued incorrect tax invoice resulting in a decrease in the amount of tax or increase in accredit or in the event of the event of the failure to issue a tax invoice - 100 percent of the amount of tax for the invoice or on the transaction;
- c) Where a person who is not registered for VAT issues a tax invoice — a penalty of 100 percent of the tax which is indicated in the tax invoice and is due for transfer to the budget but has not been transferred; and
- d) Where a person fails to maintain records required under Article 37- 2,000 Birr for each month or portion thereof that the failure continues.

46. Penalties for Late Filing

- 1) Except as otherwise provided in this Proclamation, a person who fails to file a timely return is liable for apenalty equal to 5 percent of the amount of tax underpayment for each month (or portion thereof) during which the failure continues, up to 25 percent of such amount.
- 2) The penalty under Sub-Article (1) of this Article is limited to 50,000 Birr for the first month (or portion thereof) in which no return is filed.
- 3) For purposes of this Article, an underpayment of tax is the difference between the tax required to be shown on the return and the amount of tax paid by the due date.
- 4) In any event the penalty may not be less than smaller of the two amounts:
  - (a) 10,000 Birr;
  - (b) 100 percent of the amount of tax required to be shown on the return.

47. Late Payment Interest

- 1) If any amount of tax is not paid by the due date, the person liable is obliged to pay interest on such amount for the period from the due date to the date the tax is paid
- 2) The interest rate under Sub Article (1) of this Article is set at 25% (twenty five percent) over and above the highest commercial lending interest rate that prevailed during the preceding quarter.

**ክፍል አሥራ ሁለት
የወንጀል ጥፋተት**

፵፰. በታክስ ላይ የሚፈጸሙ ወንጀሎች ስለሚመሩበት ሥነ-ሥርዓት

በዚህ አዋጅ ክፍል ፲፪ የተዘረዘሩት በታክስ ላይ የሚፈጸሙ ወንጀሎች የወንጀል ማቆሚያ ሕጉን በመተላለፍ የሚፈጸሙ በመሆኑ ከሱ የሚመሠረተው የሚታየው እና ይግባኝ የሚቀርበው በወንጀል ማቆሚያ ሕግ ሥነ-ሥርዓት መሠረት ይሆናል።

፵፱. ሕግን በመጣስ ታክስ ስላለመክፈል

ሕግን በመጣስ የሰበሰበውን ታክስ ያላስታወቀ ወይም የሚፈለግበትን ታክስ ያልከፈለ ወይም መንግሥትን ለማጭበርበር በማሰብ የማይገባውን ተመላሽ ታክስ የጠየቀ ማናቸውም ሰው ወንጀል እንደፈጸመ ይቆጠራል። ስለሆነም በዚህ አዋጅ ክፍል ፲፩ መሠረት ከሚጣልበት መቀጫ በተጨማሪ ጥፋተኛ መሆኑ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ከ፩ ዓመት በማያንስ እሥራት ይቀጣል።

ሺ. የሐሰት ወይም አሳሳች መረጃ ስለማቅረብ

፩. ማናቸውም ታክስ ከፋይ፡-

- ሀ) ለታክሱ ባለሥልጣን ሠራተኛ አንድን ነጥብ በተመለከተ የሀሰት ወይም አሳሳች መረጃ ያቀረበ፤ ወይም
- ለ) ለታክሱ ባለሥልጣን ሠራተኛ ሊቀርብ ከሚገባው መግለጫ ውስጥ መግለጫውን አሳሳች ሊያደርግ በሚችል አኳኋን መካተት የሚገባቸውን ነጥቦች ያስቀረ እንደሆነ፤

የወንጀል ክስ ይመሠረትበታል።

፪. የሐሰት መግለጫው የተሰጠው ወይም መካተት የሚገባው ነጥብ የተተወው ያለበቂ ምክንያት የሆነ እንደሆነ፤

- ሀ) የመግለጫው ትክክለኛ ያለመሆን ሊደረስበት ያለመቻሉ ሊከፈል የሚገባው ታክስ ከብር ፩ሺህ በማይበልጥ እንሶ እንዲከፈል የሚያደርግ ከሆነ ታክስ ከፋይ ከብር ፲ሺህ በማያንስ እና ከብር ፳ሺህ በማይበልጥ የገንዘብ መቀጫ እና ከ፩ ዓመት በማያንስ እና ከ፫ ዓመት በማይበልጥ እሥራት ይቀጣል።
- ለ) እንሶ እንዲከፈል የሚደረገው ታክስ ከብር ፩ሺህ የሚበልጥ ከሆነ ከብር ፳ሺህ በማያንስ እና ከብር ፻ሺህ በማይበልጥ የገንዘብ መቀጫ እና ከ፫ ዓመት በማያንስ እና ከ፭ ዓመት በማይበልጥ እሥራት ይቀጣል።

፫. የሐሰት መግለጫ የተሰጠው ወይም መካተት የሚገባው ነጥብ እንዲካተት ያልተደረገው ሆነ ተብሎ ወይም በከባድ ቸልተኝነት የሆነ እንደሆነ፤

- ሀ) የመግለጫው ትክክለኛ ያለመሆን ሊደረስበት ያለመቻሉ ሊከፈል የሚገባው ታክስ ከብር ፩ሺህ በማይበልጥ እንሶ እንዲከፈል የሚያደርግ ከሆነ ታክስ ከፋይ ከብር ፶ሺህ በማያንስ እና ከብር ፻ሺህ በማይበልጥ የገንዘብ መቀጫ እና ከ፭ ዓመት በማያንስ እና ከ፲ ዓመት በማይበልጥ እሥራት ይቀጣል።
- ለ) እንሶ እንዲከፈል የሚደረገው ታክስ ከብር ፩ሺህ የሚበልጥ ከሆነ ከብር ፳፮ሺህ በማያንስ እና ከብር ፻፶ሺህ በማይበልጥ የገንዘብ መቀጫ እና ከ፲ ዓመት በማያንስ እና ከ፲፭ ዓመት በማይበልጥ እሥራት ይቀጣል።

ሺ፩. የታክሱን ባለሥልጣን ሥራ ስለማሰናከል

፩. ማናቸውም ሰው፡-

- ሀ) በዚህ አዋጅ መሠረት ሥራውን በማከናወን ላይ ያለን የታክስ ባለሥልጣን ሠራተኛ ተግባር ያሰናከለ ወይም ለማሰናከል የሞከረ፤ ወይም

Section 12

Criminal Offences

48. *Procedure in Tax Offence Cases*

A tax offence under this Section 12 is a violation of the criminal law of Ethiopia and shall be charged, prosecuted, and appealed in accordance with Ethiopia criminal procedure law.

49. *Tax Evasion*

A person who evades the declaration or payment of tax, or a person who, with the intention to defraud the government, applies for a refund he is not entitled to, commits an offence and, in addition to any penalty under Section 11, may be prosecuted and, on conviction, be subject to a term of imprisonment of not less than five (5) years.

50. *Making False or Misleading Statements*

- 1) A taxpayer who:
  - (a) makes a statement to a tax officer of the Authority that is false or misleading in a material particular, or
  - (b) omits from a statement made to an officer of the Authority any matter or thing without which the statement is misleading in a material particular, commits an offence and is liable on conviction.
- 2) Where the statement or omission is made without reasonable excuse,
  - (a) and if the inaccuracy of the statement were undetected may result in an underpayment of tax by an amount not exceeding 1,000 Birr, to a fine of not less than 10,000 Birr and not more than 20,000 Birr, and imprisonment for a term of not less than one (1) year and not more than three (3) years, and
  - (b) if the underpayment of tax is in an amount exceeding 1,000 Birr, to a fine of not less than 20,000 Birr and not more than 100,000 Birr and imprisonment for a term of not less than three (3) years and not more than five (5) years,
- 3) Where the statement or omission is made knowingly or recklessly:
  - (a) and if the inaccuracy of the statement were undetected may result in an underpayment of tax by an amount not exceeding 1,000 Birr, to a fine of not less than 50,000 Birr and not more than 100,000 Birr, or imprisonment for a term of not less than five (5) years and not more than ten (10) years; and
  - (b) if the underpayment of tax is in an amount exceeding 1,000 Birr, to a fine of not less than 75,000 Birr and not more than 200,000 Birr, or imprisonment for a term of not less than ten (10) years and not more than fifteen (15) years.

51. *Obstruction of Administration*

- 1) A person who,
  - (a) obstructs or attempts to obstruct an officer of the Authority in the performance of duties under this Proclamation, or

ለ) የአዋጅን አፈፃፀም በማናቸውም ሌላ አኳኋን ያሰናከለ ወይም ለማሰናከል የሞከረ እንደሆነ፤ ወንጀል መፈፀሙ ተረጋግጦ፤ ሲፈረድበት ከብር ፩ሺህ በማያንስ እና ከብር ፻ሺህ በማይበልጥ የገንዘብ መቀጫ እና በጀ(ሁለት) ዓመት እሥራት ይቀጣል።

፪. የሚከተሉት እና እነዚህን የመሳሰሉ ሌሎች ተግባሮች የታከሱን ባለሥልጣን ሥራ የማሰናከል ተግባራት ሆነው ይወሰዳሉ፡

ሀ) የታከሰ ከፋዩን ገቢ አስገኝ የሥራ እንቅስቃሴዎች የሚመለከቱ ሰነዶችን፣ ሪፖርቶችን ወይም ሌሎች ማናቸውንም መረጃዎች ለመመርመር የታከሱ ባለሥልጣን ሲጠይቅ ፈቃደኛ ሆኖ ያለመገኘት፤

ለ) የታከሱ ባለሥልጣን ለጥያቄ እንዲቀርብ ሲያዝ ፈቃደኛ ሆኖ ያለመገኘት፤

ሐ) የታከሱ ባለሥልጣን ሠራተኛ ወደታከሰ ከፋዩ የንግድ ሥራ ቦታ ለመግባት ያለውን መብት መገደብ።

ሄ። ለውጥን ያለማስታወቅ

አንቀጽ ፴፰ በሚያዘው መሠረት በሁኔታዎች ላይ የተደረጉ ለውጦችን ለታከሱ ባለሥልጣን ያለስታወቀ ማናቸውም ሰው ጥፋተኛ መሆኑ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ፡

ሀ) ጥፋቱ የተፈፀመው ሆነ ተብሎ ወይም በከባድ ቸልተኝነት የሆነ እንደሆነ ከብር ፲ሺህ በማያንስ የገንዘብ መቀጫ እና በ፩ ዓመት እሥራት፤

ለ) በሌሎች ሁኔታዎች ከብር ፭ሺ በማያንስ የገንዘብ መቀጫ እና በ፮ ወር እሥራት፤ ይቀጣል።

ሀ። በታከሰ ባለሥልጣኑ ሠራተኞች የሚፈፀሙ ጥፋቶች

፩. የዚህን አዋጅ ድንጋጌዎች ለማስፈፀም በታከሰ ባለሥልጣኑ የተቀጠረ ሠራተኛ ወይም የቀድሞ ተቀጣሪ የነበረ፡-

ሀ) በሕግ መሠረት ሊያገኘው ከሚገባ ክፍያ ወይም ሽልማት ውጪ ከተቀጠረበት ተግባር ጋር በተያያዘ በቀጥታ ወይም ቀጥተኛ ባልሆነ መንገድ የገንዘብ ወይም ሌላ ዓይነት ክፍያ ወይም ስጦታ እንዲደረግ ግለት የጠየቀ ወይም የተቀበለ፤ ለክፍያው ወይም ለስጦታው ተስፋ ወይም መያዣ የጠየቀ ወይም የተቀበለ፤ ወይም

ለ) ከታከሰ በሚገኘው ገቢ ላይ ማጭበርበር ወይም ከዚህ አዋጅ ድንጋጌዎች ጋር ወይም ከተሰጠው ኃላፊነት መልካም አፈፃፀም ጋር የሚቃረን ተግባር ለመፈፀም፤ ማድረግ የሚገባውን ከማድረግ ለመታቀብ፤ ተገቢ ያልሆነ ነገር ለመፍቀድ፤ በታከሰ ላይ የሚፈፀምን የማጭበርበር ተግባር ለመደበቅ ወይም በምሥጢር ለመተግበር ውል የገባ ወይም በሚገባው ማናቸውም ውል ውስጥ በዚህ ተግባር መተባበሩን የሚያሳይ ስምምነት የሰጠ፤ ጥፋተኛ መሆኑ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ከብር ፶ሺህ በማይበልጥ የገንዘብ መቀጫ እና ከ፲ ዓመት በማያንስ ከ፩ ዓመት በማይበልጥ እሥራት ይቀጣል።

፪. የታከሰ ባለሥልጣኑ ሠራተኛ የሆነ ወይም የነበረ እና የዚህን አዋጅ ድንጋጌዎች ለማስፈፀም የተቀጠረ፤ በኢትዮጵያ ንግድ ሕግ በንግድ ጋዜጣ ታትሞ እንዲወጣ ከታዘዘው ዓይነት መረጃ በስተቀር፤

ሀ) ታከሰን በማስፈፀም ረገድ ባለው ሥልጣን ወይም ግዴታ ምክንያት ያወቀውን የሌላ ሰው ማናቸውንም መረጃ ለማናቸውም ሌላ ሰው ወይም የዚያ ሰው ወኪል ለሆነ ሰው አሳልፎ የሰጠ፤

(b) otherwise impedes or attempts to impede the administration of the Proclamation, commits an offence and is liable on conviction to a fine of not less than 1,000 Birr and not more than 100,000 Birr, and imprisonment for a term of two (2) years;

2) For purposes of Sub-Article (1), the following and similar other actions are considered to constitute obstruction:

(a) refusal to satisfy a request of the Authority for inspection of documents, reports, or other information related to a taxpayer's income-producing activities;

(b) noncompliance with an Authority request to report for an interview;

(c) interference with a taxation officer's right to enter the taxpayer's business premises.

52. Failure to Notify

A person who fails to notify the Authority of a change as required by Article 38 commits an offence and is liable on conviction:

(a) where the failure was made knowingly or recklessly, to a fine of not less than 10,000 Birr and to imprisonment for one year; or

(b) in any other case, to a fine of not less than 5,000 Birr and to imprisonment for six months.

53. Offenses by Tax Officer

1) Any tax officer or former taxation officer employed in carrying out the provisions of this Proclamation who,

(a) directly or indirectly asks for, or receives in connection with any of the taxation officer's duties, a payment or reward, whether pecuniary or otherwise, or promise or security for that payment or reward, not being a payment or reward which the officer is lawfully entitled to receive, or

(b) enters into or acquiesces in an agreement to do or to abstain from doing, permit, conceal, or connive at any act or thing whereby the tax revenue is or may be defrauded or which is contrary to the provisions of this Proclamation or to the proper execution of the taxation officer's duty, commits an offence and is liable on conviction to a fine not less than 50,000 Birr and to imprisonment for a term of not less than ten (10) years and not more than twenty (20) years.

2) A tax officer or former tax officer employed in carrying out the provisions of this Proclamation, except such information is required by the Commercial Code of Ethiopia to be published in the Trade Gazette, who,

(a) discloses to any person or that person's representative, any matter in respect of another person, that may, in the exercise of the taxation officer's powers of the performance of the taxation officer's duties under the said provisions, come to the taxation officer's knowledge; or

ለ) በዚህ አዋጅ መሠረት ታክስን በማስፈፀም ረገድ ያለውን ሥልጣን ለማስፈፀም ወይም የሥራ ግዴታውን ለመወጣት እንዲያስችል በታክስ ባለ ሥልጣኑ ዘንድ የሚገኘውን ማናቸውንም መረጃ በፍርድ ቤት ትዕዛዝ ካልሆነ በስተቀር ለሦስተኛ ወገን አሳልፎ የሰጠ እንደሆነ፤ ጥፋተኛ መሆኑ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ከብር ፲፯ሺህ በማያንስ የገንዘብ መቀጫ እና ከ፪(ሁለት) ዓመት በማያንስ፣ ከ፩(አምስት) ዓመት በማይበልጥ እሥራት ይቀጣል።

፫. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌ የታክስ ባለሥልጣኑ ሠራተኛ፤

- ሀ) ማናቸውም ሰነድ ወይም መረጃ፡-
  - (i) ለዚህ አዋጅ ወይም ለማናቸውም ገንዘብ ነክ አዋጅ አፈፃፀም አስፈላጊ በሆነ ጊዜ፤
  - (ii) በሕግ የተሰጠውን ተግባርና ኃላፊነት ለመወጣት አስፈላጊ ሲሆን፤ ለዋናው አዲተር፤
  - (iii) መረጃ ለመለዋወጥ፣ ተደራራቢ ግብርን ለማስቀረት ኢትዮጵያ ከሌሎች አገሮች ጋር ባደረገችው ስምምነት መሠረት አግባብ ላላቸው የሌሎች አገሮች ባለሥልጣናት፤
  - (iv) በሕግ የተሰጠውን ተግባርና ኃላፊነት ለመወጣት አስፈላጊ ሲሆን፤ ለሥነ-ምግባርና ለፀረ ሙስና ኮሚሽን፤
  - (v) ከዚህ በላይ ላልተገለፀ ለማናቸውም ሕግ አስፈፃሚ መ/ቤት ግዴታውን ለመፈፀም የሚያስችለው መረጃ እንዲሰጠው ከገቢዎች ሚኒስቴር በፅሁፍ ሲታዘዝ።

ለ) ኃላፊነታቸውን ለመወጣት አስፈላጊ እስከሆነ ድረስ አንድን ሰው ለይተው የማይጠቅሱ መረጃዎችን ለማናቸውም በመንግሥት ገቢ ሥራ ላይ ለሚያገለግል እና ለስታትስቲክስ መ/ቤት ሠራተኛ ከመስጠት አያግደውም።

፶፬. ሳይፈቀድ ታክስ ስለመሰብሰብ ማናቸውም ሰው በዚህ አዋጅ መሠረት ሳይፈቀድለት ታክስ ወይም እንደታክስ የሚታይ ሌላ ክፍያ የሰበሰበ ወይም ለመሰብሰብ የሞከረ ወንጀል የፈፀመ ሆኖ፣ ጥፋተኛ መሆኑ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ከብር ፶፯ሺህ የማያንስ የገንዘብ መቀጫ እና ከ5 ዓመት በማያንስ ከ10 ዓመት በማይበልጥ እሥራት ይቀጣል።

፶፭. መርዳት ወይም ማበረታታት ማናቸውም ሰው የዚህ አዋጅ ድንጋጌዎች እንዲጣሱ የረዳ፣ ያበረታታ፣ ያነሳሳ፣ ወይም በምሥጢር የተባበረ እንደሆነ እንደዋንኛው ጥፋተኛ የዚህን አዋጅ ድንጋጌዎች በመጣስ ጥፋት ይፈፅማል። ከዚህ በላይ የተዘረዘሩትን የፈፀመ ሰው፣ ጥፋተኛ መሆኑ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ፅርዳታውን ወይም ትብብሩን ለሰጠበት ጥፋት ከተወሰነው የገንዘብ እና የእሥራት ቅጣት ባልበለጠ በገንዘብ እና በእሥራት ይቀጣል።

፶፮. በድርጅቶች የሚፈፀም ጥፋት
፩. በንዑስ አንቀጽ ፫ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ፣ አንድ ድርጅት ይህንን አዋጅ በመተላለፍ ጥፋት የፈፀመ እንደሆነ ጥፋቱ በተፈፀመ ጊዜ የድርጅቱ ሥራ አሥኪያጅ የሆነ ማናቸውም ሰው በድርጅቱ የተፈፀመውን ጥፋት እንደፈፀመ ተቆጥሮ፣ በዚህ አዋጅ የተጣለው ቅጣት ተፈፃሚ ይሆንበታል።

(b) permits any other person to have access to records in the possession or custody of the Authority, except in the exercise of the taxation officer's powers or the performance of the officer's duties under this Proclamation or by order of a court; commits an offence and is liable on conviction to a fine of not less than 10,000 Birr and to imprisonment for a term of not less than two (2) years and not more than five (5) years.

3) Nothing in this Article shall prevent a taxation officer from disclosing -

- (a) any document or information to-
  - (i) any person where the disclosure is necessary for the purposes of this Proclamation or any other fiscal law;
  - (ii) the Auditor-General where the disclosure is necessary for the performance of duties entrusted to it by law.
  - (iii) the competent authority of the government of another country with which Ethiopia has entered into an agreement for the avoidance of double taxation or for the exchange of information, to the extent permitted under the agreement;
  - (iv) the Ethics and Anti-Corruption Commission where the disclosure is necessary for the performance of duties entrusted to it by law.
  - (v) a law enforcement agency not described above where the Minister of Revenue issues written authorization to make disclosures necessary for the enforcement of the laws under the agency's authority; or
- (b) information which does not identify a specific person to any person in the service of the State in a revenue or statistical department where such disclosure is necessary for the performance of the person's official duties.

54. *Unauthorized VAT Collection*
Any person not authorized to collect tax under this Proclamation who collects or attempts to collect tax (or an amount the person describes as tax) commits an offence and is liable on conviction to a fine of not less than 50,000 Birr and to imprisonment for a term of not less than (5) five years and not more than (10) ten years.

55. *Aiding or Abetting*
A person who aids, abets, incites, or conspires with another person to commit a violation of this Proclamation also commits a violation of this proclamation. That person may be subject to prosecution and, on conviction, to a fine and imprisonment, not in excess of the amount of fine or period of imprisonment provided for the offence aided or abetted.

56. *Offences by Entities*
1) Subject to Sub-Article (3), where an entity commits an offence, every person who is a manager of that entity at that time is treated as having committed the offence and is liable to a penalty under this Proclamation.

፪. በንዑስ አንቀጽ (፫) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ፣ ማናቸውም ድርጅት በዚህ አዋጅ መሠረት ሊከፈል የሚገባውን ወይም አዋጁ እንደታከሰ የሚቆጥረውን ማናቸውንም ሌላ ክፍያ ገቢ ሳያደርግ የቀረ እንደሆነ ጥፋቱ በተፈፀመበት ጊዜ ወይም ጥፋቱ ከተፈፀመበት ጊዜ አስቀድሞ በነበሩት ስድስት ወራት ውስጥ የድርጅቱ ሥራ አስኪያጅ የነበሩ ሰዎች ከድርጅቱ እና ከሌላው ሰው ጋር በአንድነትና በተናጠል የግብር አስገቢው ባለሥልጣን ለሚፈልገው ታክስ እና ሌሎች ክፍያዎች ተጠያቂ ይሆናሉ።

፫. በንዑስ አንቀጽ (፩) እና (፪) የተደነገጉት፡-

ሀ) ጥፋቱ የተፈፀመው ግለሰብ ሳያውቅ ወይም ሳይስማማ በትኩረት ከሆነ፣

ለ) አንድ ነገሮችን በጥንቃቄ የሚያይ ሰው በተመሳሳይ ሁኔታ ውስጥ የጥፋቱን መፈፀም ለመከላከል ይወስዳቸዋል ተብሎ የሚገመቱ ጥንቃቄዎችን፣ ተገቢውን ትጋት እና የአሠራር ጥበብ የተሞላበት እርምጃ ግለሰቡ ወስዶ የተገኘ እንደሆነ፣ ተፈጻሚ አይሆኑበትም።

፬. ለንዑስ አንቀጽ (፩) እና (፪) አፈፃፀም “ሥራ አስኪያጅ” ማለት

ሀ) የሽርክና ማኅበርን በሚመለከት የሽርክናው ማኅበር አባል ወይም የማኅበሩ ሥራ አስኪያጅ ወይም ከሁለቱ ኃላፊነቶች በአንዱ እንደሚሠራ ሆኖ የሚታይ፣

ለ) ኩባንያን በሚመለከት የኩባንያው የሥራ መሪ፣ ሥራ አስኪያጅ ወይም ማናቸውም ሌላ ሹም ወይም ከእነዚህ ኃላፊነቶች በአንዱ እንደሚሠራ ሆኖ የሚታይ፣

ሐ) የሰዎችን ኅብረት በሚመለከት የኅብረቱ ሥራ አስኪያጅ ወይም በዚህ ኃላፊነት እንደሚሠራ ሆኖ የሚታይ፣ ነው።

፶፯. በተረካቢዎች የሚፈፀም ጥፋት

፩. ማናቸውም ሰው በአንቀጽ ፴፮ ንዑስ አንቀጽ (፬) በተደነገገው መሠረት ሳይፈፀም የቀረ እንደሆነ፣ ጥፋተኝነቱ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ብር ፳ሺህ የገንዘብ መቀጫ እና በ፩ (አንድ) ዓመት እሥራት ይቀጣል።

፪. ማናቸውም ሰው በአንቀጽ ፴፮ ንዑስ አንቀጽ (፬) መሠረት ለታክስ ክፍያ የሚውለውን ገንዘብ ለይቶ ባለማስቀመጡ ምክንያት በንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት ጥፋተኛ ሆኖ የተገኘ እንደሆነ፣ ፍርድ ቤቱ ከገንዘብና እሥራት መቀጫው በተጨማሪ ለይቶ ያላስቀመጠውን የገንዘብ መጠን ለባለሥልጣኑ ገቢ እንዲያደርግ ሊያዝይታል።

፶፰. የታክስ ዴቢት እና የታክስ ክሬዲት ሰነዶችን ያለመስጠት

፩. በዚህ አዋጅ በተደነገገው መሠረት የታክስ ዴቢት ወይም የታክስ ክሬዲት ሰነድ ያልሰጠ የተመዘገበ ሰው፣ ጥፋተኛ መሆኑ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ብር ፲ሺህ የገንዘብ መቀጫ እና በ፩ (አንድ) ዓመት እሥራት ይቀጣል።

፪. በዚህ አዋጅ ከተደነገገው ውጪ የታክስ ዴቢት ወይም የታክስ ክሬዲት የሰጠ ማናቸውም ሰው ጥፋተኛ መሆኑ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ፣

ሀ) ጥፋቱን የፈፀመው ሆን ብሎ ወይም በከባድ ክፍተት ገንዘብ የሆነ እንደሆነ በብር ፳ሺህ የገንዘብ መቀጫ እና በ፫ (ሦስት) ዓመት እሥራት፣ ወይም

ለ) በሌሎች ሁኔታዎች በብር ፲ ሺህ የገንዘብ መቀጫ እና በ፩ (አንድ) ዓመት እሥራት ይቀጣል።

2) Subject to Sub-Article (3), where an entity commits an offence by failing to pay an amount of tax, including an amount treated by this Proclamation as though it were tax, every person who was manager of that entity at that time or was a manager within 6 (six) months prior to the date of commission is jointly and severally liable with that entity and that other person to the Authority for the amount.

3) Sub-Articles (1) and (2) do not apply where,
(a) the offence is committed without that person’s knowledge or consent; and
(b) that person has exercised the degree of care, diligence and skill that a reasonably prudent person would have exercised in comparable circumstances to prevent the commission of the offence.

4) In Sub-Articles (1) and (2); “manager” means;
(a) in the case of a partnership, a partner or manager of the partnership or a person purporting to act in either of those capacities;
(b) in the case of a company, a director, manager, or officer of the company or a person purporting to act in any of those capacities; and
(c) in the case of an association of persons, a manager or a person purporting to act in that capacity.

57. Offences by Receivers

1) A person who fails to comply with the requirements of Article 36, Sub-Article (4) commits an offence and is liable on conviction to a fine of 5,000 Birr and to imprisonment for (1) one year.

2) Where a person is convicted of an offence under Sub-Article 1 (one) for failing to set aside an amount as required under Sub-Article (4) of Article 36, the court may, in addition to imposing a fine and prison sentence, order the convicted person to pay, to the Authority, an amount not exceeding the amount which the person failed to set aside.

58. Improper Tax Debit and Tax Credit Notes

1) A registered person who fails to provide a tax credit note or tax debit note as required by this Proclamation, commits an offence and is liable on conviction, to a fine of 10,000 Birr and to imprisonment for (1) one year.

2) A person who provides a tax credit note or tax debit note otherwise than as provided for in this Proclamation commits an offence and is liable on conviction,
(a) where the failure was made knowingly or recklessly, to a fine of 20,000 Birr to imprisonment for (3) three years; or
(b) in any other case, to a fine 10,000 Birr and to imprisonment for (1) one year.

፶፱. የጥፋተኞችን ስም በጋዜጣ አትሞ ስለማውጣት

፩. የታክሱ ባለሥልጣን በዚህ አዋጅ ከአንቀጽ ፵፰-፶፰ የተደነገጉትን የወንጀል ጥፋተኞች በመፈፀም የተፈረደ ባቸው ሰዎች ስም ዝርዝር በየጊዜው በዕለታዊ ጋዜጦች ታትሞ እንዲወጣ ያደርጋል።

፪. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት ታትሞ የሚወጣው ዝርዝር፡-

- ሀ) የድርጅቱን ወይም የግለሰቡን ስም እና አድራሻ፤
- ለ) ባለሥልጣኑ ተገቢ ነው ብሎ የሚያምንበትን የወንጀል ጀሎን አፈፃፀም ዝርዝር፤
- ሐ) ጥፋቱ የተፈፀመበትን የግብር ዘመን ወይም ዘመናት፤
- መ) ሳይከፈል የቀረውን ግብር መጠን፤
- ሠ) በተጨማሪ እንዲከፍል የተወሰነበት ግብር ካለ ይህንኑ።

ክፍል አሥራ ሦስት
ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

፷. ታክስ ያለመክፈል ዕቅድ

፩. በዚህ አንቀጽ ውስጥ፣ “ዕቅድ” በግልፅ ወይም ግልፅ ባልሆነ መንገድ የተደረገ ቢሆንም ባይሆንም፣ በሕግ ሥርዓት ውስጥ ተፈፃሚ ሊደረግ የማይችል ወይም ተፈፃሚ እንዲሆን የታቀደ ቢሆንም ባይሆንም ስምምነት፣ ማመቻቸት፣ ቃልኪዳን መግባትን ወይም አንድ ነገር ለመፈፀም መስማማትን እንዲሁም ዕቅድ፣ ሀሳብ ማቅረብ፣ የአንድ ድርጊት ሂደት ወይም የአንድን ድርጊት አካሄድን ይጨምራል፤

“ታክስ ያለመክፈል”

- ሀ) ማናቸውም ሰው ሊከፍል የሚገባውን ታክስ መቀነስን፤
- ለ) በአንቀጽ ፳፩ መሠረት አንድ ታክስ ክፋይ ሊያገኝ የሚገባውን የታክስ ማካካሻ ወይም ተመላሽ የሚደረግ ግለትን ታክስ ማሳደግን፤
- ሐ) ማናቸውንም ሌላ ታክስ ያለመክፈል ድርጊት ወይም የታክስ ክፍያን ማዘግየትን፤ ይጨምራል።

፪. በዚህ አዋጅ በሌሎች አንቀጾች የተደነገገው ቢኖርም የታክሱ ባለሥልጣን፣

- ሀ) ማናቸውም ሰው በተዘረጋው ዕቅድ ታክስ ላለመክፈል የቻለ መሆኑን የተረዳ፣ ወይም
- ለ) የተዘረጋውን ዕቅድ ይዘት በሚመረምርበት ጊዜ ዕቅዱ የተዘረጋው በዕቅዱ ተሳታፊ ለሆነ ሰው ወይም ከተሳታፊዎቹ ሰዎች ለአንዱ ታክስ ያለመክፈል ጥቅም ለማስገኘት መሆኑን ያመነ እንደሆነ፣ ዕቅዱን እንዳልነበር አድርጎ በመቁጠር ታክስ ያለመክፈል ጥቅም ያገኘው እና በዕቅዱ ተሳታፊ የሆነው ማናቸውም ሰው ሊከፍል የሚገባውን ታክስ እንዲከፍል የመወሰን ወይም ባለሥልጣኑ ተገቢ ነው ብሎ በሚያምንበት አኳኋን ታክስ ባለመክፈል የተገኘውን ጥቅም ለማስቀረት ወይም ለመቀነስ የሚያስችል ውሳኔ ለመስጠት ይችላል።

59. Publication of Names

1) The Authority shall from time to time publish by notice in the Gazette a list of persons who have been convicted of offences under any of the Articles 48 to 58.

2) Every list published in terms of Sub-Article (1) shall specify –

- (a) the name, address, and principal enterprise of the person;
- (b) such particulars of the offence as the Authority may think fit;
- (c) the tax period or tax periods in which the offence occurred;
- (d) the amount or estimated amount of the tax evaded; and
- (e) the amount, if any, of the additional tax imposed.

Section 13
Miscellaneous Provisions

60. Schemes for Obtaining Tax Benefits

1) In this Article:–
“scheme” includes an agreement, arrangement, promise, or undertaking whether express or implied and whether or not enforceable, or intended to be enforceable, by legal proceedings, and any plan, proposal, course of action, or course of conduct; and

“tax benefit” includes

- (a) a reduction in the liability of any person to pay tax;
- (b) an increase in the entitlement of a person to an amount of tax creditable under Article 21 or to a refund of tax; or
- (c) any other avoidance or postponement of liability for the payment of tax.

2) Notwithstanding anything in this Proclamation, if the Authority is satisfied that a scheme has been entered into or carried out where –

- (a) a person has obtained a tax benefit in connection with the scheme; and
- (b) having regard to the substance of the scheme, it could be concluded that the person, or one of the persons, who entered into or carried out the scheme, did so for the sole or dominant purpose of enabling the person to obtain the tax benefit, the Authority may determine the liability of the person who has obtained the tax benefit and of any other person related with the scheme as if the scheme had not been entered into or carried out, or in such manner as in the circumstances the Authority considers appropriate for the prevention or reduction of the tax benefit.

፳፩. የገንዘብ ምንዛሪ

- ፩. ለዚህ አዋጅ አፈፃፀም ማናቸውም የገንዘብ መጠን በብር መገለፅ አለበት።
- ፪. የገንዘብ መጠን የተገለፀው በብር ያልሆነ እንደሆነ፤
  - ሀ) ወደአገር የሚገቡ ዕቃዎችን በሚመለከት፣ በኢትዮጵያ የጉምሩክ አዋጅ በተደነገገው የምንዛሪ ስሌት መሠረት የገንዘብ መጠን ይወሰናል።
  - ለ) በሌሎች ማናቸውም ሁኔታዎች የገንዘብ መጠን ወደብር የሚለወጠው፣ በዚህ አዋጅ መሠረት የታከሱ ስሌት በሚከናወንበት ጊዜ የሚሠራበትን የምንዛሪ ተመን መሠረት በማድረግ ይሆናል።

፳፪. ምዝገባ እንዳይፈፀምባቸው የተከለከሉ ዕቃዎች

- በማናቸውም ሕግ ምዝገባ እንዲፈፀምባቸው የታዘዘ ዕቃዎችን እንዲመዘገብ ርዕሰ ስራ ለተሰጠው ባለሥልጣን የባለቤትነት ስም ለውጥ የሚደረግባቸውን ወይም ወደአገር የገቡ መመዘገብ ያለባቸው ዕቃዎች ምዝገባ እንዲደረግለት የሚጠይቅ ሰው፤
- ሀ) በዚህ አዋጅ መሠረት ሊከፈል የሚገባው ታክስ ወደአገር በገቡት የሚመዘገቡ ዕቃዎች ላይ የተከፈለ መሆኑን ወይም በዕቃዎች ላይ ሊከፈል የሚገባ ታክስ ያለመኖሩን የሚያሳይ የጉምሩክ ዲክላራሲዮን ወይም ሌላ ማናቸውም የጉምሩክ ሰነድ ወይም
  - ለ) ዕቃዎቹን ያቀረበ የተመዘገበ ሰው የታክሱ ባለሥልጣን በሚያወጣው ፎርም መሠረት የሰጠው በዚህ አዋጅ መሠረት ሊከፈል የሚገባውን ታክስ የከፈለ ወይም የሚከፍል መሆኑን የሚያረጋግጥ የምስክር ወረቀት፣ ወይም
  - ሐ) መመዘገብ ያለባቸው አቅርቦቶች ወይም ወደአገር የገቡ ዕቃዎች ከታክሱ ነፃ መሆናቸውን የሚያረጋግጥ ከታክሱ ባለሥልጣን የተሰጠ የምስክር ወረቀት ካላቀረበ በስተቀር መዝጋቢው ባለሥልጣን ምዝገባ ማከናወን የለበትም።

፳፫. የመሸጋገሪያ ድንጋጌ

- ፩. ይህ አዋጅ ከፀናበት ቀን በፊት ባሉት ስድስት ወራቶች በሥራ ላይ ባለው የሽያጭና ኤክሳይዝ ታክስ አዋጅ መሠረት ታክስ የተከፈለባቸው ዕቃዎች በእጁ የሚገኙ የተመዘገበ ሰው በሽያጭ ታክሱ የማስከፈያ ልክ መሠረት በአንቀጽ ፳፩ የተመለከተው የታክስ ተቀናሽ ተጠቃሚ ይሆናል።
- ፪. በዚህ አንቀጽ መሠረት የሚደረገው ተቀናሽ ተፈፃሚ የሚሆንበት አኳኋን በሚኒስትሮች ምክር ቤት በሚወጣ ደንብ ይወሰናል።

፳፬. ደንብና መመሪያ ስለማውጣት

የሚኒስትሮች ምክር ቤት ለዚህ አዋጅ ትክክለኛ አተረጓጎም የሚያግዙ ወይም በዚህ አዋጅ በውክልና የተሰጠውን ሥልጣን ተግባራዊ ለማድረግ የሚያስችሉ ደንቦችን፣ እንዲሁም የገንዘብና ኢኮኖሚ ልማት ሚኒስትሩ ለዚህ አዋጅ መልካም አፈጻጸም መመሪያ ያወጣሉ።

61. Currency Conversion

- 1) For purposes of this Proclamation, all amounts of money are to be expressed in Birr.
- 2) Where an amount is expressed in a currency other than Birr,
  - (a) in the case of imports, the amount shall be converted at the exchange rate as determined under the customs legislation of Ethiopia; or
  - (b) in all other cases, the amount shall be converted at the exchange rate that applies between the currency and the Birr at the time the amount is taken into account under this Proclamation.

62. Registration of Goods

- Where any form of registration is required under any law in respect of goods, no registering authority responsible for such registration under such law shall effect such registration upon change of ownership or importation into Ethiopia of the registerable goods unless the person applying for registration produces to such registering authority: -
- (a) a Customs Declaration showing that tax which is payable under this Proclamation has been paid in respect of the import of the goods into Ethiopia, or a Customs document showing that no tax is payable under the Proclamation in respect of such importation of the registerable goods in consequence of which the registration is required; or
  - (b) a declaration, in such form as the Authority may prescribe, issued by any registered person who supplied such goods in consequence of which the registration is required, certifying that the tax payable under this Proclamation has been, or will be, paid by such person; or
  - (c) a certificate issued by the Authority, to the effect that the supply or import of the registerable goods was an exempt supply or exempt import.

63. Transitional Provision

- 1) A registered person who, within 6 months prior to the coming into force of this proclamation, has goods taxed as per the previous law at his disposal, shall be entitled to a tax benefit under Article 21 of this Proclamation;
- 2) The manner in which the credit granted under this Article is to be applied shall be determined by Regulations to be issued by the Council of Ministers.

64. Directives and Regulations

The Council of Ministers shall issue regulations for the proper interpretation of this Proclamation or for the carrying out of any powers delegated to it under this Proclamation, and the Minister of Finance and Economic Development shall issue directives for the proper implementation of this Proclamation.

፳፮. ስለመሻር

፩. ይህ አዋጅ በሥራ ላይ ከዋለበት ጊዜ ጀምሮ የሽያጭና ኤክሳይዝ ታክስ አዋጅ ቁጥር ፳፰/ሹ፰/እንደተሻሻለ/ተሠርዟል።

፪. በሽያጭና ኤክሳይዝ ታክስ አዋጅ መሠረት መከፈል ሲገባው ይህ አዋጅ በሥራ ላይ እስከዋለበት ቀን ድረስ ያልተከፈለ የሽያጭ ታክስ በዚያው አዋጅ መሠረት ገቢ እንዲሆን ይደረጋል።

፳፯. የአዋጅ ተፈጻሚነት

ይህ አዋጅ ከታኅሣሥ ፳፫ ቀን ፲፱፻፺፮ ዓ.ም. ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ ሰኔ ፳፯ ቀን ፲፱፻፺፬ ዓ.ም.

ግርማ ወልደጊዮርጊስ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
ፕሬዚዳንት

65. Repeal

- 1) The Sales and Excise Tax Proclamation No. 68/93 (as amended) shall be rescinded as from the day on which this Proclamation becomes of full force and effect.
- 2) Tax payable under the Sales and Excise Tax Proclamation but unpaid until the day this Proclamation comes into force shall continue to be collected pursuant to said Proclamation.

66. Entry into Force

This Proclamation shall come into force as of the 1st day of January, 2003.

Done at Addis Ababa this 4th day of July, 2002.

GIRMA WOLDE GIORGIS
PRESIDENT OF THE FEDERAL
DEMOCRATIC REPUBLIC OF ETHIOPIA

ብርሃንና ሰላም ማተሚያ ድርጅት ታተመ
BERHANENA SELAM PRINTING ENTERPRISE